

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ
ANABİLİM DALI

**SURİYELİ MÜLTECİLERDE YER BAĞLILIĞI, YETKECİLİK VE DÖNME-
KALMA-GİTME İSTEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Muhammed Huzeyfe Gültekin

Ankara,2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ
ANABİLİM DALI

**SURİYELİ MÜLTECİLERDE YER BAĞLILIĞI, YETKECİLİK VE DÖNME-
KALMA-GİTME İSTEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

Tezli Yüksek Lisans Tezi
Muhammed Huzeyfe Gültekin

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Derya Hasta

Ankara, 2023
TÜRKİYE CUMHURİYETİ

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL PSİKOLOJİ BİLİM DALI**

**SURİYELİ MÜLTECİLERDE YER BAĞLILIĞI, YETKECİLİK VE DÖNME-
KALMA-GİTME İSTEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Derya Hasta

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

- 1- Prof. Dr. Derya Hasta
- 2- Dr. Öğr. Üyesi A. Başak Ok
- 3- Dr. Öğr. Üyesi Bağdat Deniz Kaynak

İmzası

Tez Savunması Tarihi: 18.01.2023

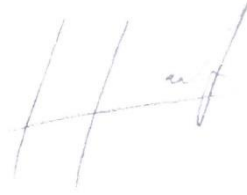
T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Prof. Dr. Derya Hasta danışmanlığında hazırladığım “Suriyeli Mültecilerde Yer Bağlılığı, Yetkecilik ve Dönme-Kalma-Gitme İsteği Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi (Ankara, 2023) ” adlı yüksek lisans tezimdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Tarih: 31.01.2023

Adı-Soyadı: Muhammed Huzeyfe Gültekin

İmza:

TEŐEKKÖR

Tez yazma sürecini benzersiz bir öğrenme ve deneyimleme sürecine dönüőtüren, yalnızca bilgi ve birikimi ile değil aynı zamanda ahlakıyla da örnek olan duruşuna şahit olduğum hocam Prof. Dr. Derya Hasta'ya, tez jürimde yer alarak değerli katkılarını sunan kıymetli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Afife Başak Ok ve Dr. Öğr. Üyesi Bağdat Deniz Kaynak'a ve yetkin Arapça bilgisi ile değerli zamanını ayırarak çeviri ve tercüme konusunda bana yardımcı olan dostum Ahmet Işıktekiner'e teşekkürü bir borç bilirim.

Yaptıklarını asla unutamayacağım aileme, eşime, babama ve oğullarımın bakarken parıldayan gözlerine...

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
TABLOLAR.....	iii
ŞEKİLLER.....	vi
GENEL GİRİŞ.....	1
1. ÇALIŞMA	4
2.1 Yer Bağlılığı ve Yerin Anlamaları	4
2.2 Kültürleşme ve Uyum.....	7
YÖNTEM.....	9
3.1 Örneklem	9
3.2 Veri Toplama Araçları.....	10
3.2.1 Bilgilendirilmiş Onam Formu	10
3.2.2 Demografik Bilgi Formu.....	10
3.2.3 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soru Formu	11
3.3 İşlem	11
BULGULAR	12
TARTIŞMA	43
5.1 Sonuç ve Öneriler.....	49
2. ÇALIŞMA	52
6. 1 Yer Bağlılığı	52
6. 2 Yetkecilik ve Yer Bağlılığı	55
YÖNTEM.....	61
7.1 Örneklem	61
7.2 Veri Toplama Araçları.....	63
7.2.1 Bilgilendirilmiş Onam Formu	64
7.2.2 Demografik Bilgi Formu.....	64
7.2.3. Yer Bağlılığı Ölçeği.....	64
7.2.4. Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği Kısa Formu	65
7.3 İşlem	67
BULGULAR	68
8.1 Ön Analizler.....	68
8.2 Ölçeklerin Geçerlik ve Güvenirliğine İlişkin Bulgular	68
8.2.1 Yer Bağlılığı Ölçeği.....	68
8.2.2 Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği Kısa Formu	70
8.3 Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular	73

8.4 Sağ Kanat Yetkecilik ile Dönme, Kalma veya Gitme Değişkenleri Arasındaki İlişkide Yer Bağlılığı Değişkeninin Aracı Rolü.....	74
8.4.1 Sağ Kanat Yetkeciliğin Dönme, Kalma veya Gitme Değişkenleriyle Olan İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model	74
TARTIŞMA	79
9.1. Korelasyon Analizi Bulgularının Tartışması	79
9.2 Sağ Kanat Yetkeciliğin Dönme, Kalma ve Gitme Tercihleri ile Doğrudan İlişkisine Dair Bulguların Tartışılması.....	81
9.3 Türkiye’ye olan Yer Bağlılığının Dönme, Kalma ve Gitme Tercihleri ile Doğrudan İlişkisine Dair Bulguların Tartışılması	81
9.4 Sağ Kanat Yetkeciliğin Dönme, Kalma ve Gitme Tercihleri ile İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolünün Tartışılması	82
9.5 Sonuç ve Öneriler.....	86
ÖZET	87
ABSTRACT	88
KAYNAKÇA.....	89
EKLER.....	109
11.1 Bilgilendirilmiş Onam Formu	109
11.2 Bilgilendirilmiş Onam Formu (Arapça)	110
11.3 Demografik Bilgi Formu	111
11.4 Demografik Bilgi Formu (Arapça).....	113
11.5 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları.....	115
11.6 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları (Arapça)	118
11.7 Yer Bağlılığı Ölçeği	122
11.8 Yer Bağlılığı Ölçeği (Arapça).....	123
11.9 Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği.....	124
11.10 Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği (Arapça)	126

TABLOLAR

Tablo 3.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri	10
Tablo 4.1 ‘Yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	13
Tablo 4.2 ‘Yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusunda Tekrarlanan Temalar	14
Tablo 4.3 ‘Yaşadığınız şehri içerisinde yaşarken niçin seviyordunuz/sevmiyordunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	14
Tablo 4.4 ‘Yaşadığınız şehri, içerisinde yaşarken niçin severdiniz/sevmezsiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	15
Tablo 4.5 ‘Türkiye’ye gelmeden önce yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	15
Tablo 4.6 ‘Türkiye’ye gelmeden önce yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	16
Tablo 4.7 ‘(Yaşadığınız evi, içerisinde yaşarken) niçin severdiniz/sevmezsiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	17
Tablo 4.8 ‘(Yaşadığınız evi, içerisinde yaşarken) niçin severdiniz/sevmezsiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	17
Tablo 4.9 ‘Türkiye’ye gelmenizden itibaren kaldığınız şehirleri ve taşınma serüveninizi anlatır mısınız?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	18
Tablo 4.10 ‘Türkiye’ye gelmenizden itibaren kaldığınız şehirleri ve taşınma serüveninizi anlatır mısınız?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	18
Tablo 4.11 ‘Türkiye’de yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	19
Tablo 4.12 ‘Türkiye’de yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	19
Tablo 4.13 ‘(Türkiye’de yaşadığınız şehri) niçin seviyor/sevmiyorsunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	20
Tablo 4.14 ‘(Türkiye’de yaşadığınız şehri) niçin seviyor/sevmiyorsunuz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	21
Tablo 4.15 ‘Türkiye’de yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	21
Tablo 4.16 ‘Türkiye’de yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	22
Tablo 4.17 ‘Evin ısınma veya sizi rahatsız eden başka bir problemi var mı?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	22
Tablo 4.18 ‘Yaşadığınız evi seviyor musunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	22
Tablo 4.19 ‘Yaşadığınız evi niçin seviyorsunuz/sevmiyorsunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	23
Tablo 4.20 ‘Yaşadığınız evi niçin seviyorsunuz/sevmiyorsunuz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	23
Tablo 4.21 ‘Türkiye’ye karşı duygusal bir bağlılık geliştirdiğinizi düşünüyor musunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	24
Tablo 4.22 ‘Yanıtınız “evet” ise bu duygusal bağlılık Türkiye’ye gelişinizin üzerinden ne kadar zaman sonra oluşmaya başladı?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	24
Tablo 4.23 ‘Türkiye’deki komşularınızla (yerli halktan olan) ilişkileriniz nasıl?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	24
Tablo 4.24 ‘Türkiye’deki komşularınızla (yerli halktan olan) ilişkileriniz nasıl?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	25

Tablo 4.25 ‘Çocuklarınızın arkadaşlıklarından hiç endişelendiğiniz oluyor mu?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	25
Tablo 4.26 ‘Çocuklarınızın arkadaşlıklarından hiç endişelendiğiniz oluyor mu?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	26
Tablo 4.27 ‘Ankara’nın Siteler semtinde yaşanan (Suriyelerin evlerinin ve dükkânlarının taşlanması vb.) gibi hadiseler size neler hissettirdi?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	26
Tablo 4.28 ‘Ankara’nın Siteler semtinde yaşanan (Suriyelerin evlerinin ve dükkânlarının taşlanması vb.) gibi hadiseler size neler hissettirdi?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	27
Tablo 4.29 ‘Hadiselerden sonra bazı fikirlerinizde değişimler oldu mu? (Örn; Türkiye’de artık yaşamak istemiyorum gibi)’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	28
Tablo 4.30 ‘Türkiye’de daha farklı bir şehirde yaşamak ister miydiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	28
Tablo 4.31 ‘Niçin (Türkiye’de daha farklı bir şehirde yaşamak istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	28
Tablo 4.32 ‘Niçin (Türkiye’de daha farklı bir şehirde yaşamak istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	29
Tablo 4.33 ‘Niçin (Bulunduğunuz şehirde farklı bir mahallede/mıntıkada yaşamak istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	30
Tablo 4.34 ‘Niçin (Bulunduğunuz şehirde farklı bir mahallede/mıntıkada yaşamak istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	30
Tablo 4.35 ‘Bulunduğunuz şehirde hangi tarihi yerleri ziyaret ettiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	31
Tablo 4.36 ‘En çok nerede vakit geçirmeyi seviyorsunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	31
Tablo 4.37 ‘Ankara’yı ne sıklıkla gezersiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	31
Tablo 4.38 ‘Türkiye’de yaşadığınız hayat koşullarından memnun musunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	32
Tablo 4.39 ‘Niçin (Suriye’de olsaydınız daha iyi hayat/daha kötü koşullarına sahip olabileceğinizi düşünüyorsunuz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	32
Tablo 4.40 ‘Niçin (Suriye’de savaş sona erdiği takdirde geri dönmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	33
Tablo 4.41 ‘Niçin (Suriye’de savaş sona erdiği takdirde geri dönmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	33
Tablo 4.42 ‘Niçin (Suriye’de savaş sona erdiği takdirde geri dönmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	34
Tablo 4.43 ‘Niçin (Farklı yerlere gitmek zorunda kalmasaydınız (Örn; hiç savaş çıkmasaydı) ömrünüz boyunca Suriye’de yaşamak isterdiniz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	34
Tablo 4.44 ‘Niçin (Farklı yerlere gitmek zorunda kalmasaydınız (Örn; hiç savaş çıkmasaydı) ömrünüz boyunca Suriye’de yaşamak isterdiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	35
Tablo 4.45 ‘Niçin (Şu anda size bir imkân verilse Avrupa’ya ya da başka bir yere gitmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	36
Tablo 4.46 ‘Niçin (Şu anda size bir imkân verilse Avrupa’ya ya da başka bir yere gitmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	37
Tablo 4.47 ‘“Şunlar olsaydı Türkiye’den ayrılmak istemezdim’ dediğiniz şeyler var mı?” Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	37
Tablo 4.48 ‘“Şunlar olsaydı Türkiye’den ayrılmak istemezdim’ dediğiniz şeyler var mı?” Sorusu Tekrarlanan Temalar	37
Tablo 4.49 ‘Çocuklarınızı nerede büyütmek istersiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu	38
Tablo 4.50 ‘Niçin çocuklarınızı ...’da büyütmek istersiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	38
Tablo 4.51 ‘Niçin çocuklarınızı ...’da büyütmek istersiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar	39

Tablo 4.52 ‘Türkiye’de yaşadığınız en güzel deneyimler neler?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	39
Tablo 4.53 ‘Türkiye’de yaşadığınız en güzel deneyimler neler?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar ..	40
Tablo 4.54 ‘Türkiye’de yaşadığınız en kötü deneyimler neler?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	40
Tablo 4.55 ‘Türkiye’de yaşadığınız en kötü deneyimler neler?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar ..	41
Tablo 4.56 ‘Türkiye’de yaşamamanın sizce en güzel tarafları neler?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	41
Tablo 4.57 ‘Türkiye’de yaşamamanın sizce en güzel tarafları neler?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar ..	41
Tablo 4.58 ‘Türkiye’de yaşamamanın sizce en kötü tarafları neler?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu.....	42
Tablo 4.59 ‘Türkiye’de yaşamamanın sizce en kötü tarafları neler?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar ..	42
Tablo 5.1 Üç Temel Yapı Temelinde Yer-İnsan İlişkileri.....	44
Tablo 7.1 Araştırma Örneklemine Demografik Özellikleri	62
Tablo 8.1 Yer Bağlılığı Ölçeği Maddeler, Açıklanan Varyans Yüzdesi, Özdeğer, Faktör Yükleri, Madde-Toplam Korelasyonları ve Cronbach Alfa Katsayısı	70
Tablo 8.2 Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği Kısa Formu Maddeler, Açıklanan Varyans Yüzdesi, Özdeğer, Faktör Yükleri, Madde-Toplam Korelasyonları ve Cronbach Alfa Katsayısı	72
Tablo 8.3 Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar	73

ŞEKİLLER

Şekil 5.1 Yer-İnsan İlişkisinde 3 Boyut	47
Şekil 8.1 Sağ Kanat Yetkenciliğin Dönme, Kalma veya Gitme Değişkenleriyle Olan İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model.	75
Şekil 8.2 Sağ Kanat Yetkenciliğin Dönme Değişkeniyle Olan İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model ve Beta Değerleri.....	76
Şekil 8.3 Sağ Kanat Yetkenciliğin Kalma Değişkeniyle Olan İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model ve Beta Değerleri.....	77
Şekil 8.4 Sağ Kanat Yetkenciliğin Gitme Değişkeniyle Olan İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model ve Beta Değerleri.....	78

GENEL GİRİŞ

Yerle kurulan duygusal ilişki olarak tanımlanan yer bağlılığı (Hummon, 1992), olumsuz çocukluk ve yetişkinlik anılarının mekânı olması durumunda zaman zaman bir takım olumsuz duygulanımlara sebep olsa da (Ahrentzen, 1992; Marcus, 1992) genel olarak duygusal, sosyal ve bilişsel iyi oluşla bağlantılı önemli bir değişkendir. Örneğin, değişen hayat evrelerinde kişiye köklülük ve kalıcılık duygusu verir (Riley, 1992). Ayrıca duygusal gömülülük, güvenlik, saygınlık ve aidiyet duyguları ile ilişkilidir (Brown ve Perkins, 1992). Bireysel olarak kişinin kendini tanımlama süreçlerine doğrudan katkı sağlarken aynı zamanda grup, topluluk ve kültür düzeyinde paylaşılan ortak anlamlar, duygular ve deneyimlerin iletişimi için bir bağlam oluşturarak kimlik oluşturma ihtiyacını karşılar (Low ve Altman, 1992; Rollero ve De Piccoli, 2010). Bunların yanı sıra kendini ifade edebilme, öngörülebilirlik (Göregenli, 2021), hafızanın şekillenmesi ve belleksel sürekliliğin (Riley, 1992) karşılanması gibi bilişsel ihtiyaçların giderilmesini sağlar.

Göç eden topluluklar üzerine yapılan çalışmalarda yer bağlılığının, bu toplulukların kendi kültürel niteliklerini korumalarına (Mazumdar ve Mazumdar, 2004, 2009; Mazumdar ve ark., 2000) ve göç ettikleri coğrafyadaki yeni kültüre uyum sağlamalarına (Harris ve ark., 1995) olumlu yönde bir katkı sunduğu belirtilmiştir. Bu durum yer bağlılığının, farklı uluslara ait bireylerin birlikte yaşama ve uyum sağlama süreçlerinin tümüne verilen isim olan kültürleşme (Berry ve ark. 2006) ile de bağlantılı olduğunu düşündürmektedir. Bu noktada, Türkiye’de yaşayan Suriyeli mültecilerin yer bağlılıklarını belirlemenin önemli olduğu öne sürülebilir. Şöyle ki Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komitesi’ne göre (2016) mülteci zulüm, savaş ve vahşet sebebiyle ülkesinden zorla kaçmak mecburiyetinde bırakılmış kişidir. Bu kişilerde genel

anksiyete, travma sonrası stres bozukluğu, majör depresif bozukluk, panik atak, uyum bozukluğu ve somatizasyon bozuklukları görülebilmektedir (RHTAC, 2011). Yer bağlılığının, psikolojik ve sosyal iyi oluşa katkısı göz önünde bulundurulduğunda mültecilerin iyi oluş ve refahı için de önemli bir değişken olduğu söylenebilir. Bununla birlikte bu konuda çok az sayıda araştırma bulunduğu görülmektedir (Albers ve ark., 2021). Buradan hareketle bu çalışmada biri nitel diğeri nicel iki ayrı çalışmayla Türkiye’de yaşayan Suriyeli mültecilerin Türkiye’ye ve Suriye’ye olan yer bağlılıkları gözden geçirilecektir. Suriyeli mülteciler için Suriye, devam eden savaş nedeniyle gerçekçi bir tehdit kaynağıdır (Duckitt ve Fisher, 2003). Kuşkusuz savaş ortamıyla kıyaslandığında Türkiye’deki mevcut durum onlar için daha az tehdit edicidir. Bu durum onların Türkiye’ye yer bağlılığı geliştirip, Türkiye’de kalmak istemelerine yol açabilir. Diğer yandan Türkiye’de yaşıyor olmanın yarattığı bazı tehditlerden de söz edilebilir. Zaman zaman yaşanan toplumsal şiddet vakaları (Mazlumder, 2016), istihdam sorunları (Baban ve ark., 2017; Kaya, 2020) sosyal ve ekonomik tehditler (Yalçın, 2016) bu duruma örnek verilebilir. Örneğin Fehr ve Rijken’e göre (2022) Türkiye’deki Suriyeli çocuklar Türk çocuklarına göre daha erken yaşta iş gücüne katılmakta, çok uzun saatler çalışıp düşük ücretler almakta ve daha az eğitime erişebilmektedir. Bu durum ise Suriyeli mültecilerin Türkiye’ye yer bağlılığı geliştirmelerini engellemiş ve onlarda Suriye’ye dönme ya da üçüncü bir ülkeye gitme isteğine yol açmış olabilir. Yapılacak olan nitel çalışmayla (1. Çalışma) bu olasılıklardan hangisinin öne çıktığı, başka bir deyişle Suriyeli mültecilerin Türkiye’ye karşı yer bağlılığı geliştirip geliştirmedikleri belirlenmek istenmiştir. Yapılacak 2. Çalışmada ise Suriyeli mültecilerin Türkiye’ye olan yer bağlılıkları ile Türkiye’de kalma, Suriye’ye dönme ya da başka bir ülkeye gitme istekleri arasındaki ilişkiler nicel olarak incelenecektir.

Çalışma 2’de ayrıca, Suriyeli mültecilerin yer bağlılıkları ve Türkiye’de kalma ya da Türkiye’den gitme (Suriye’ye dönme veya başka bir ülkeye gitme) istekleri ile yetkecilik arasındaki ilişkiler de incelenecektir. Alan yazın gözden geçirildiğinde yetkecilik ve yer bağlılığı arasındaki ilişkiyi ele alan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte, bu iki değişken arasında ilişki kurmayı kolaylaştıran bazı bilgilerden söz edilebilir. Altemeyer’e göre (1996) öngörülebilir, kontrol edilebilir bir dünya arzusu yetkeci bireylerin en belirgin özelliklerindendir. Aksi halde yetkeci bireyler belirsiz bir durumla karşı karşıya kalacaktır ve bu durum onlar için bir tehdit unsuru oluşturacaktır (Millon, 1957; Wilkinson, 1972). Tehdit algısı ise bireylerin yetkeye sığınma isteğiyle birlikte yetkecilik düzeylerini artıracaktır (Wilson, 1973). Bu durumda, bireylerin bulundukları bir yerden başka bir yerleşim yerine göç etmelerinin belirsizlik yaratacağı ve yer bağlılığının önemli bir unsuru olan yer sürekliliğine karşı bir tehdit ortaya çıkaracağı söylenebilir. Dolayısıyla normal şartlar altında yetkeci bireylerin değişimi bir tehdit olarak görecekları ve bulundukları yerde kalmayı sürdürme yönünde bir irade ortaya koyacakları akla gelebilir. Ancak göç etmelerinin üzerinden fazla bir süre geçmeyen Suriyeli mültecilerin asıl yer bağlılıkları Suriye’ye yönelik de olabilir ve mevcut durumda Suriye onlar için bir tehdit kaynağı konumundadır. Bu durumda Türkiye’de kalma isteği Suriyeli mülteciler için tehdidi azaltan bir unsur da olabilir ve onların yetkecilik düzeylerinde bir düşüş meydana getirebilir. Bu olasılıklar doğrultusunda araştırmada yetkecilikle Türkiye’de kalma ve Türkiye’den gitme (Suriye’ye dönme ya da üçüncü bir ülkeye gitme) arasındaki ilişkide Türkiye’ye olan yer bağlılığının nasıl bir rol oynadığı merak edilmiştir. Bu yönde oluşturulan araştırma sorularına nicel çalışmanın (2. Çalışma) giriş kısmında yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda aşağıda ilk olarak nitel çalışmaya (1. Çalışma) yer verilecek onu nicel çalışma (2. Çalışma) izleyecektir.

1. ÇALIŞMA

Bu çalışma keşifsel bir çalışmadır ve herhangi bir hipotez test edilmemiştir. Çalışmanın amacı bireylerde yerin anlamlarını oluşturan etmenleri ve Türkiye’deki Suriyeli mültecilerin yer bağlılıklarını belirleyen sosyal psikolojik değişkenleri tespit etmektir. Ayrıca örneklemin göç etmiş bir topluluk olması nedeniyle veriler kültürleşme ve uyum gibi bir takım sosyal psikolojik süreçler açısından incelenecektir. Bu amaçlarla Türkiye’de geçici koruma statüsünde ikamet etmekte olan Suriyeli mülteciler ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler esnasında katılımcıların Türkiye’de ve Suriye’de ikamet ettikleri süreler boyunca bulundukları yere karşı geliştirdikleri duygusal bağlar üzerinde durulmuştur.

2.1 Yer Bağlılığı ve Yerin Anlamaları

İnsanın yerle kurduğu duygusal bağa yer bağlılığı denir (Shumaker ve Taylor, 1983). Yer bağlılığı kavramı yer bağımlılığı ve yer kimliği kavramları ile ilişkilidir (Akalin, 2020). Yer kimliği kişinin yeri benliğinin bir parçası olarak görmesidir (Proshansky, 1978). Yer bağımlılığı ise yere atfedilen değer in yer in kullanışlı olmasından kaynaklanmasıdır (Stokol ve Shumaker, 1981). Yer modelleri konusunda farklı araştırmacılar tarafından geliştirilen farklı modeller olsa da genel itibari bu üç kavram bütün modellerde yer almaktadır. Örneğin Bonnes ve Secchiaroli (1995) tarafından geliştirilen tek boyutlu yer bağlılığı modelinde yer bağlılığının, yer kimliği ve yer bağımlılığı gibi diğer yer yapıları ile nasıl ilişkilendiği anlatılır. Yer bağlılığı yerle kurulan ilişkinin duygusal ve bireysel yanlarına işaret ederken, yer bağımlılığı daha somut ve fiziksel, yer kimliği ise benlik ve sosyal çevre açısından anlam

kazanmaktadır (Bonnes ve Secchiaroli, 1995). Hernandez ve arkadaşları ise (2014) bu üç kavramı yer duygusunu ortaya çıkaran üç alt boyut olarak ele almıştır.

Relph'e göre (1976) fiziksel ortam, aktiviteler ve anlamlar yerin üç bileşenini oluşturur. Tuan (1977) üç bileşenden anlaşılması en zor olarak 'anlamlar'a işaret eder. Yerin anlamları üzerine yapılan çalışmalar insan ile yer arasında kurulan ilişkinin ne şekilde oluştuğu, bünyesinde hangi etmenleri barındırdığı ve nasıl korunduğuna dair yapılan incelemeleri kapsamaktadır (Agnew, 1987; Gustafson, 2001; Sixmith, 1986). Agnew'e göre (1987) toplumsal ilişkilerin üretimi ve dönüşümü bir yerde gerçekleşmelidir. Yer üç unsuru bünyesinde barındırır: (I) Sosyal etkileşimin gerçekleştirildiği yer olarak mekân (locale,) (II) bu etkileşimleri sınırlandırarak bir mekân ile çevreleyen yer olarak konum (location) ve (III) insanlar ve yer arasında ortaya çıkan bir bağlılık olarak yer duygusu (sense of place). Bir yerin anlam kazanması için bu üç unsur da devreye girmelidir. İçerisinde sosyal ilişkilerin gerçekleştiği (locale), coğrafi olarak yerleşik (location) ve insanlara bir yer duygusu bağışlayan (sense of place) yerler anlamlı yerlerdir (Agnew, 1987).

Yerin anlamları üzerine model geliştiren diğer bir kişi olan Sixmith 1986 yılında Britanya'da bir grup üniversite öğrencisi ile gerçekleştirdiği çalışmasında katılımcıların eve yükledikleri anlamları ele almıştır. Hem nitel hem nicel yöntemleri kullanılarak gerçekleştirdiği çalışma sonucunda eve atfedilen 20 farklı anlam elde ederken bu anlamları üç ana kategori içerisine dahil etmiştir: Kişisel, sosyal ve fiziksel. Sixmith ev modeli ile anlam, biçim ve etkinlik ile yerlerin farklı boyutları arasındaki bağlantıları ifade etme yollarını keşfederek, bunlar arasındaki bazı doğrudan ve dolaylı ilişkileri dile getirmiştir. Buna göre bir kişi için ev olan bir yerin bir başka kişi için ev olmamasını bireylerin bu üç fenomeni ne şekilde deneyimledikleri belirler. Örneğin bazı insanlar için ev dünyaya çıkıp daha sonra geri dönebilecekleri bir istikrar mekânı olarak

deneyimlenmektedir. Diğer bazılarına göre ise evde olmak belirli bir yerde güvenli ve rahat olmak anlamına gelmektedir (Sixsmith, 1986).

Yerin anlamları ile ilgili diğer bir model Gustafson'un 2001 yılında İsveç' te gerçekleştirdiği nitel çalışma sonucu elde ettiği modeldir. Gustafson farklı türdeki yerlerin insanlar için nasıl anlamlar içerdiğini ve insanların yerle kurdukları ilişkilerin niteliğini araştırmıştır. Farklı bölgelerdeki köy, kasaba ve şehirlerden farklı yaşam biçimlerine ve sosyal kimliğe sahip kişilerden oluşturduğu örneklem ile çalışan Gustafson katılımcılardan ilk olarak bütün ömürleri boyunca yaşadıkları yerleri yazmalarını istemiştir. Daha sonra katılımcılara bu yerlere olan bağlılıkları ve son olarak da bu yerlerin katılımcılar nezdinde hangi anlamları içerdiği, katılımcıların bu yerlere niçin az veya çok bağlı oldukları sorulmuştur. Elde edilen veriler sonucunda tüm anlamlar üç ana konu içerisine dahil edilmiştir: Benlik, diğerleri ve çevre. Bu üç ana konu arasında üç kutuplu bir üçgen modeli oluşturan Gustafson bu üç ana konunun yerini anlamlandırırken birbirinden bağımsız olmadığını belirtmiştir. Örneğin benlik ve diğerleri arasında sosyal çevre ile kurulan iki boyutlu bir ilişki yer alırken bu ilişkinin hem benliği hem diğerlerini aydınlatan yanları vardır. Aynı iki boyutlu ilişki benlik-çevre ve çevre-diğerleri arasında da mevcuttur (Gustafson, 2001).

Yerin anlamları üzerine bahsi geçen yukarıdaki çalışmalar ışığında bu çalışmada Suriyeli Mültecilerin yer bağlılıkları gözden geçirilecektir. Nitel olarak gerçekleştirilen bu çalışmada, örneklemin göç eden Suriyeli mültecilerden oluşması nedeniyle, yer bağlılığı kültürleşme ve uyum süreçleri açısından da değerlendirilecektir. Bu doğrultuda aşağıda kısaca kültürleşme ve uyum değişkenlerinden söz edilmektedir.

2.2 K lt rle me ve Uyum

K lt rle me farklı uluslardan insanların bir arada yaşama ve karşılıklı uyum sağlama adına geçirdikleri süreçlerin bütünüdür (Berry ve ark., 2006). Sam' a göre (2006) iki farklı kültüre ait gruplar g   sebebi ile bir araya geldiklerinde k lt rle me kaçınılmazdır. K lt rle me her iki grubun (hem ev sahibi grup hem de göç eden azınlık grup) değer ve davranışlarında bir değişime işaret eder (Saygın ve Hasta, 2018). K lt rle me sürecinin göç eden azınlık  yeleri tarafından ele alınıp yorumlanmasına *k lt rle me tutumları* denir (Berry, 2001). K lt rle me tutumları ise iki açıdan ele alınır: (I) Kültürel devamlılık ve (II) etkileşim ve iletişim. Kültürel devamlılık göç eden azınlık üyelerinin öz kültürlerini korumaya yönelik motivasyonlarına işaret eder. Etkileşim ve iletişim ise ev sahibi grup ile olan ilişkilerinin boyutunu belirler. Azınlık grup  yeleri için 4 tür k lt rle me tutumu mevcuttur: (I) asimilasyon (assimilation), (II) ayrılma (separation), (III) bütünleşme (integration) ve (IV) marjinalliktir (marginalism) (Berry 1997, 2009; Schmitz, 2001). Ev sahibi olan çoğunluk grubu ile  zde le menin güçlü olduğu ve kültürel devamlılığı sürdürmeye yönelik motivasyonun az olduğu durumlarda asimilasyon durumu yaşanmaktadır. Bu durumun tersinin söz konusu olduğu durumlarda ise (kültürel devamlılığa yönelik motivasyon yüksek, etkileşim ve iletişim az) ayrılma yaşanmaktadır (LaFromboise ve ark., 1993; Phinney, 1991; Rowley ve ark., 1998). Hem kültürel devamlılığın korunması ve sürdürülmesine yönelik motivasyonun yüksek olduğu hem de etkileşim ve iletişimin var olduğu durumlarda bütünleşme yaşanırken her iki motivasyonun da az olduğu durumlarda marjinallik söz konusu olmaktadır (Phinney, 1990; Ryder ve ark., 2000).

Uyum, göç eden azınlık grubu üyelerinin ev sahibi çoğunluk grubu üyelerinin beklentileri doğrultusunda hayatlarını tekrar düzenlemeleri durumudur (Sam, 2006). Azınlık grubu üyelerinin bireysel olarak deneyimledikleri k lt rle me sürecine işaret

eden uyum kavramı psikolojik uyum ve sosyo-kültürel uyum olmak üzere iki şekilde tecrübe edilmektedir (Berry ve ark., 2011; Ward ve Deuba, 1999). Sosyo-kültürel uyum azınlık grubu üyelerinin ev sahibi grubun düzenine uygun bir takım sosyal becerileri edinmeleri şeklinde gerçekleşir (Ward ve Kennedy, 1999). Psikolojik uyum ise bireyin kültürleşme sürecinde tecrübe ettiği her türlü psikolojik duruma işaret etmektedir (Berry, 1997).

YÖNTEM

Çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Örneklemdeki katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış, görüşmelerden elde edilen veriler nitel analiz teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir.

3.1 Örneklem

Çalışmanın örneklemini 12 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların yarısı erkek (6), diğer yarısı kadındır (6). Erkek ve kadın katılımcıların üçü 65 yaşından genç, üçü ise 65 yaş ve üzerindedir. Katılımcıların yaş aralığı 24 – 76 olup yaş ortalaması 48,17'dir (SS = 20, 66). Katılımcılar Ankara'da ikamet etmektedir. Bununla birlikte katılımcıların en uzun süre yaşadıkları şehirler farklılaşmaktadır (Halep: 8; Şam: 1; Humus:1; Kamışlı:1; Tedmur:1). Katılımcıların yarısı Türkiye'de herhangi bir işte çalışmamışken diğer yarısı farklı meslekleri icra etmişlerdir (Döşemecilik: 2; Kuyumculuk: 1; Muhabirlik:1; Müezzinlik: 1; Öğrencilik: 1). Katılımcılardan Türkçe konuşma düzeylerini 9'lu Likert tipi bir ölçekte derecelendirmeleri istendiğinde 5 kişi hiç Türkçe konuşmadığını ifade ederken, 2 kişi 5 ve 1'er kişi de sırasıyla 3, 4, 6, 8, 9 seviyesinde Türkçe konuşabildiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların 6'sı medeni durumunu evli, 3'ü bekâr ve 3'ü de dul olarak belirtmiştir. Katılımcılar arasından 10 kişi Türkiye'de kendilerine yakın ikamet eden akrabalarının olduğunu söylemiştir. 7 kişi Suriye'de edindikleri arkadaşları ile iletişimlerini hala sürdürdüklerini ve 6 kişi de Suriye'deki komşuları ile hala görüştiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların yaşı, cinsiyeti, Türkçe konuşma düzeyleri ile Suriye'de geliştirdikleri akraba, arkadaş ve komşuluk ilişkilerinin devam edip etmediğine dair bilgiler Tablo 3.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcı no	Yaş	Cinsiyet	En Uzun İkamet Yeri	Türkçe Konuşma Düzeyleri	Akraba İletişimi Sürüyor mu?	Arkadaş İletişimi Sürüyor mu?	Komşu İletişimi Sürüyor mu?
1	24	E	Halep	8	Evet	Evet	Evet
2	36	E	Şam	9	Hayır	Hayır	Hayır
3	44	E	Halep	4	Evet	Evet	Evet
4	23	K	Kamışlı	6	Evet	Evet	Evet
5	20	K	Halep	3	Hayır	Hayır	Hayır
6	30	K	Humus	1	Evet	Hayır	Hayır
7	65	E	Halep	5	Evet	Hayır	Hayır
8	65	E	Halep	5	Evet	Evet	Evet
9	76	E	Halep	1	Evet	Hayır	Hayır
10	65	K	Tedmur	1	Evet	Evet	Evet
11	65	K	Halep	1	Evet	Evet	Hayır
12	65	K	Halep	1	Evet	Evet	Evet

3.2 Veri Toplama Araçları

Bu çalışma esnasında kullanılan veri toplama araçları bilgilendirilmiş onam formu, demografik bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme sorularıdır.

3.2.1 Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bu formda araştırmanın amacı, kim tarafından gerçekleştirildiği ve katılımcıların hakları konusunda bilgiler yer almaktadır. Formun bir örneği ve Arapçaya çevrilmiş hali EK 11.1' ve EK 11.2'de verilmiştir.

3.2.2 Demografik Bilgi Formu

Bu formda katılımcıların yaş, cinsiyet, en uzun süre ikamet ettikleri şehir ve Türkçe konuşma düzeylerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Formda ayrıca,

katılımcıların Suriye’de geliştirdikleri akraba, arkadaş ve komşuluk ilişkilerinin sürüp sürmediğine dair bilgileri belirlemeye yönelik sorular da yer almaktadır. Formun bir örneği için bkz. EK 11.3. Formun Arapçaya tercüme edilmiş şekli EK 11.4’te verilmiştir.

3.2.3 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soru Formu

Bu form, katılımcıların yaşadıkları evlerin, mahallelerin ve şehirlerin fiziksel ve kültürel özelliklerini nasıl algıladıklarını ve yerli halkla kurdukları sosyal ilişkilerin yapısı, yaşadıkları hayat koşullarından duydukları memnuniyet ve başka bir yerde yaşama isteklerini anlamaya yönelik yarı yapılandırılmış sorulardan oluşmaktadır. Formun tamamı EK 11.5’te yer almaktadır. Formun Arapçaya tercüme edilmiş şekli EK 11.6’da bulunmaktadır.

3.3 İşlem

Çalışma gerçekleştirilmeden evvel Ankara Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı’ndan gerekli etik izin belgesi alınmıştır.

Katılımcılara kolay örnekleme ve kartopu örnekleme aracılığıyla ulaşılmış olup görüşmeler Ankara’da yaşayan Suriyeli mülteciler ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler esnasında katılımcılara yarı yapılandırılmış soru formunda bulunan sorular yöneltilmiş ve katılımcıların verdikleri cevaplar onların izni dâhilinde ses kaydına alınmıştır. Görüşmeler ileri düzeyde Arapça ve Türkçe bilen bir tercüman vasıtası ile gerçekleştirilmiştir. Ses kayıtları daha sonra yazı metnine dökülmüş ve Arapçadan Türkçeye tercüme edilmiştir. Tercüme esnasında olabildiğince titiz bir süreç yürütülmüştür. Ardından görüşmeler detaylı bir okumaya tabi tutulmuş ve sonrasında analiz işlemlerine başlanmıştır.

BULGULAR

Yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu elde edilen veriler tematik analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Tematik analiz, tematik kodlama tekniğini kullanarak anlamları temalaştırmaya yarayan ve yaygın olarak kullanılan nitel bir analiz yöntemidir (Braun ve Clarke, 2006). Analiz esnasında temaların belirlenmesinde Braun ve Clarke'ın önerdiği (2006) 6 temel ilke göz önünde bulundurulmuştur ve sırasıyla şu işlemler gerçekleştirilmiştir: Veriler detaylı ve tekrarlı bir okumaya tabi tutularak verilere aşina olunması sağlanmıştır. Formda yer alan sorulara verilen yanıtlardan nitel analize uygun olanlar arasından kodlar belirlenmiştir. Bu işlem esnasında olabildiğince fazla kod belirlenmeye çalışılmış ve birbiriyle ilişkili kodlar bir araya getirilerek alt temalar belirlenmiştir. Ardından alt temalar gözden geçirilmiş, sadeleştirme ve detaylandırma işlemleri ile üst temalar belirlenmiştir.

Yarı yapılandırılmış soru formunda 19 soru bulunmakla birlikte sorular birbirleriyle bağlantılı alt sorulara bölünmektedir. Nitel veri analizi sonucunda elde edilen kodlar ve bu kodlara ait frekans sayıları her soru için ayrı olarak ele alınmıştır.

Öncelikle katılımcılara Türkiye'ye gelmeden önce yaşadıkları şehrin neresi olduğu sorulmuştur. Katılımcıların 9'u daha önce Halep'te yaşadığını, diğer 3 katılımcı ise Şam, Humus ve Kamışlı şehirlerinde yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan “(Türkiye'ye gelmeden önce) yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?” sorusuna verilen yanıtlardan elde edilen kodlar ve frekans sayıları Tablo 4.1'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1 ‘Yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Güzeldi (genel olarak)	4	4	Merkezi bir şehirdi	1	1
Binalar/evler/villalar güzeldi	4	4	Büyük bir şehirdi	1	1
Evler klasik Arap işiydi	3	3	Kozmopolit bir şehirdi	1	1
Orta halli/basit bir şehirdi	3	3	Sanayisi ile ünlüydü	1	1
Evler bahçeliydi/müstakildi/köy eviydi	2	3	Ticaret şehriydi	1	1
Altyapısı iyiydi/belediyeler iyi çalışıyordu	2	2	Tarihi olan bir şehir değildi	1	1
Çevresi kırsal bir şehirdi	2	2	Büyüdüğüm şehirdi	1	1
Aradığın her şey/her türlü imkân vardı	2	2	Okula gittiğim şehirdi	1	1
Mahalle kültürü olan/komşulukların yaşandığı bir şehirdi	1	2	Ailemle anılarımın olduğu şehirdi	1	1
Antep’e benziyordu	1	1	Ankara daha güzel bir şehir	1	1
İstanbul’a benziyordu	1	1	Ankara daha düzenli bir şehir	1	1
Gelişmekte olan bir şehirdi	1	1	Herkesin kendi evi vardı orada	1	1
Düzensiz bir şehirdi	1	1	Herkesin mutlu olduğu bir şehirdi	1	1
Derli toplu bir şehirdi	1	1	Herkesin rahat olduğu bir şehirdi	1	1

Katılımcıların geçmişte kaldıkları evi tarif ederken başvurdukları ifadeler genel olarak iki kategoride yoğunlaşmaktadır: (1) Duygusal ifadelerin dışavurumu ve (2) Fiziksel özelliklere vurgu. Bu iki kategori ‘*Duygusal*’ teması ve ‘*Fiziksel*’ olmak üzere iki üst tema olarak belirlenmiştir. ‘*Duygusal*’ üst temasının herhangi bir alt teması bulunmamaktadır ve komşuluk ilişkilerine, otobiyografik anılara ve duygusal deneyimlere yapılan vurguları içermektedir (örn., ‘Ailemle güzel anlar yaşadığım bir şehirdi.’ [Kadın/25]). ‘*Fiziksel*’ üst temasının kapsadığı üç farklı alt tema belirlenmiştir: (1) Estetik (2) Tanımlayıcı/Nötr ve (3) İşlevsel. ‘*Estetik*’ alt temasında yer alan ifadeler yerin güzelliğine dair yapılan vurguları içermektedir (örn., ‘Güzel bir şehirdi.’ [Kadın/30]). ‘*Tanımlayıcı/Nötr*’ alt teması yeri tanımlarken herhangi bir öznel yargıya başvurmadan kullanılan ifadeleri içermektedir (örn., ‘Gelişmekte olan bir şehirdi.’ [Kadın/21]). Son olarak ‘*İşlevsel*’ alt teması ise yerin altyapısı ve kullanışlılığı ile ilgili ifadelerden oluşmaktadır (örn., ‘Belediyeler iyi çalışıyordu.’ [Erkek/65]). Bu soruya dair belirlenen temalar Tablo 4.2’de gösterilmektedir.

Tablo 4.2 ‘Yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusunda Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Duygusal	6	7
II. Fiziksel		
a. Estetik	9	9
b. Tanımlayıcı/Nötr	12	19
c. İşlevsel	8	8

Katılımcılar bir önceki soru ile bağlantılı olan ‘Yaşadığınız şehri, içerisinde yaşarken sever miydiniz?’ sorusuna istisnasız bir şekilde ‘Seviyordum’ yanıtını vermiştir. Bağlantılı bir şekilde gelen ‘Niçin seviyordunuz/sevmiyordunuz?’ sorusuna katılımcıların vermiş olduğu cevaplardan oluşturulan kod ve frekanslar Tablo 4.3’te yer almaktadır.

Tablo 4.3 ‘Yaşadığınız şehri içerisinde yaşarken niçin seviyordunuz/sevmiyordunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Doğduğum yerd	9	9	Herkes birbirini tanırdı/selam verirdi/birlik içinde yaşardı	1	3
Büyüdüğüm yerd	5	5	Vakit geçirebileceğin güzel yerlerin olduğu güzel bir şehirdi	1	3
Vatanım	4	4	Hatıralarım/anılarım var	1	1
En güzel zamanlarımı orada geçirdim	2	2	Orada çok uzun süre yaşadım	1	1
İlk kez okula gittiğim yerd	2	2	Dönmek istediğim bir yer	1	1
Arkadaşlıklarımın olduğu yerd	2	2	Akrabalarım oradaydı	1	1
Oradayken durumumuz çok iyiydi	2	2	Orada kendimi bulmuştum	1	1
Sevdiğim bir yerd	2	2	Orada güvendeydik	1	1
Herkes mutluydu orada	2	2	Orada rahat idik	1	1

Katılımcıların verdikleri yanıtlar çerçevesinde iki üst tema belirlenmiştir: (1) Duygusal ve (2) İşlevsel. ‘Duygusal’ üst teması üç alt temayı kapsamaktadır: (1) Otobiyografik (2) Duygusal Tanımlama ve (3) Sosyal. ‘Otobiyografik’ alt teması yer ile kurulan duygusal ilişkinin kişisel tarih üzerinden anlatıldığı ifadeleri kapsamaktadır (örn., ‘En güzel zamanlarımı orada geçirdim.’ [Erkek/24]). ‘Duygusal Tanımlama’ alt teması yerin duygusal içerikli niteliklerini belirten ifadelerden oluşmaktadır (örn.,

‘Dönmek istediğim bir yer.’ [Erkek/36]). ‘Sosyal’ alt teması yer üzerinde kurulan toplumsal ilişkilere atıf yapan ifadeleri içermektedir (örn., ‘Arkadaşlıklarımın olduğu yendi.’ [Kadın/25]). İşlevsel üst temasının ise herhangi bir alt teması bulunmamakla birlikte yerle kurulan duygusal ilişkide şehrin kullanışlı olmasının önemine ve bireysel refaha yapılan vurgunun yer aldığı ifadeler bulunmaktadır (örn., ‘Vakit geçirebileceğin güzel yerlerin olduğu güzel bir şehirdi.’ [Erkek/65]). Soruya ilişkin temalar Tablo 4.4’te gösterilmektedir.

Tablo 4.4 ‘Yaşadığınız şehri, içerisinde yaşarken niçin severdiniz/sevmezsiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel	5	7
II. Duygusal		
a. Otobiyografik	12	24
b. Duygusal Tanımlama	6	6
c. Sosyal	4	6

Katılımcılara yöneltilen ‘Türkiye’ye gelmeden önce yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ sorusuna verdikleri yanıtlar çerçevesinde oluşturulan kod ve frekans sayıları Tablo 4.5’te gösterilmektedir.

Tablo 4.5 ‘Türkiye’ye gelmeden önce yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Müstakil/avlulu/bahçeli/teraslı/balko nlu bir evdi	9	18	Mangal yapardım	1	1
...katlı...odalı bir evdi	12	13	Gecekonduydı	1	1
Güzel bir evdi	5	5	Köyümüze yakındı	1	1
Klasik/ortalama/sıradan bir Arap eviydi	4	4	Her şey vardı	1	1
Avluda/bahçede hayvanlar/ağaçlar vardı	3	4	Rahat hissettirirdi	1	1
Güzel değildi	2	2	Mazotla ısımıyordu	1	1
Mutlu hissettiren bir evdi	2	2	Artık kalmadı	1	1
...inci katta olan bir evdi	2	2	Güvensizdi	1	1
Bana aitti	2	2	Eskiydi	1	1
Fakir bir evdi	1	2			

Verilen yanıtlar göz önünde bulundurduğunda 3 tema belirlenmiştir: (1) Fiziksel, (2) işlevsel ve (3) duygusal. *Fiziksel* teması yaşanan yerin somut özelliklerinden bahseden yanıtlardan oluşmaktadır (örn., ‘Evimiz iki katlıydı. Her birimizin odaları ayrıydı. Mutfak ve salon iç içeydi. İçerisinde havuz olan bir avlu vardı. Üçgen şeklinde pencereler vardı. Küçük bir balkonumuz vardı. Hem ön bahçemiz hem arka bahçemiz vardı. Bahçemizde meyve ağaçları vardı.’ [Kadın/25]). *İşlevsel* teması yerin kullanılabilirliğine dair ifadeleri altında toplamaktadır (örn., ‘Damım vardı, mangal bile yapardım orada.’ [Erkek/65]). Son olarak *duygusal* teması ise yerin katılımcılarda birtakım duyguları (güzellik, mutluluk, aidiyet) uyandırdığına işaret eden ifadeleri belirtmektedir (örn., ‘Mutlu hissettiren bir evdi’ [Erkek/65]). Bu soruya verilen yanıtlardan oluşturulan temalar Tablo 4.6’da gösterilmektedir.

Tablo 4.6 ‘Türkiye’ye gelmeden önce yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Fiziksel	12	50
II. İşlevsel	7	8
III. Duygusal	11	11

Katılımcılardan 11’i bir önceki soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘Yaşadığınız evi, içerisinde yaşarken sever miydiniz?’ sorusuna ‘severdim’ yanıtını verirken 1 tane katılımcı bu soruyu ‘hem severdim hem sevmezdim’ diye yanıtlamıştır. Gene bu soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘(Yaşadığınız evi, içerisinde yaşarken) niçin severdiniz/sevmezsiniz?’ sorusuna verilen yanıtlardan oluşturulan kod ve frekans numaraları Tablo 4.7’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7 ‘(Yaşadığınız evi, içerisinde yaşarken) niçin severdiniz/sevmezdiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Bana ait bir evdi	5	5	Güzel bir evdi	1	1
Mutlu hissettirirdi	5	5	Alışmıştım oraya	1	1
Rahat hissettiriyordu	4	4	Komşularımız iyiydi	1	1
Hatıralarım vardı	3	4	Çocuklarımız orada büyüdü	1	1
Doğduğum evdi	3	3	Küçük bir evdi	1	1
Büyüdüğüm evdi	3	3	Kötü bir evdi	1	1
Ailemle beraberdik	2	2	Pislik bir evdi	1	1
Uzun yıllar yaşadık	2	2	Güzel bir evdi	1	1

Katılımcıların verdikleri yanıtlar çerçevesinde 2 üst tema belirlenmiştir: (1)

Fiziksel ve (2) Fiziksel olmayan. *Fiziksel* temasının herhangi bir alt teması olmamakla birlikte yerle kurulan duygusal ilişkinin evin dışsal özelliklerine yapılan vurgu ile ifade edildiği yanıtları içermektedir (örn., ‘Küçük bir evdi.’ [Erkek/36]). *Fiziksel olmayan* üst teması altında ise 3 farklı alt tema belirlenmiştir: (1) Duygusal, (2) otobiyografik ve (3) aile ve komşuluk. *Duygusal* teması yerin katılımcıda birtakım duyguları uyandırdığını belirten ifadeleri içermektedir (örn., ‘Rahat hissettiren bir evdi.’ [Kadın/65]).

Otobiyografik alt teması ise yerin katılımcının kişisel tarihinde bir anlam ifade ettiğini belirten yanıtlardan oluşmaktadır (örn., ‘Büyüdüğüm evdi.’ [Kadın/21]). Son olarak *aile ve komşuluk* alt teması ise katılımcının yere, yakın sosyal çevresi ile kurduğu ilişkiler sonucunda bir anlam atfettiği ifadeleri barındırmaktadır (örn., ‘Çevresinde çok güzel insanlar yaşardı.’ [Erkek/65]). Bu soruya verilen yanıtlardan oluşturulan temalar Tablo 4.8’de gösterilmektedir.

Tablo 4.8 ‘(Yaşadığınız evi, içerisinde yaşarken) niçin severdiniz/sevmezdiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Fiziksel	3	3
II. Fiziksel olmayan		
a. Duygusal	12	16
b. Otobiyografik	12	13
c. Aile ve komşuluk	3	3

Katılımcıların kendilerine yöneltilen “‘Türkiye’ye gelmenizden itibaren kaldığınız şehirleri ve taşınma serüveninizi anlatır mısınız?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kod ve frekanslar Tablo 4.9’da gösterilmektedir.

Tablo 4.9 ‘Türkiye’ye gelmenizden itibaren kaldığınız şehirleri ve taşınma serüveninizi anlatır mısınız?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Zorlu bir süreçti	9	12	Çok sıkıntı çekmedik	3	3
Doğrudan Ankara’ya geldik	7	7	İlk zamanlar mutluydum	1	1
Dolaylı yollarla Ankara’ya geldik	5	5	Dil öğrenmek zordu	1	1

Verilen yanıtlardan yola çıkılarak elde edilen temalar iki şekildedir: (1) Zorluk teması, (2) Nötr teması. *Zorluk* temasına ait herhangi bir alt tema tespit edilmemiştir ve bu tema katılımcıların Suriye’den geliş sürecinden bahsederken yaşadıkları sıkıntılara değinen ifadelerden oluşmaktadır (örn., ‘Dil öğrenmek zordu.’ [Kadın/25]). *Nötr* temasında da herhangi bir alt tema belirlenmemiştir ve bu temayı oluşturan ifadeler geliş sürecinde hangi şehirlerde kalındığına dair öznel bir yargı içermeyen betimleyici bilgilerdir (örn., ‘Önce Rakka’ya gittik, ardından Azez’e. Daha sonra bir gece orada konakladık ve bir araba bizi Türkmen Dağı’na getirdi. Oradan bir kişi bizi gizli bir şekilde Kilis’e getirdi ve daha sonra da Ankara’ya geldik.’ [Kadın/65]). Son olarak bir katılımcı bu süreçten bahsederken ‘İlk zamanlar mutluydum’ ifadesine başvurmuştur. Bu ifade bireysel bir tecrübenin duygusal dışavurumu şeklinde değerlendirilse de diğer katılımcılardan benzer frekanslar elde edilemediğinden dolayı herhangi bir tema altına işlenmemiştir. Bu soruya ait temalar Tablo 4.10’da gösterilmektedir.

Tablo 4.10 ‘Türkiye’ye gelmenizden itibaren kaldığınız şehirleri ve taşınma serüveninizi anlatır mısınız?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Zorluk	12	15
II. Nötr	12	12

Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan katılımcıların göç etme sürecinde kamplarda kalıp kalmadıklarına dair soruya verilen yanıtlarda 10 katılımcı kamplarda kalmadığını belirtirken 1 katılımcı sığınmacı kamplarında bir süre kaldığını ifade etmiştir. 1 katılımcı ise Suriye’de zaten kamplarda doğup büyüdüğünü (Suriye’deki Filistin mülteci kamplarında) ancak Suriye’den Türkiye’ye göç etme sürecinde kamplarda kalmadığını belirtmiştir.

Bu sorularla bağlantılı olarak sorulan ‘Türkiye’de yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ sorusuna katılımcıların verdikleri yanıtlara ait kod ve frekanslar Tablo 4.11’de gösterilmektedir.

Tablo 4.11 ‘Türkiye’de yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Güzel bir yer	7	9	Küçük bir yer	1	1
Altyapısı ve ulaşımı iyi	3	6	Din ve geleneklerine bağlı bir yer	1	1
Kalabalık	1	2	Ortalama bir şehir	1	1
Ev bulmak zor	1	2	Çocuklarım çalışıyor	1	1
Karmakarışık	1	1	Bir sıkıntı yaşamadık	1	1
Tuhaf bir yer	1	1	Sevdiğim bir şehir	1	1

Katılımcıların verdikleri yanıtlar çerçevesinde iki tema belirlenmiştir: (1)

İşlevsel teması, (2) tanımlama teması. *İşlevsel* temasını içeren ifadeler şehrin kullanılabilirliğine işaret eden ifadeleri barındırmaktadır (örn., ‘Yollar düzgün. Ulaşım rahat. Kendi kendime her yere gidip gelebiliyorum’ [Kadın/65]). *Tanımlama* teması ise şehri bir takım öznel ve nesnel yargılar kullanarak betimleyen ifadelerle yer vermektedir (örn. ‘Ankara harika bir şehir.’ [Erkek/40]). Soruya ait temalar Tablo 4.12’de gösterilmektedir.

Tablo 4.12 ‘Türkiye’de yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel	8	13
II. Tanımlayıcı	11	13

Önceki soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘Türkiye’de yaşadığınız şehri seviyor musunuz?’ sorusuna katılımcıların hepsi ‘seviyorum’ yanıtını vermiştir. Ek olarak daha önce İstanbul’da yaşayan bir katılımcı ve ailesi Siirt’te yaşayan diğer bir katılımcı bu şehirleri sevmediklerini ifade etmişlerdir. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘(Türkiye’de yaşadığınız şehri) niçin seviyor/sevmiyorsunuz?’ sorusuna verilen yanıtlar çerçevesinde belirlenen kod ve frekanslar Tablo 4.13’te gösterilmektedir.

Tablo 4.13 ‘(Türkiye’de yaşadığınız şehri) niçin seviyor/sevmiyorsunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Yapacak çok fazla şey var	2	5	Karmakarışık	1	1
Türk halkı iyi bir halk ve bize iyi muamele gösterdiler	2	4	Bana göre değil	1	1
Maddi durumumuz iyi	1	3	Yaşamayı tercih ettiğim bir şehir	1	1
Suriyeliler ve akrabalarım yakındalar	2	2	Alıştık	1	1
İş imkanları çok	2	2	İmkanları geniş	1	1
Rahatım yerinde	2	2	Güvenli bir şehir	1	1
Güzel bir şehir	2	2	Yapılacak çok az şey var	1	1
Burada sosyal çevre edindim	1	2	Küçük bir yer	1	1
Merkezi bir yer	1	2	Fiziksel olarak beni çekmedi	1	1
İlgimi çekti	1	1	Beni cezbetmedi	1	1
Kalabalık	1	1	İstanbul’u sevmiyorum	1	1
Büyük bir şehir (Olumsuz manada)	1	1			

Katılımcıların verdikleri yanıtlara göre (1) işlevsel, (2) sosyal, (3) estetik ve (4) refah temaları belirlenmiştir ve bu temalara ait alt temalar bulunmamaktadır. *İşlevsel* teması katılımcıların yeri altyapısı ve bir takım kullanışlı özelliklerinden (gezilecek yerlerin çok olması, iş imkanlarının bulunması vb.) dolayı sevdiklerine işaret eden ifadelerden oluşmaktadır (örn., ‘Ankara’da yapacak çok fazla şey var.’ [Kadın/25]). *Sosyal* teması katılımcıların yeri sosyal yaşantılarına yaptığı katkıdan dolayı sevdiğini ifade eden kodları barındırmaktadır (örn., ‘Burada evlendim’ [Kadın/21]). *Estetik* teması katılımcıların yeri onlarda uyandırdığı birtakım duygulardan dolayı sevdiklerine işaret eden ifadeleri içermektedir (örn., ‘Burada vakit geçirmek hoşuma gidiyor.’ [Kadın/25]).

Son olarak *refah* teması katılımcıların şehri sevme sebeplerinden bahsederken şehrin güvenliğine ve maddi olanaklarına değindikleri ifadelerden oluşmaktadır (örn., ‘İhtiyaç duyduğumuz bütün imkanlar var, güvenli bir şehir ve gençlere iş var.’ [Kadın/65]). Bu soruya ait cevaplardan yola çıkılarak belirlenen temalar Tablo 4.14’te gösterilmektedir.

Tablo 4.14 ‘(Türkiye’de yaşadığınız şehri) niçin seviyor/sevmiyorsunuz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel	12	16
II. Sosyal	5	8
III. Estetik	8	8
IV. Refah	4	6

Katılımcılara yöneltilen ‘Türkiye’de yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ sorusuna verilen yanıtlar çerçevesinde oluşturulan kod ve frekans sayıları Tablo 4.15’te gösterilmektedir.

Tablo 4.15 ‘Türkiye’de yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Eski/kötü/problemi olan bir ev	5	13	Mecburen tuttuğum bir ev	1	2
Sıradan/ortalama/idare eder/fena değil bir ev	7	10	...oda....salon...katlı bir ev	1	2
Harika/çok güzel bir ev	2	4	Yeni taşındığım bir ev	1	1
Çok büyük bir ev	1	7	Müstakil bir ev	1	1
...kişilerle/tek başıma yaşadığım bir ev	2	2	Doğalgazlı bir ev	1	1
...’e yakın bir ev	2	2			

Soruya verilen yanıtlardan yola çıkılarak herhangi bir alt teması bulunmayan 2 tema belirlenmiştir: (1) İşlevsel ve (2) nötr/tanımlama. *İşlevsel* teması yerin konumuna veya kullanışlılığına dair farklı özelliklerine değinen ifadeleri içermektedir (örn., ‘Camiye yakın bir ev.’ [Erkek/65]). *Nötr/tanımlama* teması katılımcıların yerden bahsederken öznel yargıya başvurmaksızın ifade ettikleri betimleyici cümlelerden

oluşmaktadır (örn., ‘Yeni taşındığım bir ev.’ [Kadın/30]). Bu soruya ait temalar Tablo 4.16’da gösterilmektedir.

Tablo 4.16 ‘Türkiye’de yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahsedermisiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel	12	33
II. Nötr/tanımlama	6	7

Bu soruyla bağlantılı olarak sorulan ‘Evin ısınma veya sizi rahatsız eden başka bir problemi var mı?’ sorusuna katılımcıların 9’u evin ısınma veya herhangi bir problemi olmadığını belirtmişlerdir. 2 katılımcı evin ısınma problemi olduğunu ve 1 katılımcı da ısınmanın çok pahalı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘Yaşadığınız evi seviyor musunuz?’ sorusuna katılımcıların 11 tanesi seviyorum cevabını vermiştir. Bu iki soruya verilen yanıtlardan herhangi bir tema belirlenememiştir. Bu sorulara ait kod ve frekans sayılarını içeren özet bilgiler Tablo 4.17 ve 4.18’de gösterilmektedir.

Tablo 4.17 ‘Evin ısınma veya sizi rahatsız eden başka bir problemi var mı?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
Evin ısınma ve beni rahatsız eden başka bir problemi yok	9	10
Evin ısınma ve beni rahatsız eden başka problemleri var	2	5
Isınmak çok pahalı	1	1

Tablo 4.18 ‘Yaşadığınız evi seviyor musunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
Yaşadığım evi seviyorum	11	11
Yaşadığım evi hem seviyorum hem sevmiyorum	1	1
Yaşadığım evi kendime benzetmeye çalışıyorum	1	1
Daha güzel bir ev olabilir	1	1

Bu sorularla bağlantılı olarak katılımcılara yöneltilen ‘Yaşadığınız evi niçin seviyorsunuz/sevmiyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda belirlenen kod ve frekans sayılarını gösteren Tablo 4.19 aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.19 ‘Yaşadığınız evi niçin seviyorsunuz/sevmiyorsunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
Yaşadığım ev ...’e yakın olduğu için seviyorum	4	6
Yaşadığım evi komşularım/çevremdekiler iyi insanlar olduğu için seviyorum	3	3
Yaşadığım evi kötü/küçük/eksik olan bir ev olduğu için sevmiyorum	4	7
Yaşadığım evi rahat ettiğim için seviyorum	3	4
Yaşadığım ev geniş/ferah bir ev olduğu için seviyorum	3	3
Yaşadığım ev bana ait bir ev olduğu için seviyorum	2	4
Yaşadığım ev güzel bir ev olduğu için seviyorum	2	2
Yaşadığım evi muhiti sessiz sakin olduğu için seviyorum	1	1

Verilen yanıtlar göz önünde bulundurulduğunda oluşturulan temalar şu şekildedir: (1) İşlevsel, (2) sosyal ve (3) duygusal. Bu temalara ait herhangi bir alt tema bulunmamaktadır. *İşlevsel* teması yerin bir takım kullanışlı özelliklerinden dolayı sevildiğine/sevilmediğine işaret eden yanıtları barındırmaktadır (örn., ‘Eve yakın bir park var ve ulaşımı kolay.’ [Kadın/30]). *Sosyal* teması yerin bireyin sosyal gereksinimlerine cevap vermesi bakımından ele alındığı ifadeleri içermektedir (örn., ‘Akrabalarımıza yakınız.’ [Erkek/24]). Son olarak *duygusal* teması yerin bireyde meydana getirdiği birtakım duyguların (aidiyet, güzellik vb.) orasının sevilmesinde rol oynadığına işaret eden ifadeleri kapsamaktadır (örn., ‘Ev benim için en özel alan aslında, en gerçek yerin ev olur.’ [Erkek/36]). Soruya ait tema tablosu aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.20 ‘Yaşadığınız evi niçin seviyorsunuz/sevmiyorsunuz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel	12	24
II. Sosyal	3	3
III. Duygusal	2	4

Katılımcılara yöneltilen ‘Türkiye’ye karşı duygusal bir bağlılık geliştirdiğinizi düşünüyor musunuz?’ sorusuna katılımcıların 9’u evet, 3’ü ise hayır yanıtını vermiştir. Bağlantılı olarak sorulan ‘Yanıtınız “evet” ise bu duygusal bağlılık Türkiye’ye gelişinizin üzerinden ne kadar zaman sonra oluşmaya başladı?’ sorusuna ve bir önceki soruya ait kod ve frekans tablosu Tablo 4.21 ve 4.22’de gösterilmiştir. Bu iki soruya ait herhangi bir tema belirlenememiştir.

Tablo 4.21 ‘Türkiye’ye karşı duygusal bir bağlılık geliştirdiğinizi düşünüyor musunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
Türkiye’ye karşı duygusal bir bağlılık geliştirdiğimi düşünüyorum	9	9
Türkiye’ye karşı duygusal bir bağlılık geliştirmediğimi düşünüyorum	3	3

Tablo 4.22 ‘Yanıtınız “evet” ise bu duygusal bağlılık Türkiye’ye gelişinizin üzerinden ne kadar zaman sonra oluşmaya başladı?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
Gelir gelmez hemen	6	9
Belli bir zaman sonra	1	4
Gelmeden önce	1	2
Çok sonra	1	1

Katılımcılara yöneltilen ‘Türkiye’deki komşularınızla (yerli halktan olan) ilişkileriniz nasıl?’ sorusuna katılımcıların verdikleri yanıtlar çerçevesinde oluşturulan kod ve frekans tablosu Tablo 4.23’te gösterilmektedir.

Tablo 4.23 ‘Türkiye’deki komşularınızla (yerli halktan olan) ilişkileriniz nasıl?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
İyi, güzel, olumlu, iyi insanlar	8	16
İlişkim yok herkes kendi halinde	5	9
İyi de var kötü de	1	3

Bu soruya ait kod ve frekans sayıları göz önünde bulundurulduğu zaman üç farklı tema belirlenmiştir: (1) Olumlu ilişkiler, (2) ilişkinin yokluğu ve (3) hem olumlu hem olumsuz ilişkiler. Bu üç temanın herhangi bir alt teması bulunmamaktadır. *Olumlu ilişkiler* teması katılımcıların Türkiye’deki yerli halk hakkındaki müspet kanaatleri içermektedir (örn., ‘Görüşüyoruz sürekli misafirlğe gidiyoruz ve onlar da bize geliyorlar. Onlarla iletişimimizde bir problem yok.’ [Kadın/25]). *İlişkinin yokluğu* teması Türkiye’deki yerli halka karşı olumlu veya olumsuz herhangi bir kanaatin dile getirilmediği yanıtları barındırmaktadır (örn., ‘Türk komşularımla bir ilişkim yok, kendi halimdeyim.’ [Kadın/30]). *Hem olumlu hem olumsuz ilişkiler* teması ise her iki anlamda karışık kanaatleri içeren yanıtları altında toplamaktadır (örn., ‘Bir elin parmakları bile aynı değildir. O yüzden burada da çeşit çeşit insan var. İyiler de kötüler de var.’ [Erkek/25]). Bu soruya ait olarak belirlenen temalar Tablo 4.24’te yer almaktadır.

Tablo 4.24 ‘Türkiye’deki komşularınızla (yerli halktan olan) ilişkileriniz nasıl?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Olumlu ilişkiler	8	16
II. İlişkinin yokluğu	5	9
III. Hem olumlu hem olumsuz ilişkiler	1	3

Katılımcılara bir önceki soru ile bağlantılı olarak yöneltilen ‘Çocuklarınızın arkadaşlıklarından hiç endişelendiğiniz oluyor mu?’ sorusuna verilen yanıtlar çerçevesinde oluşturulan kod ve frekans sayıları Tablo 4.25’te gösterilmektedir.

Tablo 4.25 ‘Çocuklarınızın arkadaşlıklarından hiç endişelendiğiniz oluyor mu?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
Başlarına bir şey gelmesinden korkuyorum	4	7
Herhangi bir endişem yok	5	7
Çocuğum yok	4	4
Mutlu oluyorum	1	1

Verilen yanıtlar çerçevesinde oluşturulan temalar şu şekildedir: (1) Korku ve (2) Olumlu. Bu iki temanın herhangi bir alt teması bulunmamaktadır. *Korku* teması katılımcıların bahsi geçen konu ile ilişkili birtakım endişelerini dile getirdikleri yanıtları içermektedir (örn., ‘Çocuklarımıza kimse sataşmasın diye okul çıkışında kapıda bekliyoruz.’ [Erkek/65]). *Olumlu* teması katılımcıların çocuklarının yerli halktan insanlarla kurdukları arkadaşlık ilişkilerinden duydukları memnuniyeti dile getirdikleri ifadelerden oluşmaktadır (örn., ‘Hayır, tam aksine mutlu oluyorum’ [Kadın/30]). Katılımcıların 4’ü çocuğunun olmadığını ifade etmiştir bu yanıt için herhangi bir tema oluşturulmamıştır. Bu soruya verilen yanıtlardan elde edilen temalar Tablo 4.26’da gösterilmektedir.

Tablo 4.26 ‘Çocuklarınızın arkadaşlıklarından hiç endişelendiğiniz oluyor mu?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Korku	4	7
II. Olumlu	6	8

Bir önceki soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘Ankara’nın Siteler semtinde yaşanan (Suriyelerin evlerinin ve dükkânlarının taşlanması vb.) gibi hadiseler size neler hissettirdi?’ sorusuna verilen yanıtlar çerçevesinde belirlenen kod ve frekans sayıları Tablo 4.27’de gösterilmektedir.

Tablo 4.27 ‘Ankara’nın Siteler semtinde yaşanan (Suriyelerin evlerinin ve dükkânlarının taşlanması vb.) gibi hadiseler size neler hissettirdi?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
Bizi geren ve korkutan olaylardı	8	12
Üzücü, kötü ve istenmeyen olaylardı	5	5
Anlamsız olaylardı	3	5
Türk halkının genelini yansıtmıyordu	2	3
Vahşice	1	1
İrkçilik	1	1
Huzursuz edici	1	1

Verilen yanıtlar göz önünde bulundurulduğu zaman soruya ait 3 tema belirlenmiştir: (1) Korku/kaygı, (2) Irkçılık ve (3) Anlamsızlık. Bu temaların herhangi bir alt teması bulunmamaktadır. *Korku/kaygı* teması katılımcıların bu hadiselerden dolayı yaşadıkları korku deneyimlerine işaret eden yanıtları içermektedir (örn. ‘Gerildik ve korktuk. Ben 15 gün evimden çıkmadım.’ [Erkek/65]). *Irkçılık* teması yaşanan hadiseleri toplumsal kimlik temelinde değerlendiren ifadeleri barındırmaktadır (örn., ‘Saldırganlar ırkçı insanlardı ve Türk halkının genelini yansıtmıyorlardı’ [Erkek/24]). *Anlamsızlık* teması ise yaşanan hadiselerin ne için yaşandığına anlam verilemediğini ifade eden yanıtlardan oluşmaktadır (örn., ‘Şaşkına uğradık, zarar gören insanların hiçbirinin bir suçu yoktu.’ [Erkek/65]). Bu soruya verilen yanıtlardan yola çıkılarak oluşturulan temalar tablosu Tablo 4.28’de gösterilmektedir.

Tablo 4.28 ‘Ankara’nın Siteler semtinde yaşanan (Suriyelerin evlerinin ve dükkânlarının taşlanması vb.) gibi hadiseler size neler hissettirdi?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Korku/Kaygı	12	19
II. Irkçılık	3	4
III. Anlamsızlık	3	5

Bir önceki soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘Hadiselerden sonra bazı fikirlerinizde değişimler oldu mu? (Örn; Türkiye’de artık yaşamak istemiyorum gibi)’ sorusuna verilen yanıtlardan herhangi bir tema belirlenememiştir. Bu soruya verilen yanıtlara ait kod ve frekans sayıları Tablo 4.29’da yer almaktadır.

Tablo 4.29 ‘Hadiselerden sonra bazı fikirlerinizde değişmeler oldu mu? (Örn; Türkiye’de artık yaşamak istemiyorum gibi)’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
İyi insanlar da var kötü insanlar da var, genellemek lazım	7	11
Fikirlerim değişmedi	7	10
Fikirlerim değişti	2	2
Artık güvende hissetmiyorum	2	2
Onların bize bakışı değişti	1	2
Önemsiz	1	1

Katılımcılara yöneltilen ‘Türkiye’de daha farklı bir şehirde yaşamak ister miydiniz?’ sorusuna verilen cevaplardan elde edilen kod ve frekans tablosu Tablo 4.30’da gösterilmektedir.

Tablo 4.30 ‘Türkiye’de daha farklı bir şehirde yaşamak ister miydiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f
Başka bir şehirde yaşamak istemezdim	8	8
Başka bir şehirde yaşamak isterdim	4	4

Katılımcıların 8’i bu soruya olumsuz yanıt vermiştir. Bu soruya ait herhangi bir tema belirlenmemiştir. Soruyu ‘Türkiye’de başka bir şehirde yaşamak isterdim’ olarak yanıtlayan 4 katılımcıdan 2’si bu şehri ‘İstanbul’ olarak belirtirken bir katılımcı ‘Adana’ ve bir katılımcı da ‘Daha güvende olacağımız herhangi bir şehir’ olarak ifade etmiştir. Bu soru ile bağlantılı olarak yöneltilen ‘Niçin (Türkiye’de daha farklı bir şehirde yaşamak istersiniz/istemezsiniz)?’ sorusuna verilen yanıtlar çerçevesinde belirlenen kod ve frekans sayıları Tablo 4.31’de yer almaktadır.

Tablo 4.31 ‘Niçin (Türkiye’de daha farklı bir şehirde yaşamak istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Buraya alıştık	5	7	Çevrem, akrabalarım burada	1	2
Güzellik	3	7	Ne fark eder ki	1	1
Özgürlük	1	3	Daha iyi şartlar sağlanırsa ...’a gidebilirim	1	1
... daha güzel olduğu için	1	3	Akrabalarım orada	1	1
Burayı seviyorum	1	2	Burada rahatım	1	1

Verilen yanıtlardan yola çıkılarak elde edilen temalar şu şekildedir: (1) İşlevsel, (2) refah, (3) sosyal ve (4) estetik/duygusal. Tespit edilen temalara ait alt temalar bulunmamaktadır. *İşlevsel* teması şehrin altyapısı ve kullanışlı yanlarının şehir tercihinde etkili olduğunu ifade eden yanıtları içermektedir (örn., ‘Daha iyi şartlar sağlanırsa İstanbul’a gidebilirim.’ [Kadın/65]). *Refah* teması altında katılımcıların hak, özgürlük ve güvenlik kaygılarının tercihlerinde belirleyici olduğuna işaret eden yanıtlar toplanmaktadır (örn., ‘Kısıtlanmak istemiyorum. Kıyafetlerimi ve düşüncelerimi kimsenin kısıtlamasını istemem. Burası neresiyse özgür olduğum yer orada yaşamak isterim’ [Kadın/25]). *Sosyal* temasının altında katılımcıların sosyal ilişkilerini şehir tercihinde belirleyici kıldığını belirten ifadeler bulunmaktadır (örn., ‘Burada bir çevrem oluştu. Çok sevdiğim insanlarla tanıştım.’ [Kadın/30]). *Estetik/duygusal* teması katılımcılarda güzellik ve sevgi duygularını uyandıran şehirleri tercih ettiklerine işaret eden yanıtları kapsamaktadır (örn., ‘Çünkü İstanbul çok güzel bir şehir. İsmi bile güzel’ [Erkek/24]). Kod ve frekans sayılarına göre belirlenen soruya ait temalar Tablo 4.32’de özetlenmiştir.

Tablo 4.32 ‘Niçin (Türkiye’de daha farklı bir şehirde yaşamak istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel	7	9
II. Refah	2	5
III. Sosyal	2	3
IV. Estetik/duygusal	5	10

Katılımcılara yöneltilen ‘Bulunduğunuz şehirde farklı bir mahallede/mıntıkada yaşamak ister miydiniz?’ sorusuna katılımcıların yarısı (6) ‘evet’ yanıtını vermiştir. Bu soruya ait herhangi bir tema belirlenmemiştir. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘Niçin (Bulunduğunuz şehirde farklı bir mahallede/mıntıkada yaşamak

istersiniz/istemezsiniz)?' sorusuna verilen yanıtlardan elde edilen kod ve frekans sayıları Tablo 4.33'te verilmiştir.

Tablo 4.33 'Niçin (Bulunduğunuz şehirde farklı bir mahallede/mıntıkada yaşamak istersiniz/istemezsiniz)?' Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Daha tarihi/gelişmiş/güzel/güvenli bir yerde yaşamak isterim	5	5	Taşınmaya gücüm yetmiyor	2	2
Burası çok özel	2	3	Burası merkezi	1	2
Suriyeliler burada yoğunlukta (iyi manada)	2	5	Suriyeliler burada yoğunlukta (kötü manada)	1	1
Burası güzel	2	2	Burası geri kalmış	1	1

Verilen yanıtlardan yola çıkılarak tespit edilen temalar şu şekildedir: (1) İşlevsel, (2) duygusal ve (3) sosyal. *İşlevsel* teması altında yaşanan yerin kullanışlı olmasının bir tercih sebebi olduğunu belirten yanıtları toplamaktadır (örn., 'Burası merkezi ve iş yerime çok yakın' [Erkek/40]). *Duygusal* teması yer tercihinin duygu uyandıran kavramlarla ifade eden yanıtları içermektedir (örn., 'Burası çok farklı ve özel bir semt benim için. Ben ona benziyorum o da bana benziyor.' [Erkek/36]). *Sosyal* teması ise bireyin sosyal çevresinin yer tercihinde etkili olduğunu belirten yanıtları barındırmaktadır (örn., 'Çünkü çevremiz burada, bütün akrabalarımız burada ve bu bizim için büyük bir nimet.' [Kadın/65]). Bu soruya ait olarak belirlenen temalar Tablo 4.34'te özet olarak verilmiştir.

Tablo 4.34 'Niçin (Bulunduğunuz şehirde farklı bir mahallede/mıntıkada yaşamak istersiniz/istemezsiniz)?' Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel	9	9
II. Duygusal	4	5
III. Sosyal	3	6

Katılımcılara yöneltilen 'Bulunduğunuz şehirde hangi tarihi yerleri ziyaret ettiniz?' sorusuna verilen yanıtlar Tablo 4.35'te gösterilmektedir.

Tablo 4.35 ‘Bulunduğunuz şehirde hangi tarihi yerleri ziyaret ettiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Hacıbayram Camisi	6	6	Kocatepe Camisi	2	2
Ulus	5	5	Parkları	2	2
Hiçbir yer	5	5	Anıtkabir	1	1
Gezecek imkânım yok	3	4	Ulucanlar	1	1
Şehir dışına gezmek için gittim	3	3	Turist değilim	1	1
Her yer	2	2	Küllüye	1	1
Ankara Kalesi	3	3	Mavi göl	1	1

Verilen yanıtlardan herhangi bir tema belirlenmemiştir. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘En çok nerede vakit geçirmeyi seviyorsunuz?’ sorusuna verilen yanıtlar Tablo 4.36’da gösterilmektedir.

Tablo 4.36 ‘En çok nerede vakit geçirmeyi seviyorsunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Evde	6	7	Parklar	1	1
Camide	3	3	Bahçeli	1	1
Ulus	1	1	Mahallemde	1	1
Kızılay	1	1			

Katılımcıların verdikleri yanıtlar göz önünde bulundurulduğu zaman evde vakit geçirmekten hoşlanan katılımcı sayısının fazlalığı çarpıcı olsa da bu soruya ait herhangi bir tema belirlenmemiştir. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘Ankara’yı ne sıklıkla gezersiniz?’ sorusuna verilen yanıtlardan elde edilen kod ve frekans sayıları Tablo 4.37’de gösterilmektedir.

Tablo 4.37 ‘Ankara’yı ne sıklıkla gezersiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Hiç	3	3	Fırsat buldukça	1	1
Nadiren	3	3	Haftada bir	1	1
Çok sık	3	3	3-4 ayda bir	1	1
Normal sıklıkla	1	1			

Bu soruya ait herhangi bir tema belirlenmemiştir. Katılımcılara yöneltilen ‘Türkiye’de yaşadığınız hayat koşullarından memnun musunuz?’ sorusuna verilen yanıtlara ait kod ve frekans sayıları Tablo 4.38’de yer almaktadır.

Tablo 4.38 ‘Türkiye’de yaşadığınız hayat koşullarından memnun musunuz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Memnunum	7	8	İdare eder	1	1
Çok şükür	4	4	Göreceli olarak memnunum	1	1
Hayat pahalılığı zorluyor	4	4	Mecburuz memnun olmaya	1	1
Memnun değilim	2	2			

Soruya verilen yanıtlar çerçevesinde herhangi bir tema belirlenmemiştir. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘Suriye’de olsaydınız daha iyi hayat koşullarına sahip olabileceğinizi düşünüyor musunuz?’ sorusunu katılımcıların 7’si ‘hayır’ olarak yanıtlamıştır. Bu soruya dair bir tema belirlenmemiştir. Bir önceki soruyla bağlantılı olarak sorulan ‘Niçin (Suriye’de olsaydınız daha iyi hayat/daha kötü koşullarına sahip olabileceğinizi düşünüyorsunuz)?’ sorusuna verilen yanıtlardan elde edilen kod ve frekans sayıları Tablo 4.39’da yer almaktadır.

Tablo 4.39 ‘Niçin (Suriye’de olsaydınız daha iyi hayat/daha kötü koşullarına sahip olabileceğinizi düşünüyorsunuz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Savaşın dolayı	6	7	Orada kendi düzenimiz vardı	2	2
Orası vatanımız	3	3	Burası güvenli	1	1

Verilen yanıtlar göz önünde bulundurulduğunda 3 tema ön plana çıkmaktadır: (1) Güvenlik, (2) kimlik ve (3) işlevsellik. *Güvenlik* teması yaşam hakkının tehdidini barındıran ifadeleri içermektedir (örn., ‘Burası güvenli çünkü’ [Erkek/65]). *Kimlik* teması katılımcıların sosyal kimlik olarak yer aidiyetlerini ön planda tuttıkları ifadeleri içermektedir (örn., ‘Herkes vatanına dönmek ister. Burada çok dağıldık, orada daha bir arada duruyorduk.’ [Kadın/65]). *İşlevsellik* teması yerin kullanılabilirliğine yapılan vurgu

ifadelerini barındırmaktadır (örn., ‘Orada kendi işim vardı, üç tane torna tezgâhım vardı, arabam vardı.’ [Erkek/65]). Soruya ait belirlenen temalar Tablo 4.40’ta yer almaktadır.

Tablo 4.40 ‘Niçin (Suriye’de savaş sona erdiği takdirde geri dönmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Güvenlik	7	8
II. Kimlik	3	3
III. İşlevsellik	2	2

Katılımcılara Suriye’ye olan yer bağlılıklarını doğrudan ölçümleyen “‘Suriye’de savaş sona erdiği takdirde geri dönmek ister misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. 10 katılımcı bu soruya ‘evet, geri dönmek isterim’ yanıtını vermiştir. Bir katılımcı bu soruyu “‘hem evet hem hayır’” ve bir katılımcı da “‘geri dönmek istemem’” şeklinde yanıtlamıştır. Bu soruya ilişkin herhangi bir tema çıkarılmamıştır. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan “‘Niçin (Suriye’de savaş sona erdiği takdirde geri dönmek ister/istemezsiniz)?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin kod ve frekans sayıları Tablo 4.41’de verilmiştir.

Tablo 4.41 ‘Niçin (Suriye’de savaş sona erdiği takdirde geri dönmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Vatanımız	9	12	Mecburiyetten dolayı	1	1
Orada şu an bir şey kalmadı	2	5	Orayı seviyorum	1	1
Doğup büyüdüğümüz yer	3	3	Hatıralarım orada	1	1
Yakınlarım orada	2	2			

Verilen yanıtlar 3 tema etrafında yoğunlaşmaktadır: (1) Kimlik/aidiyet, (2) işlevsel ve (3) mecburiyet. *Kimlik/aidiyet* teması altında toplanan yanıtlar Suriye ile kurulan yer bağlılığının birtakım duygusal aidiyetler üzerinden inşa edildiğine işaret etmektedir (Örn., ‘Her insan illa ki bir gün doğup büyüdüğü yere dönmek ister. Suriye’ye olan ve hala devam eden bağlılığımdan dolayı dönmek isterim bir gün.’

[Kadın/25]). *İşlevsel* teması yaşanan yerin kullanılabilirliğinin verilen yanıtlarda göz önünde bulundurulduğu ifadeleri içermektedir (Örn., ‘Suriye’ de hiçbir şey kalmadı çünkü. Neyimiz varsa kaybettik. Nerede yaşayacağım ki. Hiçbir imkân yok.’

[Kadın/65]). *Mecburiyet* teması ise bu tercihin kendi ellerinde olmadığını ifade eden yanıtları içermektedir (Örn., ‘Çevremizdeki herkes giderse biz de gideriz. Ama orada evimiz de kalmadı şu an yıkıldı. Ne evet ne hayır.’ [Kadın/65]). Katılımcıların verdikleri yanıtlardan elde edilen temalara ait bilgiler Tablo 4.42’de gösterilmektedir.

Tablo 4.42 ‘Niçin (Suriye’de savaş sona erdiği takdirde geri dönmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Kimlik/aidiyet	12	19
II. İşlevsel	2	5
III. Mecburiyet	1	1

Katılımcılara Suriye’ye olan yer bağılıklarını doğrudan ölçümleyen bir diğer soru olarak “‘Farklı yerlere gitmek zorunda kalmasaydınız (Örn; hiç savaş çıkmasaydı) ömrünüz boyunca Suriye’de yaşamak ister miydiniz?’” sorusu sorulduğunda istisnasız tüm katılımcılar ‘Evet’ yanıtını vermiştir. Bu soruya ilişkin bir tema çıkarılmamıştır. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan “‘Niçin (Farklı yerlere gitmek zorunda kalmasaydınız (Örn; hiç savaş çıkmasaydı) ömrünüz boyunca Suriye’de yaşamak isterdiniz)?’” sorusuna katılımcıların vermiş oldukları yanıtlara ilişkin kod ve frekans sayıları Tablo 4.43’te yer almaktadır.

Tablo 4.43 ‘Niçin (Farklı yerlere gitmek zorunda kalmasaydınız (Örn; hiç savaş çıkmasaydı) ömrünüz boyunca Suriye’de yaşamak isterdiniz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Orada güvendeydik	5	7	Yakınlarımız oradaydı	3	3
Orası vatanımız	4	6	Orası cennet	2	3
Mecbur kaldık çıkmaya	4	4	Doğup büyüdüğümüz yer	1	1

Katılımcılar tarafından verilen yanıtlar ele alındığında bu soruya ilişkin 3 tema tespit edilmiştir: (1) Güvenlik/refah, (2) Kimlik/aidiyet ve (3) duygusal. *Güvenlik/refah* teması katılımcıların algıladıkları birtakım tehditlere karşı sahip oldukları güvenlik ve refah kaygılarını dile getirdikleri yanıtları içermektedir (Örn., ‘Kesinlikle. İyiydik orada. Orada kötü bir şey yaptığımda Halit olarak yargılıyorlardı beni ama burada kötü bir şey yaptığımda Suriyeli olarak etiketliyorlar. Ben bana bir şey yakıştırmalarını istemiyorum.’ [Erkek/36]). *Kimlik/aidiyet* teması katılımcıların sosyal aidiyetlerini ön plana çıkardıkları yanıtları içermektedir (Örn., ‘Kovulduk resmen kendi ülkemizden. Orada çocuklarımızla, akrabalarımızla, komşularımızla bir aradaydık.’ [Kadın/65]). *Duygusal* teması ise katılımcıların duygu eşliğinde estetik kaygılarını belirttikleri yanıtları içermektedir (Örn., ‘Suriye yeryüzündeki cennet gibi benim için, oradan daha güzel bir yer yok.’ [Erkek/24]). Verilen yanıtlardan elde edilen temalar Tablo 4.44’te gösterilmektedir.

Tablo 4.44 ‘Niçin (Farklı yerlere gitmek zorunda kalmasaydınız (Örn; hiç savaş çıkmasaydı) ömrünüz boyunca Suriye’de yaşamak isterdiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Güvenlik/refah	12	17
II. Kimlik/aidiyet	8	10
III. Duygusal	2	3

Katılımcılara sorulan “Suriye ile ilgili haberlerin paylaşıldığı sosyal medya hesaplarını takip ediyor musunuz?” sorusuna katılımcıların 6’sı “evet” yanıtını verirken 6’sı bu soruyu “hayır” diye cevaplamıştır. Bu soruya ilişkin herhangi bir tema oluşturulmamıştır. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan “Yanıtınız “evet” ise hangi sıklıkla?” sorusuna ise bir önceki soruya evet diyen 6 katılımcının 4’ü “her gün” diye yanıtlarken kalan 2 katılımcı “ara sıra” olarak bu soruyu yanıtlamıştır. Bu soruya ilişkin herhangi bir tema belirlenmemiştir. Daha sonra katılımcılara “Şu anda size bir

imkân verilse Avrupa'ya ya da başka bir yere gitmek ister misiniz?’ sorusu yöneltilmiştir. 10 katılımcı bu soruyu ‘‘hayır’’ olarak yanıtlarken 2 katılımcı ‘‘evet’’ demiştir. Bu soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘‘Niçin (Şu anda size bir imkân verilse Avrupa'ya ya da başka bir yere gitmek istersiniz/istemezsiniz)?’’ sorusuna verilen yanıtlardan elde edilen kod ve frekans sayılarını içeren bilgiler Tablo 4.45’te yer almaktadır.

Tablo 4.45 ‘Niçin (Şu anda size bir imkân verilse Avrupa'ya ya da başka bir yere gitmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Türkiye Müslüman bir ülke	5	8	Burayı seviyorum	1	1
Tekrardan bir yere alışma sıkıntısı yaşamak istemem	2	4	Burası güvenli	1	1
Tedavi imkânı için gitmek isterim	2	3	Gidersem daha rahat olurum	1	1
Oralar gelişmiş yerler	1	3	Gidersem sosyal açıdan daha iyi olur	1	1
Buraya alıştım	1	1			

Verilen yanıtlar göz önünde bulundurulduğunda soruya ait 2 tema belirlenmiştir:

(1) İşlevsel ve (2) sosyo-duygusal. *İşlevsel* teması yer ile ilişkili bireylerin güvenlik, refah ve kullanışlılık kaygılarını dile getirdikleri yanıtları içerir (örn., ‘Kanada’da yaşamak isterim. Sanayinin geliştiği, dünyanın en büyük 5 ülkesinden birisi. Gelişmiş bir ülke. Sağlık sistemi ve ilaçlara ulaşım çok kolay. Sağlık sistemi gelişmiş ve benim hasta bir çocuğum var. Ve tedavisinin orada aksamayacağını düşünüyorum.’ [Erkek/40]). *Sosyo-duygusal* teması ise katılımcıların sosyal aidiyetlerini ve estetik tercihlerini ön planda tuttuklarına işaret eden yanıtları barındırmaktadır (örn., ‘Burası bir İslam ülkesi ve burada yaşamayı tercih ederim. Ezanı duyduğum bir yerde yaşamayı tercih ederim.’ [Erkek/65]). Soruya ait temaları içeren bilgiler Tablo 4.46’da özetlenmiştir.

Tablo 4.46 ‘Niçin (Şu anda size bir imkân verilse Avrupa’ya ya da başka bir yere gitmek istersiniz/istemezsiniz)?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel	7	10
II. Sosyo-duygusal	7	13

Bir önceki soru ile bağlantılı olarak sorulan “‘Şunlar olsaydı Türkiye’den ayrılmak istemezdim’ dediğiniz şeyler var mı?’” soruya katılımcıların vermiş oldukları yanıtlara air kod ve frekans sayıları Tablo 4.47’de yer almaktadır.

Tablo 4.47 “‘Şunlar olsaydı Türkiye’den ayrılmak istemezdim’ dediğiniz şeyler var mı?’” Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Yok	9	9	Daha iyi bir tedavi imkânı	1	1
Daha iyi bir iş imkânı	2	2	Daha iyi hayat şartları	1	1
Buradan kovulmadıkça gitmek istemem	2	2			

Katılımcıların 9’unun verdiği ‘yoktur’ yanıtı için herhangi bir tema belirlenmemiştir. Bu yanıtın haricinde verilen yanıtlar göz önünde bulundurulduğunda bir tane tema belirlenmiştir: İşlevsel teması. *İşlevsel* teması bir takım hayat standartlarının ön plana alındığı yanıtları içermektedir (örn., ‘Buradan kovulmadıkça gitmek istemem açıkçası. Ama hayat şartlarımız daha da zorlaşırsa bir arayışa girebilirim.’ [Kadın/21]). Soruya ait olarak belirlenen işlevsel temasının frekans bilgileri Tablo 4.48’de yer almaktadır.

Tablo 4.48 “‘Şunlar olsaydı Türkiye’den ayrılmak istemezdim’ dediğiniz şeyler var mı?’” Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel	6	6

Katılımcılara sorulan “‘Çocuklarınızı nerede büyütmek istersiniz?’” sorusuna katılımcıların 4’ü “‘Türkiye’”, 4’ü “‘Suriye’”, ve 2’si “‘hem Türkiye hem Suriye’” yanıtını vermişlerdir. Katılımcılardan biri “‘Kanada’” yanıtını verirken bir katılımcı ise

çocuğunun olmadığını söylemiştir. Verilen yanıtlardan herhangi bir tema oluşturulmamıştır. Soruya verilen yanıtlara ait kod ve frekans bilgileri Tablo 4.49’da yer almaktadır.

Tablo 4.49 ‘Çocuklarınızı nerede büyütmek istersiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Türkiye	4	4	Kanada	1	1
Suriye	4	4	Çocuğum yok	1	1
Hem Türkiye hem Suriye	2	2			

Bir önceki soru ile bağlantılı olarak sorulan ‘‘Niçin çocuklarınızı ...’’da büyütmek istersiniz?’’ sorusuna verilen yanıtlara ait kod ve frekans sayıları Tablo 4.50’de gösterilmiştir.

Tablo 4.50 ‘Niçin çocuklarınızı ...’’da büyütmek istersiniz?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Türkiye Müslüman bir ülke	4	5	Burası huzurlu	1	1
Geleneklerimiz ve kültürümüzden dolayı	5	5	Burası kardeş ülke	1	1
Benim gittiğim yollardan gitmelerini isterim	1	2	Burası güvenli	1	1
Özgür olabilecekleri için	1	2	Orası (Kanada) daha güzel	1	1
Ana dilde eğitim için	1	1			

Verilen yanıtlar değerlendirildiğinde soruya ait 3 tema belirlenmiştir: (1) Sosyo-duygusal, (2) refah ve (3) demokratik hak. *Sosyo-duygusal* teması katılımcıların aidiyetlerini ve estetik kaygılarını ön planda tuttıkları yanıtlara işaret eder (örn., ‘Benim gittiğim yollardan gitmelerini isterdim, benim gördüğüm şeyleri onlar da görsünler.’ [Erkek/36]). *Refah* teması katılımcıların çocuklarını büyütmek istedikleri ülkeyi ekonomik ve güvenlik gibi kaygılara göre tercih ettiklerine işaret eden yanıtları içermektedir (örn., ‘Çünkü burası (Türkiye) güvenli bir ülke’ [Kadın/65]). *Demokratik hak* teması ise katılımcıların insan hakları kapsamındaki değerleri ön planda tuttıklarını

ifade eden yanıtları barındırmaktadır (örn., ‘Onların özgür olabileceği bir yer olduğunu düşündüğüm için. Düşüncelerini veya hayatlarını kısıtlamayacak şekilde burada (Türkiye’de) yaşayabileceklerine inanıyorum.’ [Kadın/25]). Yanıtlardan elde edilen temalara ilişkin bilgiler Tablo 4.51’de yer almaktadır.

Tablo 4.51 ‘Niçin çocuklarınızı ...’da büyütmek istersiniz?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Sosyo-duygusal	12	13
II. Refah	2	2
III. Demokratik hak	2	2

Katılımcılara yöneltilen ‘‘Türkiye’de yaşadığımız en güzel deneyimler neler?’’ sorusuna verilen yanıtlara ait kod ve frekans bilgileri Tablo 4.52’de yer almaktadır.

Tablo 4.52 ‘Türkiye’de yaşadığımız en güzel deneyimler neler?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Yeni bir zanaat edinmek	2	2	Türk halkından gördüğüm sevgi	1	1
Burada eğitim almak	2	2	Burada yeni insanlarla tanışmak	1	1
Burada huzura kavuştum	2	2	Yeni yerler görmek ve gezmek	1	1
İmkanların çokluğu	2	2	Torunumun doğması	1	1
Dinimi özgürce yaşamak	2	2			

Verilen yanıtlar göz önüne alındığında soruya ait üç farklı tema belirlenmiştir:

(1) Kişisel gelişim, (2) işlevsel ve (3) sosyal. *Kişisel gelişim* teması bireylerin kazandıkları yeni tecrübeleri değerli olarak gördükleri yanıtlara işaret etmektedir (örn., ‘Daha önce bilmediğim bir iş öğrendim. Ben terziyim ama mobilya işini de burada öğrenmiş oldum yani bir zanaat edindim.’ [Erkek/40]). *İşlevsel* teması altında katılımcıların kullanışlı gördükleri birtakım fırsatları değerli olarak nitelendirdikleri yanıtları içermektedir (örn., ‘Çok şükür başarılı ameliyatlar geçirdim. Üç tane ameliyat oldum vücudumun farklı yerlerinden. Doktorlar ve hemşireler çok iyiydi.’ [Kadın/65]). *Sosyal* teması ise katılımcıların toplumsal ilişkileri yanıtlarında ön plana çıkardıkları

ifadeleri barındırmaktadır (örn., ‘Tanımış olduğum insanlarla muhabirlik zamanlarımda hoş vakit geçiriyordum.’ [Erkek/36]). Yanıtlardan oluşturulan temalara ilişkin bilgiler Tablo 4.53’te özetlenmiştir.

Tablo 4.53 ‘Türkiye’de yaşadığınız en güzel deneyimler neler?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Kişisel gelişim	5	5
II. İşlevsel	6	6
III. Sosyal	3	3

Katılımcılara yöneltilen ‘‘Türkiye’de yaşadığınız en kötü deneyimler neler?’’ sorusuna verilen yanıtlara ilişkin kod ve frekans bilgileri Tablo 4.54’te gösterilmektedir.

Tablo 4.54 ‘Türkiye’de yaşadığınız en kötü deneyimler neler?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Bize yapılan ırkçı saldırılar	7	8	Kötü bir deneyim yaşamadım	2	2
Yaşadığım hastalıklar	4	5	Okulu bırakmak	1	1

Verilen yanıtlar incelendiğinde 2 tema elde edilmiştir: (1) Kimlik ve (2) bireysel. *Kimlik* teması sosyal aidiyetlerini ön planda tuttukları yanıtları içermektedir (örn., ‘Ankara’ya geldiğimde ilk iki yıl çok kötüydü. O zamanlar olaylar vardı, yeni başlamıştı. Psikolojik olarak çok kötüydüm. Ben Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi’nde okuyordum ve o zaman ilk kez bir ırkçılıkla karşılaşmıştım. Şu anda bir Türk gelip bana ana avrat küfür etse belki çok fazla tepki vermem ama o zamanlar ilk kez bununla karşılaşırıyordum. Bana bir hain gözü ile bakıyorlardı.’ [Erkek/36]). Bireysel teması ise katılımcıların şahsi olarak deneyimledikleri yaşantılarına işaret etmektedir (örn., ‘Okulu bırakmak.’ [Kadın/21]). Katılımcılardan 2’si kötü bir deneyim yaşamadıklarını ifade etmişlerdir ve bu yanıtlar için herhangi bir tema oluşturulmamıştır. Soruya verilen yanıtlara ilişkin tema tablosu Tablo 4.55’te yer almaktadır.

Tablo 4.55 ‘Türkiye’de yaşadığınız en kötü deneyimler neler?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. Kimlik	7	8
II. Bireysel	5	6

Katılımcılara yöneltilen “‘Türkiye’de yaşamının sizce en güzel tarafları neler?’” sorusuna verilen yanıtlara ait kod ve frekans bilgileri Tablo 4.56’da gösterilmektedir.

Tablo 4.56 ‘Türkiye’de yaşamının sizce en güzel tarafları neler?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
İş imkanlarının çokluğu	7	7	Genel olarak burası memnuniyet verici	2	2
Eğitim imkânı	3	3	Sağlık imkanları	1	1
Sosyal imkanlar	2	2	Bir fikrim yok	1	1

Verilen yanıtlar incelendiğinde 2 farklı tema belirlenmiştir: (1) İşlevsel/refah ve (2) sosyal. *İşlevsel/refah* temasına ait yanıtlar birtakım fırsatların kullanılabilirliğine işaret eden ifadelerdir (örn., ‘Burada çalışan bir şekilde hayatını sürdürebiliyor. Sağlık sistemi çok iyi burada, hasta olana hemen ambulans geliyor, hastanede tedavi ediliyor, ilacı veriliyor.’ [Kadın/65]). *Sosyal* teması ise birtakım kültürel faaliyetlerin ulaşılabilirliğine işaret eden yanıtları barındırmaktadır (örn., ‘Ankara’da yaşamının şöyle güzel bir yanı var burada birtakım yazarlara veya önemli insanlara ulaşabiliyorsun ve onlara projelerinden bahsedebiliyorsun.’ [Erkek/36]). Bir katılımcı bu soruya ‘Bir fikrim yok’ şeklinde yanıt vermiştir. Bu yanıt herhangi bir temanın içerisine dâhil edilmemiştir. Soruya ait tema bilgileri Tablo 4.57’de yer almaktadır.

Tablo 4.57 ‘Türkiye’de yaşamının sizce en güzel tarafları neler?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel/refah	11	11
II. Sosyal	2	4

Katılımcılara yöneltilen ‘Türkiye’de yaşamının sizce en kötü tarafları neler?’ sorusuna verilen yanıtlara ilişkin kod ve frekans bilgileri Tablo 4.58’de gösterilmektedir.

Tablo 4.58 ‘Türkiye’de yaşamının sizce en kötü tarafları neler?’ Sorusuna Ait Kod ve Frekans Tablosu

KOD	N	f	KOD	N	f
Hayat pahalılığı	7	7	Sosyal güvence	1	2
İrkçılık	3	3	Sosyal hayatın yoksunluğu	1	1
İşsizlik	2	2	Kötü bir tarafı yok	1	1

Verilen yanıtlar göz önüne alındığında 3 farklı tema oluşturulmuştur: (1) İşlevsel/refah, (2) kimlik ve (3) sosyal. *İşlevsel/refah* temasının barındırdığı ifadeler yerin kullanışlı olmasına işaret eden yanıtlardan oluşmaktadır (örn., ‘İşsizlik ve hayat pahalılığı ve hastalık durumunda çalışmıyor hale gelmek yani bir sosyal güvencenin olmaması. Hastayken çalışmak zorunda olmak gerçekten çok kötü bir durum.’ [Erkek/40]). *Kimlik* teması katılımcıların sosyal aidiyetlerinin getirdiği birtakım özelliklerine karşı algıladıkları tehditleri içermektedir (örn., ‘Bir Suriyeli olarak yaşamak.’ [Erkek/36]). *Sosyal* teması ise katılımcıların toplumsal ilişkilerin yoksunluğundan duydukları üzüntüye işaret eden yanıtları barındırmaktadır (örn., ‘Evde oturmak, sosyal bir hayatımın olmaması.’ [Kadın/65]). Bir katılımcı Türkiye’de yaşamının kötü bir tarafının olmadığını ifade etmiştir. Bu yanıt herhangi bir temanın altına dâhil edilmemiştir. Soruya ait temaların bilgisi Tablo 4.59’da yer almaktadır.

Tablo 4.59 ‘Türkiye’de yaşamının sizce en kötü tarafları neler?’ Sorusu Tekrarlanan Temalar

Tema	N	f
I. İşlevsel/refah	10	11
II. Kimlik	3	3
III. Sosyal	1	2

TARTIŞMA

Bu çalışmada yer bağıllığı kavramı Türkiye'ye göç etmiş Suriyeli mülteciler ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla incelenmiştir. Görüşmelerde ulaşılan veriler açımlayıcı desen çerçevesinde analiz edilmiş ve 19 soru için toplam 29 farklı tema elde edilmiştir. Bu temaların bazıları farklı sorularda ortak temalar olarak ortaya çıkmıştır (örn., *duygusal* teması hem birinci hem altıncı soruda tema olarak yer almaktadır). Birtakım temalar ise bazı sorularda üst tema iken diğerlerinde alt tema veya tema olarak yer almaktadır (örn., *duygusal* teması 2. soruda üst tema olarak yer alırken 2.2. soruda alt tema olarak ve 8.1. soruda tema olarak yer almaktadır). Bu bilgiler ışığında tüm sorular kapsamında belirlenen temalar şu şekilde sıralanmaktadır: Duygusal, fiziksel, estetik, nötr tanımlayıcı, işlevsel, otobiyografik, duygusal tanımlama, sosyal, fiziksel olmayan, aile ve komşuluk, zorluk, refah, olumlu ilişkiler, ilişkinin yokluğu, hem olumlu hem olumsuz, korku, olumlu, ırkçılık, anlamsızlık, estetik/duygusal, kimlik/aidiyet, mecburiyet, güvenlik/refah, sosyo-duygusal, demokratik hak, kişisel gelişim, kimlik, bireysel ve işlevsel/refah.

Yarı yapılandırılmış soru formunda yer alan sorular yer ile insan arasında kurulan ilişkinin doğasını anlamak amacıyla ilişkinin farklı yönlerine ışık tutacak şekilde hazırlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan tablo bizi yer-insan ilişkisinin 3 temel yapı çerçevesinde ortaya çıktığını göstermektedir: *Sosyal*, *bireysel* ve *fiziksel*. Farklı sorulardan elde edilen temaların bu 3 yapıdan hangisine dâhil olduğunu gösteren bilgiler Tablo 5.1'de yer almaktadır.

Tablo 5.1 Üç Temel Yapı Temelinde Yer-İnsan İlişkileri

Sosyal	Bireysel	Fiziksel
Otobiyografik	Duygusal	Fiziksel
Sosyal	Estetik	İşlevsel
Aile ve komşuluk	Tanımlayıcı/Nötr	Refah
Olumlu İlişkiler	Duygusal Tanımlama	Mecburiyet
İlişkinin Yokluğu	Fiziksel Olmayan	Güvenlik/Refah
Hem Olumlu Hem Olumsuz İlişkiler	Zorluk	Demokratik Hak
İrkçilik	Korku	Kişisel Gelişim
Kimlik/Aidiyet	Olumlu	İşlevsel/Refah
Kimlik	Anlamsızlık	
	Estetik/Duygusal	
	Sosyo-Duygusal	
	Bireysel	

Sosyal yapı temelinde *yer* bireyin kişisel tarihini, sosyal ilişkilerini, *yer* üzerinden tanımladığı aidiyet ve kimlik bağlarını kapsamaktadır. Bireyler toplumsal ilişki ve anlam biçimlerini bir *yerde* gerçekleştirirler ve *yer* bu ilişkileri yapılandırır. *Yerin* bireysel olarak deneyimlenmesi ise bir takım duygusal, bilişsel ve davranışsal öğelerin *yere* bağlı ortaya çıktığı durumları içermektedir. Bireyler bu süreçte güzellik anlayışlarını, duygusal tepkilerini ve eylemlerini *yerin* onlara çizdiği sınırlar üzerinden gerçekleştirir. Son olarak fiziksel yapı temelinde *yer* bireylerin üretim ve tüketim ilişkilerini gerçekleştirdikleri daha somut deneyimleri oluşturmaktadır. Bireyler *yer* algılarını orada yaşamının onlara sunduğu refah düzeyleri üzerinden değerlendirir ve *yer* onlar için işlevsel bir kullanım olarak değer kazanır.

Bu bulgular *yerin* anlamları üzerine yapılan farklı çalışmalar ve geliştirilen *yer* modelleri ile uyumludur. *Yerin* anlamları üzerine yapılan çalışmalar insan ile *yer* arasında kurulan ilişkinin farklı boyutlarını ön plana çıkarmaktadır (Agnew, 1987; Gustafson, 2001; Sixsmith, 1986). Agnew'e göre (1987) *yer* ancak toplumsal ilişki biçimlerini ürettiği ve dönüştürdüğü oranda bir yerdir ve bünyesinde 3 unsur barındırır: *Mekân* (locale), *konum* (location) ve *yer duygusu* (sense of place). “*Mekân*”, sosyal ilişkileri üreten zemin olarak, “*konum*” fiziksel ve coğrafi bir yapının unsuru

olarak ve “yer duygusu” da insanlar ile yer arasında oluşan bir bağ olarak yere dâhil olur. Bizim elde ettiğimiz 3’lü yapı içerisinde *Mekân* sosyal boyuta, *konum* fiziksel boyuta ve *yer duygusu* bireysel boyuta denk gelmektedir. Agnew’ in 3 boyutlu yer modelini öne sürdüğü zamandan bu yana geçen yaklaşık 35 yıllık sürede insanlar arasında iletişim kurma biçimlerinde ve bireylerin coğrafi sınırları algılayışında çok önemli değişiklikler gerçekleşmiştir. Sosyal ilişkiler gittikçe artan biçimde küresel iletişimi büyük oranda kolaylaştıran internet ve sosyal ağlar üzerinden gerçekleşmektedir. Ek olarak devletler arası sınırların daha az katı hale gelmesi sonucu mekân sınırları daha akışkan yapılara dönüşmüştür (Bean ve Shelley, 2004). Bu gelişmeler Agnew’ in location boyutunun yeniden ele alınması gerektiğini düşündürmektedir (Agnew ve ark., 2003). Buna rağmen yerin anlamını ortaya koyan çalışmamızdan elde edilen veriler göstermektedir ki insanların yeri anlamlandırma süreçlerinde fiziksel boyut (location) hala önemini korumaktadır.

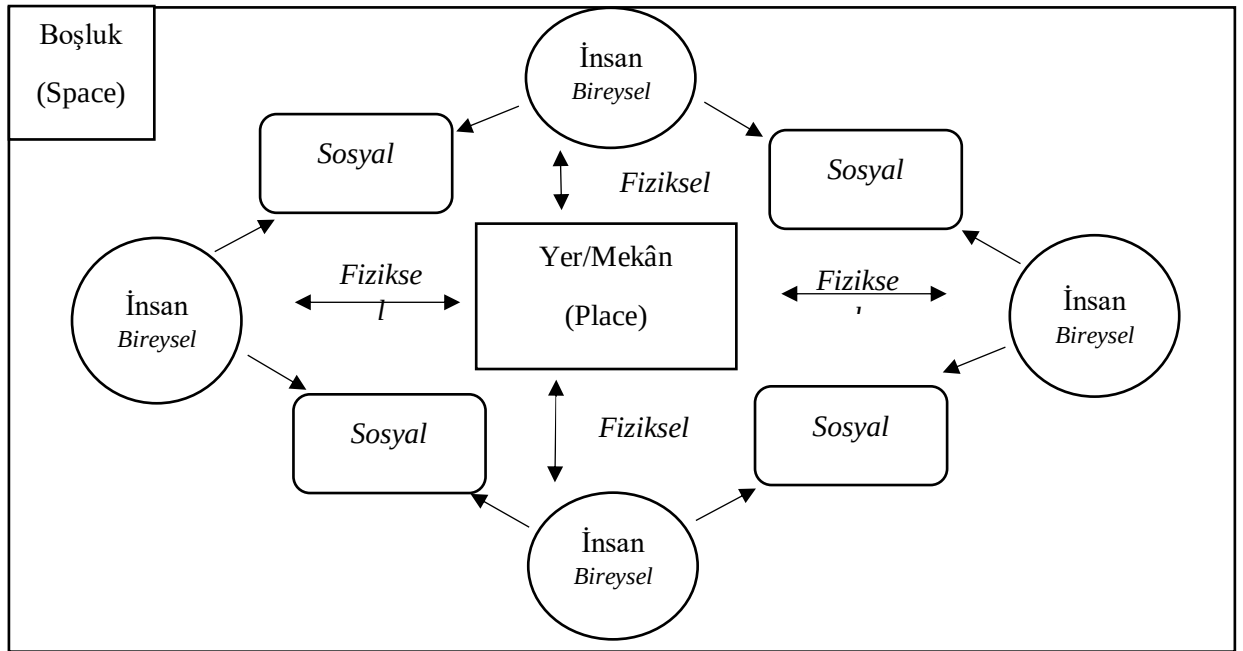
Gustafson ise (2001) benzer bir yaklaşımla üç kutuplu bir üçgen modeli oluşturmuştur. Yer benlik, çevre ve diğerleri olmak üzere üç ayaklı bir yapıdan oluşmaktadır. “Benlik” bireysel duyuş, algılayış ve davranışları, “çevre” bireyin içinde yaşadığı fiziksel ortamı ve “diğerleri” de toplumsal yapıyı işaret etmektedir. Gustafson’ un modelinde yer alan üç ana konu olan benlik, çevre ve diğerleri sırasıyla bizim çalışmamızda bireysel, fiziksel ve sosyal yapılara denk düşmektedir. Bu noktada yer ile insan arasında kurulan ilişkide bireysel, fiziksel ve sosyal konuların birbirinden bağımsız olarak yeri anlamlandırmadığı düşünülebilir. Örneğin bir park alanı sadece fiziksel yapısından dolayı (havasının temiz olması veya yeşillik alanlarının çok olması gibi) diğer konulardan bağımsız olarak bir anlam ifade etmez. Aynı zamanda sosyal (ailecek piknik yapılabilecek bir mekân) ve bireysel (‘beni’ rahatlatan bir yer) konularla ilişkili olarak anlamlı hale gelir (havası temiz, ailecek piknik yapmaya gidebileceğimiz ve ‘ben’i rahatlatan bir yer).

Sixmith de (1986) yere yüklenen anlamları üç ana kategoride birleştirmiştir: Kişisel, sosyal ve fiziksel. Bu çalışmada da benzer bir kavramsallaştırmaya gidilmiş, insan ile yer arasındaki ilişki üç temel boyutta ele alınmıştır: Sosyal, bireysel ve fiziksel boyut. “Sosyal boyut” bireyin bir yer deneyimi ile birlikte geliştirdiği tüm toplumsal ilişki biçimlerinin içerir (Örn.; arkadaşımızla yalnızca buluşmayız, aynı zamanda bir ‘yer’de buluşuruz). “Bireysel boyut” kişinin duygu, düşünce ve davranışlarının bir yerde şekillendiği süreçleri kapsamaktadır (Örn.; yalnızca uyumuyoruzdur, bizi mutlu hissettiren anılarımızın olduğu bir ‘yer’ olan yatak odamızda uyuyoruzdur). “Fiziksel boyut” ise yerin bir takım yapı özelliklerinin ve kullanışlılığının insan ile olan ilişkide oynadığı role odaklanmaktadır (Örn.; yalnızca çalışmıyoruzdur, aynı zamanda dar, havasız, gürültülü bir iş ‘yer’inde çalışıyoruzdur). Sixmith’in ev modeli sınırlı bir mekân deneyiminden ziyade geniş çerçevede bir yer algısına işaret eder ve çalışmamızda elde ettiğimiz 3 ayaklı yer modeli ile uyumludur. Sixmith’in kişisel, sosyal ve fiziksel yapıları sırasıyla bizim çalışmamızdaki bireysel, sosyal ve fiziksel yapıya denk gelmektedir.

Ayrıca çevre psikolojisi yazınına öncülük eden bazı yazarlara göre insan-yer ilişkilerini anlama konusunda yer kimliği, yer bağlılığı ve yer bağımlılığı başlıkları ön plana çıkmaktadır. Yer bağlılığı insan ve yer arasında gerçekleşen duygusal bir bağa işaret eder (Shumaker ve Taylor, 1983). Hidalgo ve Hernandez (2001), en temel haliyle, yere bağlanmanın ana özelliğini tanımlamıştır: Bağlanma nesnesine yakınlığı sürdürme arzusu. Aynı zamanda belirli bir yere karşı duyulan özel duyguyu da anlatır. Bu duygular ayrıca çekim unsurları, ziyaret sıklığı ve aşinalık düzeyi ile ilişkilendirilebilir. Yer kimliği benlik özellikleri ve boyutlarının yerle kurulan ilişki sonucunda öne çıkan yanlarına işaret eder (Proshansky, 1978). Yer bağımlılığı ise yerin sahip olduğu bir takım maddi (fiziksel ve sosyal) kaynaklara atfedilen değerle ilişkilidir (Stokol ve Shumaker, 1981). Bu kavramların işaret ettiği anlamlar göz önüne alındığında yer

bağılılığı kavramı yerle kurulan ilişkide bizim çalışmamızda elde ettiğimiz *bireysel* alt başlığı ile ilişkili görünmektedir. Aynı şekilde yer bağımlılığı kavramı *fiziksel* ve yer kimliği kavramı ise *sosyal* alt başlıklarına karşılık gelmektedir.

Yer modelleri, yerin anlamına ilişkin kavramsallaştırmalar ve bizim çalışmamızda elde ettiğimiz veriler bir arada değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuç şunu göstermektedir: İnsan ve yer arasında kurulan ilişki temel olarak üç boyutta ele alınması durumunda (fiziksel, sosyal ve bireysel) daha açıklayıcı olmaktadır. Bu üç boyut birbirlerinden bağımsız değildir ve kendi aralarında farklı ilişkiler içermektedir. İnsan bir boşluğu mekâna dönüştürürken süreci şekillendiren bu üç boyut olmaktadır. Şekil 5.1’de yer ve insan arasında kurulan ilişkinin bu üç boyut açısından ele alınışı özetlenmektedir.

Şekil 5.1 Yer-İnsan İlişkisinde 3 Boyut

Çalışma sonucunda elde edilen verilerin çeşitli modellerle uyumuna ek olarak örneklemin göçmen bir topluluk olması, konuyu farklı yönler açısından da ele almayı

gerektirmektedir. İki farklı toplumsal kimliğin bir anda karşı karşıya gelmesi kültürleşme, uyum, önyargı gibi bazı sosyal psikolojik sonuçlar da doğurmaktadır.

Birbirinden farklı uluslardan bireylerin birlikte yaşama adına karşılıklı geliştirdikleri uyuma kültürleşme denir (Berry ve ark., 2006). Berry'e göre (2001) kültürleşmenin hangi düzeyde gerçekleştiğine bağlı olarak 4 farklı kültürleşme tutumundan bahsedilebilir. Ev sahibi grupla özdeşleşmenin olduğu ancak kültürel devamlılığın sekteye uğradığı durumlarda *asimilasyon*, tersi durumlarda *ayrılma*, hem özdeşleşme hem de kültürel devamlılığın söz konusu olduğu durumlarda *bütünleşme*, özdeşleşmenin ve kültürel devamlılığın her ikisinin de olmadığı durumlarda *marjinallik* yaşanmaktadır. Dona (1991), Kanada'da yer alan Orta Amerikalı sığınmacıların kültürleşme tutumlarının ev sahibi toplumun çoğunluk üyeleri ile olan temas derecelerini tahmin edeceğini tespit etmiştir. Asimilasyona uğrayan azınlık grubu üyeleri bütünleşen veya ayrılma yaşayanlara oranla kendi grup üyeleri ile daha az vakit geçirirken bütünleşen bireyler çoğunluk grubu üyeleri ile ayrılma yaşayanlardan daha fazla etkileşmektedir (Dona, 1991). Bu durum yer-insan ilişkisinde ele aldığımız 3 boyuttan biri olan sosyal boyutun etkisine de işaret etmektedir. Suriyeli mültecilerin yaşayacağı kültürel tutum şeklinin Türk toplumu ile *bütünleşme* düzeyinde gelişmesi sürecin daha sağlıklı ilerlemesine sebep olacaktır. Yer bağlılığının sosyal süreçlere katkısı göz önünde bulundurulduğunda Suriyeli mültecilerin kültürel devamlılıklarını sürdürmeleri ve ev sahibi grupla özdeşlik kurabilmelerine yardımcı olabileceği düşünülebilir.

Kültürleşmenin bir sonucu olarak uyum kavramı da yer bağlılığının alt boyutları olan bireysel ve sosyal boyutlara ışık tutmaktadır. Göç eden grup üyelerinin hayatlarında ev sahibi grup üyelerinin beklentileri yönünde gerçekleştirecekleri düzenlemelerin bütününe uyum denir (Sam, 2006). Uyumun sosyal beceriler şeklinde gerçekleşmesi sosyo-kültürel uyumu ortaya çıkarırken bireylerin kültürleşme sürecinde

deneyimledikleri psikolojik deneyimler psikolojik uyumu ortaya çıkarmaktadır. Yer bağlılığının sosyal (Rollero ve De Piccoli, 2010) ve psikolojik iyi oluşa (Scannel ve Gifford, 2017) olan katkısı göz önünde bulundurulduğunda Suriyeli mültecilerin yaşayacakları uyum süreçlerine olumlu yönde katkıda bulunması beklenmektedir. Bu sonuçlar literatür ile de uyumlu görünmektedir. Harris ve arkadaşlarına göre (1995) yer bağlılığı göçmenlerin uyum süreçlerine doğrudan katkıda bulunmaktadır.

5.1 Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de yer alan Suriyeli mültecilerin yer bağlılıklarının sosyal psikolojik açıdan ele alındığı bu nitel çalışmanın amacı keşifseldir. Suriyeli mültecilerin yerin anlamlarına ve yer bağlılığına dair gözlem ve görüşlerinden elde edilen veriler tematik analiz yöntemi ile incelenmiştir. Yerlerinden edilmiş bireyler olarak Suriyeli mültecilere özellikle savaş koşullarından gelmeleri ve yer ilişkilerinde psikolojik bir kırılma yaşamış olmaları sebebiyle odaklanılmıştır.

Ne yazık ki, savaş mağduru mültecilerin daha anlamlı yerlerde yaşayabilmeleri adına yapılan ve insan ile yer arasında kurulan bağa vurgu yapan çalışmalar oldukça az sayıdadır. Göç süreçleri bireylerde tekil olarak anlamlı bir yer düşüncesini geleneksel çevre psikolojisi konuları içerisinde ele alan çağdaş olgulardan biridir. İnsanlar bir yandan eski bağlarını korurken aynı zamanda yeni yerlerine uyum sağlamaya çalışırlar. Bu süreçleri aydınlatmak adına göç üzerine yapılan çalışmalar, bir yerle bağ kurmanın, farklı adımlarını ve dinamiklerini hala tanımlanıp araştırılması gereken uzun ve eklemlili bir süreç olabileceğini göstermektedir (Lewicka, 2011; Trabka, 2019). Bu anlamda göç süreçleri ve mülteciler genellikle kişi-yer ilişkisi çalışmaları tarafından incelenen yapılar ve teoriler üzerine ilginç bir bakış açısı sağlayan çağdaş sosyal kavramlar olmuşlardır. Öte yandan, mültecilerin yeni yerleşim yerleriyle nasıl bir bağ kurduklarını daha iyi

anlamak, mültecilerin bütünleşmelerini kolaylaştırmak ve refahlarını artırmak için temel öneme sahip olacaktır. Örneğin, mültecilerin asıl bağlandıkları yere benzer bir yerle bağ kurmalarına izin vermek verimli olacaktır. Bu sürekliliğin önemi ile tutarlıdır. Bu anlamda, mültecilerin mekânı aktif olarak geliştirebilecekleri, aşinalık katabilecekleri ve böylece bağ kurma sürecini kolaylaştırabilecekleri, kendi yerlerini oluşturmalarına imkân sağlamak da etkili bir strateji olacaktır (Anders ve ark., 2021). Nihayetinde, bu yer bağlılığının geliştirilmesi ve korunması gibi dinamik süreçlerin aşamalarına ilişkin bilgi ve anlayışların geliştirilmesi, mültecilerin yerleştirilmelerine dair uygun ve başarılı politikaların geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Çalışmamızda yer alan 12 katılımcıdan 10'u savaş sonlandığı takdirde Suriye'ye dönmeyi istediklerini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı hem Suriye'ye dönmeyi hem de Türkiye'de kalmayı istediğini, bir katılımcı ise Türkiye'de kalmayı istediğini söylemiştir. Türkiye'de kalmak isteyen tek kişi de daha çok fiziksel boyuttan dolayı böyle istemektedir. Dönmek isteyen katılımcıların çoğu ise sosyallik boyutuna ait bir tema olarak kimlik/aidiyet ihtiyaçlarına yönelik olarak bu yönde bir istekte bulunduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum sosyallik boyutunun ve dolaylı olarak kültürleşmenin Suriyelilerin Türkiye'ye yer bağlılığı geliştirme konusunda önemli bir yordayıcısı olacağını düşündürmektedir. İzleyen çalışmalarda Türkiye'de yaşayan Suriyeli mültecilerin kültürleşme düzeyleri ve yer bağlılıkları arasındaki ilişkinin araştırılması yararlı olabilir.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular bizi bir takım tematik ifadelere götürmektedir. Daha sonraki çalışmalar için önemli bir kaynak olabilecek bu ifadeler ile birlikte ölçek geliştirme çalışması yapılabilir. Özel anlamda “Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye olan yer bağlılıkları”nı veya genel manada “herhangi bir ülkeye iltica etmiş kişilerin iltica ettikleri ülkeye olan yer bağlılıkları”nı ölçebilecek bir ölçek çalışması da bu konu üzerine çalışma yapacak araştırmacılara bir araştırma önerisi olarak sunulabilir.

Yaklaşık son 30 yıldır sosyal psikoloji içerisinde ele alınan bir konu olmasına rağmen yer bağlılığı süreçlerine dair halen çok az bilgi mevcuttur. Bu süreçlerin hangi koşullarda geliştiği, hangi bireysel ve toplumsal ihtiyaçlara yanıt verdiği ve yokluğu veya eksikliğinin ne tür psikolojik etkilere sebep olduğu araştırılmaya muhtaçtır. Özellikle göç ve hareketliliğin bu kadar yoğun olduğu ve üstelik sanal gerçekliğin somut yerleri yerinden etmeye başladığı bir çağda yerin ve yer bağlılığının kaybı durumunda insanoğlunun nelerden mahrum kalacağı gözden kaçırılmaması gereken bir konudur.

2. ÇALIŞMA

Bu çalışmanın amacı başta da belirtildiği gibi, Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye olan yer bağlılıkları ile Türkiye'de kalma, Suriye'ye dönme ya da başka bir ülkeye gitme istekleri arasındaki ilişkileri nicel olarak incelemektir. 2. Çalışmada ayrıca, Suriyeli mültecilerin yer bağlılıkları ve Türkiye'de kalma ya da Türkiye'den gitme (Suriye'ye dönme veya başka bir ülkeye gitme) istekleri ile yetkecilik arasındaki ilişkiler de incelenecektir. Bu doğrultuda aşağıda yer bağlılığından ve yetkeciliğin yer bağlılığı ile olan ilişkisinden söz edilmiştir.

6. 1 Yer Bağlılığı

Yer bağlılığı kavramı fenomenoloji, mimarlık, sosyoloji, işletme, psikoloji gibi güzel sanatlar ve sosyal bilimlerin çeşitli disiplinlerince ele alınmış bir kavramdır. Disiplinler arası doğası sebebiyle çeşitli epistemolojik ve kuramsal etkilerle zenginleştirilmiş olsa da yer bağlılığının nasıl tanımlanacağı, kavramsallaştırılacağı ve değerlendirileceği konusunda uzlaşa sağlanamamıştır (Turton, 2016). Yer bağlılığı tanımları, ele alınan konunun odak noktasına göre farklılıklar göstermektedir (Inalhan ve ark., 2021). Tarihsel süreç içerisinde yer bağlılığı kavramını ilk kez ciddi bir biçimde ele alanlar fenomenologlardır (Bachelard, 2017; Eliade, 1991). Fenomenologlar çeşitli mekân ve yerlerin çoğu zaman insanların bilinç düzeyine ulaşmayan sembolik anlamlarını ve insanlar için ifade edebilecekleri arketipsel değerlerini yorumlamışlardır. Analizleri zengin ve çeşitli olmasına rağmen nicel olmayan çalışmaları dönemin çevre ve davranış araştırmacılarının ilgisini çekmemiştir (Low ve Altman, 1992). Daha sonra hümanist coğrafyacılar tarafından geliştirilen kavram gittikçe tüm sosyal bilimlerin önemli bir konusu haline gelmiştir. Psikoloji disiplini içerisinde ise daha çok çevre psikologları tarafından ele alınmaktadır ve sosyal psikoloji yazınında; çevre psikolojisi

başlığı altında incelenmektedir. Çevre psikolojisi bireyler ile yapılı ve doğal çevre arasındaki etkileşimi inceleyen disiplin olarak tanımlanır (Steg ve ark., 2019).

Yer, boşluğu toplumsal olanla birleştirir. İnsanlar ile yaşadıkları ve deneyimledikleri yerler arasında derin psikolojik bağlar vardır. Yer kelimesi açıkça uzamsal bir göndermeden daha fazlasını ifade eder: Bir duygunun mekânı. Genel olarak yer bağlılığı, bir yere atfedilen duygusal anlamlar sonucu geliştirilen bağ olarak tanımlanabilir (Hidalgo ve Hernandez, 2001; Jorgensen ve Stedman, 2001; Scanell ve Gifford, 2010). "Bağlılık" kavramı duygulanımı vurgular ve yere karşı derinlere yerleşmiş, içselleştirilmiş duygusal bir yakınlığı ifade eder. "Yer" kelimesi ise, insanların duygusal ve kültürel olarak bağlı oldukları çevreye odaklanır. Yer bağlılığı bazen ikircikli ve olumsuz olsa da (Manzo, 2005) genel olarak olumlu anlamlarla yüklü bir bağdır (Hidalgo ve Hernandez, 2001) ve hem bireysel hem de kolektif düzeyde eyleme yol açar (Lewicka, 2005; Manzo ve Perkins, 2006). Yer bağlılığı, toponimi, yer kimliği, yer duygusu, yer türleri, yer bağımlılığı, köklülük duygusu, topluluk duygusu ve kimliği dâhil olmak üzere çeşitli benzer fikirleri kapsar veya bu fikirlerin kapsam alanı içerisinde yer alır (Low ve Altman, 1992).

Yer bağlılığı bir yönünde insanı, diğer yönünde yeri barındıran çift kutuplu bir kavramdır. Yer kavramı çeşitli ölçekte ve farklı statülere sahip olabilir; evler, mahalleler, şehirler, ülkeler, manzaralar... Bağlanılan yerler; içerisinde uzun bir süre yaşanılmış yerler (örn; çocukluk evleri), hiç gidilmemiş yerler (örn; yurtdışında doğmuş gurbetçiler için memleketleri veya çeşitli dinler için kutsal mekânlar), özel yerler (örn; çocuk için saklanabileceği ve oyun oynayabileceği yerler olan evin mahzenleri) veya kamusal alanlar (örn; aile bahçeleri, piknik yerleri) olabilir. Ayrıca sosyal yerler ve fiziksel yerler olarak da ayrışabilir. Yapının diğer boyutundaki insan ise hayatının farklı evreleriyle yapıya dâhil olur; çocukluk, ergenlik, gençlik, yetişkinlik, yaşlılık vb. İnsanlar bireysel olarak yerlere bağlılık gösterebilecekleri gibi kolektif düzeyde

bağılılıklar da ortaya çıkabilir. Kolektif düzeyde bağılılıklar, bireysel olarak bir anlam ifade etmeyen ancak toplumsal olarak anlam ifade eden yerler için geçerlidir. Örneğin anıt yerleri veya kutsal yerler (Türkler için Çanakkale veya ilahi dinler açısından Kudüs gibi).

Scannell ve Gifford (2010) bu çift kutuplu yapıyı üçüncü bir boyut olan psikolojik süreçleri de kapsayacak şekilde bir model ortaya koymuştur. Bu modelde insan ve yer etmenlerine psikolojik süreçler de eklenir. İnsanın yere olan bağılılığı duygulara dayanır (sevgi, nefret, korku vb.), bilişsel unsurlar içerir (mekânsal bellek, inançlar vb.) ve belli bir takım davranışlarla ifade edilir (bağlanılan yerlerde bulunmak, yakın olmak vb.) (Scannell ve Gifford, 2010). Psikolojik süreçlerin önemi bu noktada yer ve insan arasındaki ilişkilerin anlaşılmasını değerli kılar. Örneğin duygusal bir bağ olarak ele alınan yer bağılılığının incelenmesi, zorunlu olarak yerlerinden edilmiş kişilerin ifade ettikleri sıkıntı ve yas tutma davranışlarına ışık tutmuştur (Fullilove, 1996). Farklı olarak afet psikolojisi (Brown ve Perkins, 1992), kamusal alanların kullanımının planlanması (Kyle ve ark., 2005) ve çevresel algı çalışmaları (Billigs, 2006) alanlarında yer bağılılığı etmeni değişken olarak sıklıkla incelenmiştir (Güler ve Karaçor, 2018).

Çevresel algı çalışmaları, yer bağılılığının psikolojik süreçleri içerisinde bilişsel unsurlarına işaret eder. Bilişsel unsurlar sayesinde insanlar yeri anlamlandırır, onu hafızada belli olumlu veya olumsuz anılarla ilişkilendirerek saklar ve geliştirilen şemalarla yeri kendi sosyal kimliğinin bir yapı taşı olarak geliştirir. Yine bilişsel süreçler sonucunda bir yeri güvenli olarak algılar veya orayı kişisel varlığına bir tehdit olarak kabul edebilir. Yerin güvenli ya da tehdit edici olarak algılanmasının ise yetkecilikle ilişkili olabileceği düşünülmektedir (Russo ve ark., 2020). Bu doğrultuda aşağıda yetkecilikten ve onun yer bağılılığıyla olan ilişkisinden söz edilmektedir.

6. 2 Yetkecilik ve Yer Bağıllığı

Yetkecilik ilk olarak Nazi Almanyası döneminde ayyuka çıkan Yahudi düşmanlığının bir kişilik özelliği olarak ele alınıp sistematik bir şekilde araştırılmaya başlanması sonucu ortaya çıkmıştır. Temelinde Eric Fromm'un 1941 yılında ortaya attığı “sado-mazoist karakter”e dayanır (Fromm, 1996; s. 122). Psikodinamik temelli bu karakter yetkeye boyun eğme yönünde bilinçaltında duygusal bir gereksinim duyarken aynı zamanda yetkeye karşı duyduğu bilinçaltı düşmanca tutumları da kendi dışındaki topluluklara yönlendirir (Sanford, 2006). Aynı yıllarda Frenkel-Brunswik de (1949) duygusal olarak farklı değerleri kabul etmeye yanaşmayan kişilerin bilişsel olarak müphemlik karşısında yüksek düzeyde hoşgörüsüzlük gösterdiğini gözlemlemiştir ve bu çalışmalarını daha sonra Adorno ve arkadaşlarınca gerçekleştirilen “yetkeci kişilik” araştırmalarına dâhil etmiştir (Bauer, 2019). Adorno ve arkadaşları, yetkeci bireylerin özelliklerini ölçmek için geliştirdikleri F-ölçeğini birçok farklı demografik boyuttaki önyargı, baskı ve saldırganlığı tespit etmede kullanmışlardır (Winter, 2006). Adorno ve arkadaşlarının uzun yıllar yürüttükleri çalışmalar yalnızca politik bir kavram olarak yetkeciliği değil, aynı zamanda modern psişenin tam merkezinde yatan eğilimlerin tezahürü olarak yeni bir antropolojik türün keşfine yönelik en karmaşık girişimlerden birini temsil eder (Brown ve ark., 2018).

Genel olarak yetkeci kişiliğe sahip kişiler geleneksel değerlere sıkı bir bağlılık gösterirken, geleneksel olmayan kişi, fikir ve kurumlara karşı otoriter saldırganlık gösterme eğilimindedirler. Olaylar karşısında katı bir bilişsel tutuma sahiptirler ve dünyayı siyah beyaz karşıtlığı üzerinden okurlar. İç grup değerlerine karşı sorgusuz bir kabullenme durumundadırlar ve güçlü olana karşı zafiyet gösterirler. İnsan doğasına karşı düşmanca tutumlara sahipken, dünyanın tehlikeli bir yer olduğuna dair aşırı bir inanç duyarlar. Yeni ve yaratıcı fikirlere karşı kapalıdırlar. Ayrıca sosyal ve çevresel

konularda önyargılıdır (Adorno ve ark., 1950; Billings ve ark., 1993; Cottam ve ark., 2016; Hasta ve ark., 2011; Peterson ve ark., 1993; Peterson ve ark., 1997).

Sonraki yıllarda Altemeyer (1981, 1988, 1996) yetkeci kişilik kuramını sadeleştirmiş ve F-ölçeğinin psikometrik referanslarını yenileyerek onu "sağ kanat yetkecilik" olarak yeniden adlandırmıştır. Adorno ve arkadaşlarının çalışmalarını Freudiyen bulan ve bu minvalde getirdiği eleştiriler üzerine sağ kanat yetkecilik kuramını geliştiren Altemeyer, kuramında yetkeciliği sosyal öğrenmelere dayandırmıştır. Altemeyer yetkeciliğin bu yeni biçimini, yerleşik ve meşru olarak algılanan yetkililere yüksek derecede boyun eğme, grup normlarından sapanlara karşı saldırganlık ve bir toplum için normatif olduğuna inanılan sosyal ideallere bağlılık ile karakterize etmiştir (Altemeyer, 1981, 1996). Sağ kanat yetkecilik, algılanan sosyal tehdit ve kendini beğenmişlik duyguları ile güçlenirken (Altemeyer, 1998), bireyleri mevcut sosyal düzene destek olan ifadelerle yönlendirir ve bu durumu baltaladığı düşünülenlere olumsuz tepki göstermeye motive eder (Altemeyer, 1996; Duckitt 2001, 2006; Sibley ve Duckitt, 2008).

Yetkeci bireyler öngörülebilir bir dünyada yaşamayı arzularlar (Altemeyer, 1996). Ters bir durum yetkeci bireyler için belirsizlik ortaya çıkarır. Yetkeci bireyler belirsizliğe karşı hoşgörüsüzdürler (Altemeyer, 1988). Belirsizliği ve değişimi tehdit olarak algırlar. Bu sebepten dolayı toplumsal değişimlere karşı direnç gösterirler (Jost ve ark., 2003). Çalışmalar tehdit algısının yetkeci bireylerde hoşgörüsüzlüğü artırdığını göstermektedir (Duckitt ve Fisher, 2003; Feldman ve Stenner, 1997; Feldman, 2003; Stenner, 2005). Russo ve arkadaşlarına göre (2020a) bu durumun sebebi, algılanan tehdit ile başa çıkma yöntemi olarak yetkeci tutumlara yönelmesidir.

Russo ve ark. (2020a), yetkecilik düzeyi düşük bireylerin, doğal bir felakete maruz kaldıklarında, bu durumla başa çıkmanın bir yolu olarak yetkeci tutumları benimseme eğiliminde olduklarını öne sürmüşlerdir. Sağ kanat yetkeciliğin (SKY),

öngörülebilir bir dünyada yaşama ve güvende hissetme gereksinimi ile yakından ilişkili olduğu hatırlandığında (Altemeyer, 1996) bu varsayım anlaşılabilir. Ekonomik krizler, terör ve çeşitli suçlar yetkeciliğe yol açan toplumsal tehdit örnekleridir. İnsanlara kontrol kaybı algısı yaşatan bu tür tehdit durumları onları yerleşik otoritelere güvenmeye, böylece kaybettikleri kontrol kaybını dış kontrol kaynaklarına güvenerek telafi etmeye yönlendirebilmekte; sosyal düzene zarar veren tehditler, yetkeci tutumların gelişimi için uygun zemin yaratabilmektedir (Duckitt ve Fisher, 2003; Jost ve ark., 2003). Russo ve arkadaşlarına göre, doğal afetlere maruz kalmak da yetkeci tutumların onaylanmasına yol açan tehdit türlerindendir. Söz konusu afetler bireylerin kontrol algılarına, öngörülebilir ve güvenli bir çevrede yaşama gereksinimlerine zarar vermektedir. Bu tür stresli olaylardan kaynaklanan kontrol eksikliği algısıyla başa çıkmak için de insanlar yetkeci tepkiler verebilmektedir. Russo ve arkadaşları bu hipotezi test etmek için 6 Nisan 2009'da İtalya'da bir bölge olan Abruzzo'yu vuran şiddetli depremden önce ve sonra toplanan verilerden yararlanmışlardır. Elde ettikleri bulgular, özellikle yetkecilik düzeyi düşük bireyler arasında, toplumsal tehdidin yetkeciliği beslediği ve bu durumun tehdit edici durumdan kaynaklanan kontrol kaybıyla yüzleşmek için bir başa çıkma mekanizması olarak kullanılabileceği görüşünü desteklemiştir. Russo ve arkadaşları (2020a), doğal afetlerle karşı karşıya kaldıklarında, yetkecilik düzeyi düşük bireylerin yetkecilik düzeyi yüksek bireylere daha benzer hale geldiklerini belirtmişlerdir. Yine Russo ve arkadaşları (2020b) yaptıkları bir başka çalışma kapsamında ilk olarak katılımcıların yetkecilik düzeylerini ölçümlemişlerdir. İkinci olarak katılımcılardan herhangi bir Avrupa ülkesine taşındıklarını hayal etmelerini söylemişlerdir. Buna ek olarak o ülke hakkında toplam nüfus (67 milyon kişi), kamu yönetimi ve turizm gibi bilgileri içeren genel bir açıklamayı okumaları söylenmiştir. Bu bilgilerin arasında önemli olan suç oranlarına ilişkin bilgiler verilmiştir. Katılımcılar, geçen yıl suçu polise bildiren hırsızlık kurbanlarının sayısının

3.350.000 olduğu (toplam nüfusun %5'ine tekabül eden) düşük tehdit senaryosuna veya hırsızlık sayısının 20 milyon (nüfusun yaklaşık %30'una tekabül eden) olduğu yüksek tehdit senaryosuna seçkisiz olarak atanmıştır. Daha sonra katılımcılardan ülkede geçirdikleri ilk yıl boyunca hırsızlık kurbanı olma olasılıklarını yüzde olarak bildirmeleri istenmiştir. Son olarak katılımcıların yetkeci tutumları ve otoriter siyasal sisteme destekleri tekrar ölçümlenmiştir. Araştırma sonuçları yetkeci tutumların toplumsal tehdidi beslediği ve toplumsal tehdidin de var olan yetkeci tutumları daha da şiddetlendirdiğini göstermiştir (Russo ve arkadaşları, 2020b). Benzer bir durumun bu araştırmanın konusu olan yer bağlılığı için de geçerli olabileceği düşünülebilir. Türkiye’de yaşayan Suriyeli mülteciler için birçok farklı olası tehdit kaynağı mevcuttur. Örneğin Suriye devam eden savaş nedeniyle gerçekçi bir tehdit kaynağıdır (Duckitt ve Fisher, 2003). Kuşkusuz savaş ortamıyla kıyaslandığında Türkiye’deki mevcut durum onlar için daha az tehdit edicidir. Bu durum Suriyeli mültecilerin yetkecilik düzeylerini azaltıp aynı zamanda Türkiye’ye yer bağlılığı geliştirmelerine ve Türkiye’de kalmak istemelerine yol açabilir.

Diğer yandan Türkiye’de yaşıyor olmanın yarattığı bazı tehditlerden de söz edilebilir. Cottrell ve Neuberg’e göre (2005), diğer gruplara karşı hissettiğimiz belirli duygular, bu tür grupların, örneğin ekonomik kaynaklar veya değerler gibi bizim için önemli olan belirli yönleri tehdit ettiği algısından kaynaklanır. Buna göre bireyler, diğer grupların üyelerinin değer verdikleri unsurları sorguladıklarını veya tehdit ettiklerini algıladıklarında, dış grup düşmanlığı yaşarlar (Cottrell ve Neuberg, 2005). Gruplararası tehdit kuramı, kalıpyargıların oluşumunda tehdit edici unsurların anahtar rolünü anlamak için önemli bir kuramsal çerçeve sunar. Kuram, tehdit için iki temel kaynak arasında ayrım yapar: Gerçekçi tehdit ve sembolik tehdit. Gerçekçi tehdit, istihdam, sosyal hizmetler, eğitim ve sağlık gibi sınırlı kaynaklar için iç grup ve dış grup arasındaki rekabet algısını ifade eder. Sembolik tehdit ise dış grup üyelerinin sahip

olduğu düşünölen değler ve inançlardaki farklılıkların algılanması anlamına gelir. Bu anlamda, sembolik tehdit, dış grubun üyeleriyle etkileşimin bir sonucu olarak iç grup geleneklerini, dilini kaybetme korkusu ile birlikte dünya görüşü ve ahlaki değlere odaklanır (Stephan ve ark, 2016). Gruplararası tehdit kuramı, hem sembolik hem de gerçekçi tehdidin gruplar arası tutumlarda merkezi bir rol oynadığını ve çeşitli sosyal bağlamlarda önyargı için öngörücü bir değişken olduğunu göstermiştir (Stephan ve Renfro, 2002). Gruplar arası tehdit ile göçmenlere yönelik daha büyük kızgınlık ve düşmanlık arasındaki bu ilişki, göçmenler ve yerleşik sakinler için farklı çalışmalarda yansıtılmıştır (Croucher, 2013; González ve ark, 2008; Stephan ve ark, 1999). Mülteci göçü bağlamında yapılan önceki çalışmalar, temel olarak sembolik ve gerçekçi tehdit türlerine odaklanmıştır (örneğin, Landmann ve ark, 2019; Louis ve arkadaşları, 2007; Vallejo-Martín ve ark, 2020; Yitmen ve Verkuyten, 2018). Tüm bu açıklamalar ışığında Türkiye’de yaşıyor olmak Suriyeli mülteciler açısından stereotip tehdidi/sembolik tehdit (Uysal ve Aydın-Çakır, 2020) ve ekonomik tehdit/gerçekçi tehdidin (Koç ve ark., 2015; Korkmaz, 2017) algılanmasına yol açabilir. Bu durum ise bazı Suriyeli katılımcıların Türkiye’ye daha az yer bağlılığı geliştirmelerine yol açarak, onların ekonomik ve sosyal açıdan daha güvenli buldukları başka ülkelere (Avrupa ülkeleri ya da Amerika) gitmek istemeleriyle sonuçlanabilir. Başka bir deyişle, tehdit algısıyla paralel olarak Suriyeli mültecilerin yetkecilikleri artabilir ve bu durum yer bağlılığını azaltarak Türkiye’den gitmek istemelerine yol açabilir.

Buraya kadar söz edilen olasılıkların yanı sıra Avrupa ya da Amerika gibi tanıdık olmayan yeni bir ülkeye gitmek söz konusu olduğunda yaşanacak olan belirsizlik de tehdit edici olabilir. Bu durum ise yetkecilik düzeyi yüksek olan bireyleri tedirgin edebilir ve onların gitme isteğini azaltabilir. Buraya kadar aktarılan olasılıklar doğrultusunda bu araştırmada Yetkecilik ile Türkiye’de kalma, Türkiye’den Suriye’ye dönme ve Türkiye’den Avrupa ya da Amerika’ya gitme isteği arasındaki ilişkide

Türkiye'ye olan yer bağılılığının nasıl bir rol oynadığı belirlenmeye çalışılacaktır. Bu doğrultuda nicel çalışmada (Çalışma 2) aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

S1: Yetkecilik, Türkiye'ye olan yer bağılılığı, dönme, kalma ve gitme isteği değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?

S2: Yetkecilik ve dönme, kalma ve gitme isteği arasındaki ilişkilerde Türkiye'ye olan yer bağılılığının aracı rolü var mıdır?

S2.a: Yetkecilik ve **dönme isteği** arasındaki ilişkide Türkiye'ye olan yer bağılılığının aracı rolü var mıdır?

S2.b: Yetkecilik ve **kalma isteği** arasındaki ilişkide Türkiye'ye olan yer bağılılığının aracı rolü var mıdır?

S2.c: Yetkecilik ve **gitme isteği** arasındaki ilişkide Türkiye'ye olan yer bağılılığının aracı rolü var mıdır?

YÖNTEM

7.1 Örneklem

Çalışmanın örneklemini Türkiye’de yaşayan Suriyeli mültecilerden oluşmaktadır. Katılımcıların kapsamına sığınmacı kamplarında yaşayan Suriyeli mülteciler dahil değildir. Katılımcılar hakkında başka bir sınırlandırma veya kriter bulunmamaktadır. Çalışmanın gerçekleştirildiği örneklem grubu 268 kişidir. Bu sayı G*Power yazılımında a-priori hata payının .05 ve açıklanması tahmin edilen gücün .80 olarak kabul edilmesi sonucu hesaplanan sayıya (270 kişi) yakındır (Slope H1=.15; Slope H0=0).

Katılımcıların 109’u (%40,7) kadın, 159’i (%59,3) erkektir. Katılımcıların yaş aralığı 18 – 70 olup yaş ortalaması 33,52’dir (SS=14,79). Eğitim düzeylerine bakıldığında ise katılımcıların 26’sı (%9,7) okuryazar, 49’u (%18,3) ilkokul mezunu, 65’i (%24,3) ortaokul mezunu, 35’si (%13,1) lise mezunu, 48’i (%17,9) üniversite öğrencisi, 18’i (%6,7) üniversite mezunu, 5’i (%1,9) yüksek lisans öğrencisi, 12’si (%4,5) yüksek lisans mezunu, 1’i (%0,4) doktora öğrencisi ve 9’u (%3,4) doktora mezunudur.

Katılımcıların sosyo-ekonomik düzeyleri incelendiğinde 88’i (%32,8) alt, 8’i (%3) alt-orta, 145’si (%54,1) orta ve 27’si (%10,1) üst olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların en uzun süre ikamet ettikleri yerleşim birimine bakıldığında, 119’sinin (%44,4) metropol, 110’ünün (%41,0) şehir, 19’unun (%7,1) ilçe, 4’ünün (1,5) kasaba ve 16’sının (%6) köyde yaşadığı görülmektedir. Katılımcılardan Türkçe konuşma düzeylerini belirtmeleri istendiğinde 50’si (%18,7) hiç konuşamadığını, 12’si (%4,5) çok az konuştuğunu, 12’si (%4,5) biraz konuştuğunu, 15’i (%5,8) az konuştuğunu, 26’sı (%9,7) ortalamanın biraz altında konuştuğunu, 31’si (%11,6) ortalama düzeyde konuştuğunu, 46’sı (%17,2) ortalamanın biraz üstünde konuştuğunu, 15’i (%5,6) iyi düzeyde konuştuğunu, 13’ü

(%4,9) oldukça iyi düzeyde konuştuğunu ve 48'u (%17,9) çok iyi düzeyde konuştuğunu ifade etmiştir. Katılımcılardan medeni durum bilgileri istendiğinde katılımcıların 152'si (%56,7) evli olduklarını, 100'ü (%37,8) bekâr olduklarını ifade ederken 16 katılımcı da (%6) 'diğer' seçeneğini işaretlemişlerdir. Katılımcıların 105'i (% 39,2) çocuğunun olmadığını ifade etmiştir. 61 katılımcı (% 22,8) çocuklarının olduğunu ancak bu çocukların hiçbirinin Türkiye'de doğmadığını ve 102 katılımcı ise (% 38,1) çocuklarının olduğunu ve en az birinin Türkiye'de doğduğunu belirtmiştir. Katılımcıların 218'i (%81,3) akrabaları ile iletişimlerinin hala devam ettiğini, 191'si (%71,3) Suriye'de edindikleri arkadaşlıklarını hala sürdürdüklerini ve 160'ı (%59,7) Suriye'deki komşuları ile hala iletişim halinde olduklarını ifade etmiştir. Katılımcılara ayrıca Suriye'ye dönme, Avrupa ya da Amerika'ya gitme ve Türkiye'de kalma seçeneklerinden en çok hangisini tercih ettikleri sorulmuştur. 109 katılımcı (%40,7) Suriye'ye dönmek istediğini, 89 katılımcı (%33,2) Türkiye'de kalmak istediğini ve 70 katılımcı (%26,1) Avrupa, ABD veya başka herhangi bir üçüncü ülkeye gitmek istediğini ifade etmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 7.1'de gösterilmiştir.

Tablo 7.1 Araştırma Örnekleminin Demografik Özellikleri

Değişken	N	%
Cinsiyet		
Kadın	109	40,7
Erkek	159	59,3
Eğitim Durumu		
Okur Yazar	26	9,7
İlkokul	49	18,3
Ortaokul	65	24,3
Lise	35	13,1
Lisans Öğrencisi	48	17,9
Lisans Mezunu	18	6,7
Yüksek Lisans Öğrencisi	5	1,9
Yüksek Lisans Mezunu	12	4,5
Doktora Öğrencisi	1	0,4
Doktora Mezunu	9	3,4

Sosyoekonomik Düzey		
Alt	88	32,8
Alt-orta	8	3
Orta	145	54,1
Üst	27	10,1
En Uzun Yaşanılan Yerleşim Yeri		
Köy	16	6
Kasaba	4	1,5
İlçe	19	7,1
Şehir	110	41
Büyükşehir	119	44,4
Türkçe Konuşma Seviyesi		
Hiç	50	18,7
Çok az	12	4,5
Biraz	12	4,5
Az	15	5,8
Ortalamanın Biraz Altı	26	9,7
Ortalama	31	11,6
Ortalamanın Biraz Üzeri	46	17,2
İyi	15	5,6
Oldukça İyi	13	4,9
Çok İyi	48	17,9
Medeni Durum Bilgisi		
Evli	152	56,7
Bekâr	100	37,3
Diğer	16	6
Çocuk Sahibi Olma Durumu		
Çocuğum Var (Türkiye’de Doğan Çocuğum Yok)	61	22,8
Çocuğum Var (Türkiye’de Doğan Çocuğum Var)	102	38,1
Çocuğum Yok	105	39,2
Akraba İletişimi		
Evet	218	82,3
Hayır	50	18,7
Arkadaş İletişimi		
Evet	191	71,3
Hayır	77	28,7
Komşu İletişimi		
Evet	160	59,7
Hayır	108	40,3
Karar Tercihi		
Dönmek	109	40,7
Kalmak	89	33,2
Gitmek	70	26,1

7.2 Veri Toplama Araçları

7.2.1 Bilgilendirilmiş Onam Formu

1. Çalışmada kullanılan bilgilendirilmiş onam formunun aynısı kullanılmıştır. Form içeriği ve Arapça tercümesi EK 11.1 ve EK 11.2’de yer almaktadır.

7.2.2 Demografik Bilgi Formu

Çalışmada katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni hâl, sosyo-ekonomik durum, Suriye’de ve Türkiye’de yaşanan şehirler gibi kişisel bilgilerin tespit edildiği bir form uygulanmıştır. Ayrıca formda katılımcılardan gitme, dönme ve kalma isteklerini ölçen 3 maddeli ve 7 dereceli bir ölçeği doldurmaları istenmiştir. Bu formun maddeleri ve Arapçaya çevrilmiş hali EK 11.3 ve EK 11.4’te yer almaktadır.

7.2.3. Yer Bağlılığı Ölçeği

Araştırmada katılımcıların yer bağlılığı düzeylerini ölçmek için Li (2012) tarafından geliştirilmiş olan yer bağlılığı ölçeği kullanılmıştır. Ölçek Yaşaroğlu (2017) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 17 maddeden (örnek madde: Üniversitede iken kendimi mutlu hissederim.) oluşmaktadır. Ölçek maddeleri “Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” arasında derecelenmek üzere 5’li likert tipinde puanlanmaktadır. Ölçekten alınan puanların yüksek yer bağlılığına işaret etmesi için 3, 6, 7, 9 ve 10. maddelerin ters kodlanması gerekmektedir. Ölçek tek faktörlü yapıya sahiptir. Uyarlanan ölçeğin Croanbach Alpha değeri .91 olarak kaydedilmiştir. Ölçek maddeleri özel bir yer olarak ‘üniversite’ mekânına bağlılığı ölçmektedir ve bu yüzden maddeler yeri üniversite kelimesi ile karşılamaktadır. Bu çalışmada bağlılığın ölçüleceği yer Türkiye olduğu için ölçek maddelerinde geçen ‘üniversite’ kelimeleri ‘Türkiye’ kelimesi ile değiştirilmiştir. Ölçek EK 11.7’ de sunulmuştur.

Ölçek çalışma kapsamında Arapçaya tercüme edilmiştir. Ölçek puanı, tüm maddelerin ortalamaları alınarak hesaplanmıştır. Ölçek puanının artması Türkiye’ye olan yer bağlılığının artması anlamına gelmektedir. Ölçek Suriyeli katılımcılara ilk kez uygulandığı için bazı geçerlik ve güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Arapça formu için bu çalışmada elde edilen geçerlik ve güvenirlik bilgileri bulgular başlığı altında paylaşılmıştır. Ölçeğin Arapça formu EK 11.8’de verilmiştir.

7.2.4. Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği Kısa Formu

Araştırmada katılımcıların yetkecilik düzeyleri Kaplan (2021) tarafından Türkçeye uyarlanan Zakrisson’un (2005) Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği Kısa Formu kullanılarak belirlenmiştir. Uyarlama çalışması esnasında madde-test korelasyon hesaplaması sonucunda 3 madde (4, 8, ve 14. maddeler) ölçekten çıkarılmıştır. Ölçek tek faktörlü yapıya sahiptir ve 3 maddenin ölçekten çıkarıldığı durumdaki Cronbach alfa içtutarlık katsayı değeri .89’dur. 7’li Likert tipinde olan ölçek 15 maddeden (örnek madde: Dünya o kadar da kötü ve tehlikeli bir yer değil; toplumun güçlü bir lidere değil farklı düşünen insanlara kulak vermeye ihtiyacı var.) oluşmaktadır. Katılımcıların her bir maddeye ne düzeyde katıldıkları “Kesinlikle katılmıyorum (1), Oldukça katılmıyorum (2), Biraz katılmıyorum (3), Kararsızım (4), Biraz katılıyorum (5), Oldukça Katılıyorum (6), Kesinlikle katılıyorum (7)” seçeneklerinden bir tanesini işaretleyerek ifade etmeleri gerekmektedir (Kaplan, 2021). Ölçek maddeleri EK 11.9’da sunulmuştur.

Ölçek çalışmamız kapsamında Arapçaya çevrilmiştir. Bu nedenle tekrar geçerlik ve güvenirlik analizlerine tabi tutulacağı için uyarlama ve uygulama, orijinal formdaki 15 madde üzerinden gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Arapça formuna ait çalışma

kapsamında gerçekleştirilen geçerlik ve güvenirlik analizleri bulgular başlığı altında paylaşılmıştır. Ölçeğin Arapça formu EK 11.10'da yer almaktadır.

6.2.5. Dönme, Kalma ve Gitme İsteği

Katılımcıların Türkiyede kalma, Suriye'ye dönme ve Türkiye'den Amerika ya da Avrupa'da bir ülkeye gitme istekleri demografik bilgi formunda yer alan 7 dereceli Likert tipi birer soruyla ölçülmüştür. Ölçek soruları 1= Çok az isterim ile 7= Çok fazla isterim arasında derecelendirilmiştir. Katılımcılardan öncelikle bu üç seçenekten birini seçmeleri istenmiş, ardından ilgili seçeneği hangi düzeyde tercih ettikleri sorulmuştur. Sorular katılımcılara Demografik Bilgi Formu'nun içerisinde sunulmuştur.

Sorular şu şekildedir:

Suriye'deki savaş sona erdiği taktirde aşağıdakilerden hangisini en çok tercih edersiniz. Lütfen yalnızca bir seçeneği işaretleyiniz.

() Suriye'ye dönmeyi tercih ederim.

Suriye'ye dönmeyi ne kadar istersiniz?

1 2 3 4 5 6 7

Çok az isterim

Çok fazla isterim

() Türkiye'de kalmayı tercih ederim.

Türkiye'de kalmayı ne kadar istersiniz?

1 2 3 4 5 6 7

Çok az isterim

Çok fazla isterim

() Amerika ya da bir Avrupa ülkesine gitmeyi tercih ederim.

Amerika ya da bir Avrupa ülkesine gitmeyi ne kadar istersiniz?

1 2 3 4 5 6 7

Çok az isterim

Çok fazla isterim

7.3 İşlem

Ölçeklerin katılımcılara uygulanması Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurul Başkanlığı tarafından alınan onayın ardından gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara kolay örnekleme ve kartopu örnekleme aracılığıyla ulaşılmış olup Ankara’da yaşayan Suriyeli mültecilerden veri toplanmıştır. Verilerin bir kısmı online bir veri toplama sitesi olan Google Formlar aracılığıyla internet üzerinden çoğunluğu ise oluşturulan matbu ölçek formu aracılığıyla elden toplanmıştır.

BULGULAR

Bu kısımda Çalışma 2 kapsamında gerçekleştirilen analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Bu bulgulara geçmeden önce, veri setinin analizlere hazır hale getirilmesi için gerçekleştirilen işlemlerden söz edilmektedir.

8.1 Ön Analizler

Veriler kayıp veri açısından incelemeye alınmıştır. Ölçeklerde %5'i aşan kayıp verilere rastlanmadığından dolayı hiçbir katılımcı veri seti dışında bırakılmamıştır. Yer bağlılığı ve sağ kanat yetkecilik ölçeklerinde kayıp veriler tespit edilmiş ve bu verilerin yerine ortalama değer atanmıştır. Veriler uç değerler açısından incelenmiş ve herhangi bir veride z puanı +3.29 ile -3.29 aralığının dışında kalan katılımcı tespit edilemediğinden hiçbir veri setinden çıkarılmamıştır. Veriler normal dağılım açısından da ele alınmış ve bütün değişkenlerin basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) katsayılarının +1.5 ile -1.5 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu ön analizler sonucu veri setinin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Kline, 2011).

8.2 Ölçeklerin Geçerlik ve Güvenirliğine İlişkin Bulgular

8.2.1 Yer Bağlılığı Ölçeği

İlk olarak madde test korelasyon hesaplamaları gerçekleştirilmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin madde test korelasyon katsayıları .65 ile .84 arasında değişmektedir (bkz. Tablo 7.1). Hesaplamalar sonucunda hiçbir maddenin madde test korelasyon değerinin .30'un altında bulunmadığı tespit edilmiştir. Ardından faktör analizi

gerçekleştirilmiştir (faktör yükü .40 alınmıştır). Faktör analizine göre KMO değeri .96, Ki-kare değeri 3461,684, serbestlik derecesi (sd) 136 ve Bartlett testi anlamlı olarak tespit edilmiştir ($p < .001$), başka bir deyişle örneklemin faktör analizine uygun olduğu anlaşılmıştır. Faktör analizi sonuçlarına göre, özdeğeri 1'den büyük olan faktörler dikkate alındığında ilk olarak varyansın %67'sini açıklayan 2 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Ancak eğim grafiği, ölçeğin orijinal yapısı ve maddelerin faktörlere dağılımı göz önünde bulundurulduğunda (2. faktörde yalnızca 2 madde bulunmaktadır. 7. ve 10. maddeler ve bu maddeler aynı zamanda 1. faktörde daha yüksek faktör yüküyle yer almaktadır) ölçek için tek faktörlü yapının daha uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu doğrultuda ölçek varimax rotasyonu kullanılarak yeniden analiz edilmiştir. Analiz sonucunda tüm maddeler tek faktör altına yerleşmiştir. Bu faktörün açıkladığı varyans %60'tır. Maddelerin faktör yükleri .63 ile .84 arasında değişmektedir (bkz. Tablo 7.1). Ölçek için bu çalışma kapsamında hesaplanan Cronbach alfa içtutarlık katsayısı .96'dır. Ölçek için yapılan analizlerin sonuçları Tablo 8.1'de yer almaktadır.

Tablo 8.1 Yer Bağlılığı Ölçeği Maddeler, Açıklanan Varyans Yüzdesi, Özdeğer, Faktör Yükleri, Madde-Toplam Korelasyonları ve Cronbach Alfa Katsayısı

Maddeler	Madde Test Korelasyonu	Faktör Yüğü
1. Türkiye’de iken kendimi mutlu hissederim.	.83	.83
2. Türkiye ile ilgili kayda değır anılarım vardır.	.82	.82
3.Eğır Türkiye’den ayrılmak zorunda kalırsam, üzülmem.	.66	.64
4. Başkalarına Türkiye’yi ziyaret etmelerini öneririm.	.79	.80
5. Türkiye’yi severim.	.84	.84
6. Türkiye’den ayrılırsam Türkiye’yi unuturum.	.76	.75
7. İnsanlara Türkiye’deki önemli yerleri veya mekânları göstermekten hoşlanmam.	.73	.73
8. Türkiye’yi hatırlatan eşyaları yanımda bulundururum.	.76	.77
9. Türkiye bana yabancı gelir.	.72	.72
10. Türkiye’de olmadığım zaman Türkiye ile ilgili gelişmeleri takip etmeyi bırakırım.	.65	.63
11. Türkiye’de yaşadıklarımla ilgili şeyleri insanlara anlatırım.	.77	.77
12. Türkiye ile gurur duyarım.	.82	.82
13. Ayrı kaldıktan sonra Türkiye’ye geri dönmek iyi hissettirir.	.77	.78
14. Türkiye dışında iken Türkiye’den birileri ile karşılaşmaktan memnuniyet duyarım.	.81	.82
15. Türkiye’de rahatlamış hissederim.	.76	.77
16. Türkiye benim için çok özeldir.	.80	.80
17. Türkiye benim için çok şey ifade eder.	.82	.83
Özdeğer		10.2
Açıklanan Varyans		%60
İç Tutarlılık Katsayısı		.96

8.2.2 Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği Kısa Formu

Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği Kısa Formu için ilk olarak madde test korelasyonu yapılmıştır. Madde test korelasyon değeri .30’un altında olan madde bulunmamıştır. Maddelerin madde test korelasyon katsayıları .33 ile .76 arasında değişmektedir (bkz. Tablo 7.2). Daha sonra faktör analizi gerçekleştirilmiştir (Faktör yükü .40 olarak belirlenmiştir). Faktör analizi sonucuna göre KMO değeri .92, Ki-kare değeri 2544,117, serbestlik derecesi (sd) 105 ve Bartlett testi anlamlı olarak tespit edilmiştir

($p < .001$), başka bir deyişle örneklemin faktör analizine uygun olduğu anlaşılmıştır. Faktör analizi sonuçları ilk olarak özdeğeri 1'den büyük olan varyansın %64'ünü açıklayan 2 faktörlü bir yapı ortaya koymuştur. Ancak ölçeğin orijinal yapısı, eğitim grafiği ve maddelerin faktörlere dağılımı (2. Faktörde yalnızca 3 madde bulunmaktadır (4., 6. ve 8. maddeler) ve bu maddelerin ikisi (4. ve 6. maddeler) aynı zamanda 1. faktörde yer almaktadır) göz önünde bulundurulduğunda ölçek için tek faktörlü yapının uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu doğrultuda varimax rotasyonu kullanılarak ölçek yeniden analiz edilmiştir. Analiz sonucunda 8. madde dışındaki tüm maddeler tek faktör altına yerleşmiştir. Bu faktörün açıkladığı varyans %45'tir. Maddelerin faktör yükleri .50 ile .80 arasında değişmektedir (bkz. Tablo 7.2). Ölçek için bu çalışma kapsamında hesaplanan Cronbach alfa içtutarlık katsayısı .91'dir. Ölçek için yapılan analizlerin sonuçları Tablo 8.2'de yer almaktadır.

Tablo 8.2 Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği Kısa Formu Maddeler, Açıklanan Varyans Yüzdesi, Özdeğer, Faktör Yükleri, Madde-Toplam Korelasyonları ve Cronbach Alfa Katsayısı

Maddeler	Madde Test Korelasyonu	Faktör Yüğü
1. Ülkemizin, günümüz toplumuna hâkim olan radikal ve ahlaksız akımları yok etmek için güçlü bir lidere ihtiyacı var.	.72	.77
2. Çoğu insanı rahatsız etse bile ülkemizin, geleneksel şeylere karşı çıkma cesareti gösterebilecek özgür düşünen bireylere ihtiyacı var.	.65	.59
3. “Modası geçmiş şeyler” ve “modası geçmiş değerler” yaşam için hala en iyi rehberdir.	.75	.80
4. Eğer geleneksel olmayan değerlere ve fikirlere karşı daha toleranslı ve anlayışlı olsaydık toplumumuz daha iyi durumda olurdu.	.59	.50
5. Kürtaj, pornografi ve evlilik konusunda Allah’ın koyduğu yasalar çok geç olmadan katı bir şekilde uygulanmalı ve bu yasaları ihlal edenler mutlaka cezalandırılmalıdır.	.71	.78
6. Dünya o kadar da kötü ve tehlikeli bir yer değil; toplumun güçlü bir lidere değil farklı düşünen insanlara kulak vermeye ihtiyacı var.	.60	.52
7. Gazeteler/sosyal medya sansürlenseydi en iyisi olurdu, böylece insanlar zararlı ve iğrenç içeriklerin etkisi altında kalamazdı.	.71	.78
8. Çoğu iyi insan devlete meydan okumakta, dini eleştirmekte ve “normal bir yaşam tarzına” itibar etmemektedir.	.33	-
9. Atalarımız toplumumuzu inşa etme şekilleri nedeniyle daha fazla onurlandırılmalıdır. Aynı zamanda onların inşa ettiği bu toplumu yok eden güçleri durdurmalıyız.	.73	.77
10. İnsanlar kutsal kitaplara ve dine daha az önem verip onların yerine kendi ahlaki standartlarını geliştirmelidir.	.67	.62
11. Bir şeyleri mahvetmeye çalışan pek çok radikal ve ahlak yoksunu insan var; toplum onları durdurmalıdır.	.66	.69
12. Kötü edebiyata katlanmak onu sansürlemekten daha iyidir.	.70	.67
13. Gerçekler gösteriyor ki kanun ve düzeni sağlamak için suça ve cinsel ahlaksızlığa karşı daha sert olmalıyız.	.76	.80
14. Sorun çıkaranlara akıllıca ve insanca muamele yapılmış olsaydı, günümüz toplumu şimdikinden daha iyi bir durumda olurdu.	.59	.53
15. Eğer toplum öyle istiyorsa, ülkemizi içeriden zehirleyen kötülüğü ortadan kaldırmaya yardım etmek her gerçek yurttaşın görevidir.	.73	.79
Özdeğer	6.8	
Açıklanan Varyans	%45	
İç Tutarlılık Katsayısı	.91	

8.3 Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

Yer bağılılığı, sağ kanat yetkecilik, dönme, kalma ve gitme değişkenleri arasındaki ilişkiler Pearson Tekniği kullanılarak yapılan korelasyon analizi ile belirlenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 8.3’ de yer almaktadır.

Tablo 8.3 Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar

	Yer Bağılılığı	SKY	Dönme	Kalma	Gitme
Yer Bağılılığı	1				
SKY	.28**	1			
Dönme	-.29**	.31**	1		
Kalma	.56**	.17**	-.51**	1	
Gitme	-.29**	-.57**	-.44**	-.22**	1
Genel Ort. (SS)	3.14 (1.09)	4.61 (1.35)	3.16 (3.23)	2.65 (3.09)	1.92 (2.95)

Not: *:p<.05, **:p<.01

SKY: Sağ Kanat Yetkecilik

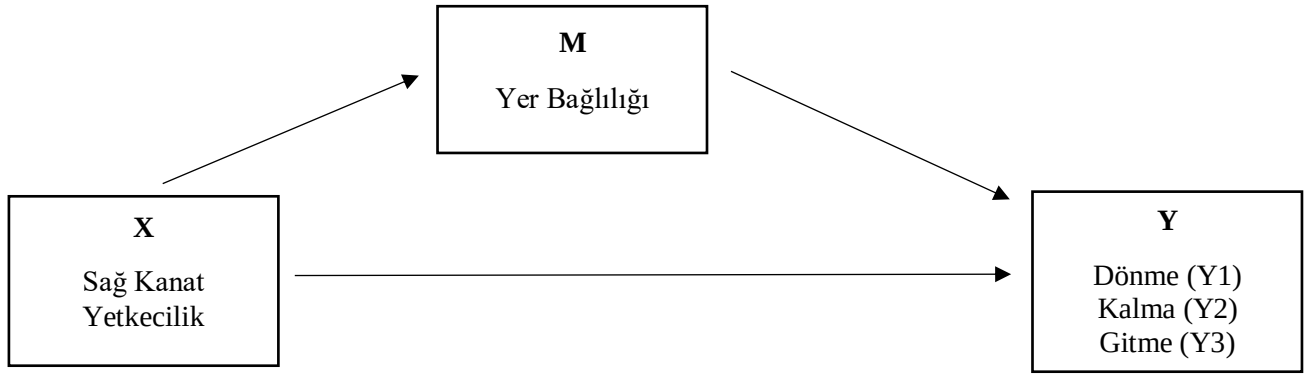
Yer bağılılığı ve yetkecilik arasında olumlu yönde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=.28$; $p<.001$). Yer bağılılığı ve dönme arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-.29$; $p<.001$). Yer bağılılığı ile kalma arasında olumlu yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=.56$; $p<.001$). Yer bağılılığı ile gitme arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-.29$; $p<.001$). Sağ kanat yetkecilik ile dönme arasında olumlu yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=.31$; $p<.001$). Sağ kanat yetkecilik ile kalma arasında olumlu yönde anlamlı düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir ($r=.17$; $p=.004$). Sağ kanat yetkecilik ile gitme arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-.57$; $p<.001$). Dönme ile kalma arasında olumsuz yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=-.51$; $p<.001$). Dönme ile gitme arasında olumsuz yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=-.44$; $p<.001$). Kalma ve gitme arasında olumsuz yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=-.22$; $p<.001$).

8.4 Sağ Kanat Yetkecilik ile Dönme, Kalma veya Gitme Değişkenleri Arasındaki İlişkide Yer Bağlılığı Değişkeninin Aracı Rolü

Yetkecilik değişkeni ile dönme, kalma veya gitme kararı arasındaki ilişkide yer bağlılığı değişkeninin aracı rol oynayıp oynamadığını tespit etmek için SPSS üzerinden PROCESS makrosu (Hayes, 2016) kullanılarak aracı değişken analizi gerçekleştirilmiştir. Aşağıda sunulan tüm analizlerde değişkenler arası aracılık ilişkileri PROCESS Multiple Mediation Model 4 (Hayes, 2016) üzerinden belirlenmiştir.

8.4.1 Sağ Kanat Yetkeliğin Dönme, Kalma veya Gitme Değişkenleriyle Olan İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model

Şekil 8.1’de gösterilen modelde, sağ kanat yetkecilik bağımsız değişken, dönme, kalma veya gitme tercihleri bağımlı değişkenler ve yer bağlılığı aracı değişkendir. Analizde sağ kanat yetkeliğin (X) yer bağlılığı (M) aracılığıyla dönme, kalma veya gitme tercihi (Y) üzerindeki dolaylı etkisi ve sağ kanat yetkeliğin (X) dönme, kalma veya gitme tercihi (Y) üzerindeki doğrudan etkisi ele alınmıştır. Analiz esnasında bağımlı değişken dönme (Y1), kalma (Y2) ve gitme (Y3) olarak üçe ayrılmış ve üç ayrı işlemle ölçümlenmiştir. Yani sağ kanat yetkeliğin dönme, gitme veya kalmayı, yer bağlılığını ve yer bağlılığının da sonuçta dönme, kalma veya gitme tercihini yordaması beklenmektedir.

Şekil 8.1 Sağ Kanat Yetkencilik’in Dönme, Kalma veya Gitme Değişkenleriyle Olan İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model.

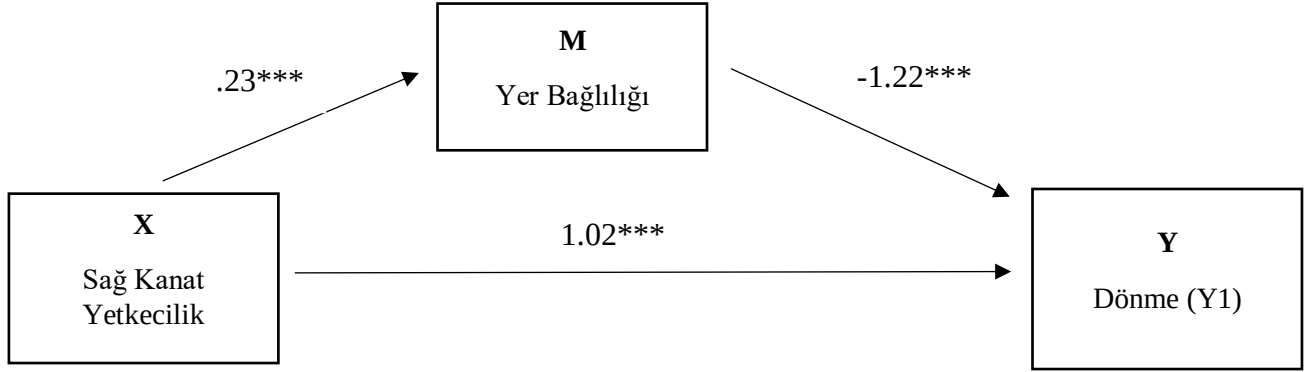
Model analizinde Türkiye’ye olan sağ kanat yetkencilik ile yer bağlılığı değişkenleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, sağ kanat yetkencilik’in Türkiye’ye olan yer bağlılığı üzerinde olumlu yönde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir ($\beta = .23$, $SE = .05$, $p < .001$, %95 GA [.13, .32]). Bu durum bireylerin sağ kanat yetkenciliklerindeki artışın Türkiye’ye olan yer bağlılığı düzeylerindeki artışla orantılı olduğunu gösterir. Bu model varyansın %8’ ini açıklamaktadır; $R^2 = .08$, $F = 22.86$, $p < .001$.

I. Bağımlı Değişken: Dönme Kararı (Y1). Modelin bağımsız ve aracı değişkenleri ile ilişkisi ele alınan ilk bağımlı değişkeni dönme kararı (Y1) değişkenidir. Sağ kanat yetkencilik’in dönme kararı üzerindeki doğrudan etkisinin .001 düzeyinde olumlu yönde anlamlı olduğu görülmektedir ($\beta = 1.02$, $SE = .13$, $p < .001$, %95 GA [.76, 1.28]). Bu durum kişilerin sağ kanat yetkenciliklerindeki artışın dönme kararını olumlu yordadığını göstermektedir. Türkiye’ye olan yer bağlılığının dönme kararı üzerindeki doğrudan etkisinin .001 düzeyinde olumsuz yönde anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -1.22$, $SE = .16$, $p < .001$, %95 GA [-1.54, -.90]). Bu durum kişilerin Türkiye’ye olan yer bağlılığı düzeylerindeki azalışın dönme kararındaki artışla orantılı olduğunu göstermektedir.

Modelde Türkiye’ye olan yer bağlılığının dolaylı etkisi incelendiğinde sağ kanat yetkencilik’in yer bağlılığı aracı rolü ile dönme üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu

görülmüştür ($\beta = -.27$, $SE = .07$, %95 GA $[-.42, -.15]$). Yani kişilerin sağ kanat yetkencilikleri arttıkça Türkiye'ye olan yer bağlılıkları artmakta ve sonuç olarak Suriye'ye geri dönme kararlarında azalış meydana gelmektedir. Bu model varyansın %25' ini açıklamaktadır; $R^2 = .25$, $F = 44.73$, $p < .001$.

Modele ilişkin bilgiler Şekil 8.2'de özetlenmiştir.

* $p < .05$, *** $p \leq .001$

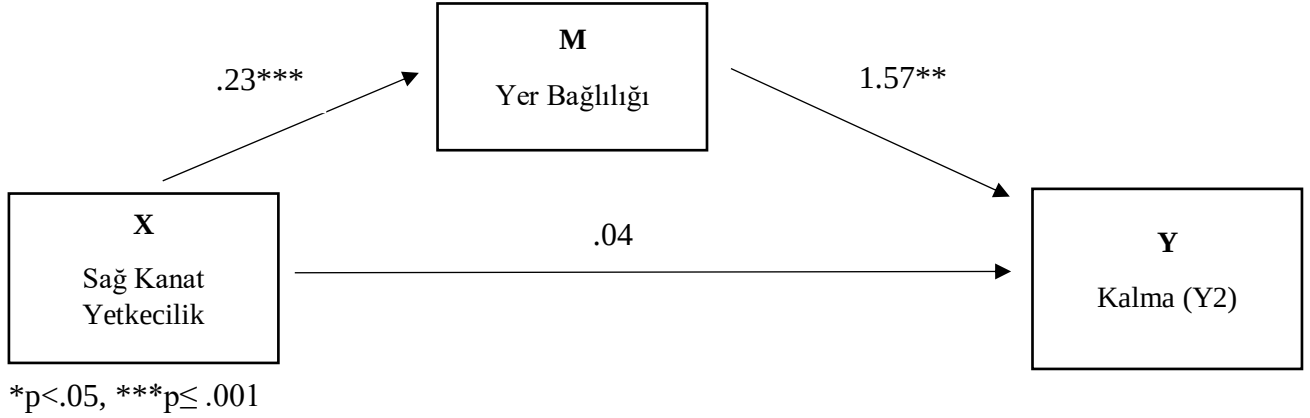
Şekil 8.2 Sağ Kanat Yetkenciliğin Dönme Değişkeniyle Olan İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model ve Beta Değerleri.

II. Bağımlı Değişken: Kalma Kararı (Y2). Modelin bağımsız ve aracı değişkenleri ile ilişkisi ele alınan ikinci bağımlı değişkeni kalma kararı (Y2) değişkenidir. Sağ kanat yetkenciliğin kalma kararı üzerindeki doğrudan etkisinin anlamlı olmadığı görülmektedir ($\beta = .04$, $SE = .12$, $p > .05$, %95 GA $[-.19, .28]$). Türkiye'ye olan yer bağlılığı ile kalma kararı arasında .01 düzeyinde olumlu yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($\beta = 1.57$, $SE = .15$, $p < .001$, %95 GA $[1.27, 1.86]$).

Sağ kanat yetkenciliğin Türkiye'ye olan yer bağlılığı aracılığıyla kalma kararı üzerindeki dolaylı etkisinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = .36$, $SE = .09$, %95 GA $[-.18, .53]$).

Bu model varyansın %31' ini açıklamaktadır; $R^2 = .31$, $F = 60.32$, $p < .001$.

Modele ilişkin bilgiler Şekil 8.3'te özetlenmiştir.

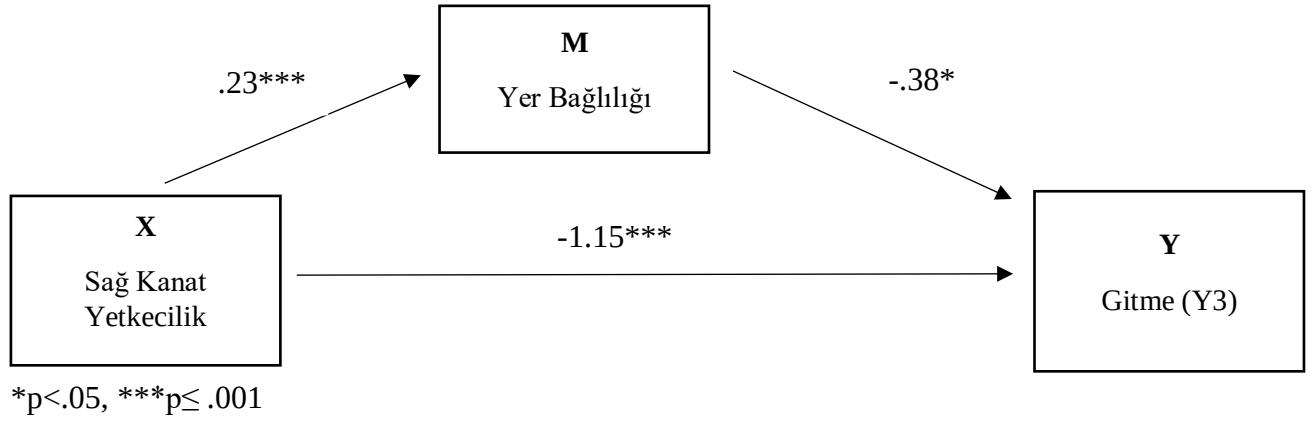
Şekil 8.3 Sağ Kanat Yetkencilik Kalma Değişkeniyle Olan İlişkinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model ve Beta Değerleri.

III. Bağımlı Değişken: Gitme Kararı (Y3). Modelin bağımsız ve aracı değişkenleri ile ilişkisi ele alınan üçüncü bağımlı değişkeni gitme kararı (Y3) değişkenidir. Sağ kanat yetkencilik gitme kararı üzerindeki doğrudan etkisinin olumsuz yönde .001 düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür ($\beta = -1.15$, $SE = 0.11$, $p < .05$ [$p = .0069$], %95 [GA -1.38, -.93]). Bu durum kişilerin sağ kanat yetkenciliklerindeki düşüşün gitme kararı ile doğru orantılı olduğunu göstermektedir. Türkiye’ye olan yer bağlılığının gitme kararı üzerindeki doğrudan etkisinin .05 düzeyinde olumsuz yönde anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -.38$, $SE = .14$, $p < .05$ [$p = .0069$], %95 [GA -.66, -.11]). Bu durum kişilerin Türkiye’ye olan yer bağlılığı düzeylerindeki artışın gitme kararındaki azalışla orantılı olduğunu göstermektedir.

Sağ kanat yetkencilik Türkiye’ye olan yer bağlılığı aracılığıyla gitme kararı üzerindeki dolaylı etkisinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($\beta = -.09$, $SE = .03$, %95 [GA -.16, -.03]).

Bu model varyansın %34’ ünü açıklamaktadır; $R^2 = .34$, $F = 68.32$, $p < .001$.

Modele ilişkin bilgiler Şekil 8.4’te yer almaktadır.

Şekil 8.4 Sağ Kanat Yetkecilik'in Gitme Değişkeniyle Olan İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolüne İlişkin Model ve Beta Değerleri.

TARTIŞMA

Bu çalışmada sağ kanat yetkecilik ile Suriye'ye dönme, Türkiye'de kalma veya üçüncü bir ülkeye (örn; Avrupa ülkesi veya Amerika) gitme kararı arasındaki ilişki ve bu ilişkide Türkiye'ye olan yer bağlılığı değişkeninin aracı rolü incelenmiştir. Bu bölümde araştırma hedefleri doğrultusunda oluşturulan sorulara yanıt bulmak amacıyla yapılmış olan analizlerin bulguları tartışılmıştır.

9.1. Korelasyon Analizi Bulgularının Tartışması

Korelasyon analizi sonuçlarına göre sağ kanat yetkecilik ile yer bağlılığı puanları birbirleri ile pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkili bulunmuştur.

Sağ kanat yetkecilik güvenlik için motive edici ihtiyaçları ifade eden ideolojik bir tutumdur (Duckitt, 2001). Bu fikir doğrultusunda yetkeci kişiler kendilerini neyin tehdit ettiği konusunda yüksek bir duyarlılığa sahiptir (Duckitt ve Sibley, 2009). Arşiv araştırmaları göstermektedir ki ekonomik kriz dönemleri gibi tehdit algısının yüksek olduğu zamanlarda yetkeciliğin toplumsal yansımaları daha yüksek olma eğilimindedir (Doty ve arkadaşları, 1991; Sales ve Friend, 1973). Mirisola ve diğerlerine göre (2014) insanlar toplumsal tehdiye maruz kalmanın neden olduğu algılanan kontrol kaybını yeniden sağlamak için yetkeci tutumlara ve otoriter sistemlere sığınır. Telafi edici bir kontrol mekanizması aracılığıyla insanlar yerleşik otoriteler ve otoriter siyasi sistemler gibi dış kontrol kaynaklarını destekleyerek algılanan kontrol eksikliğini telafi etmeye çalışabilirler (Kay ve diğerleri, 2008). Yetkecilik, bu desteğin temel sosyal psikolojik belirleyicilerinden biridir (Altemeyer ve Hunsberger, 1992). Tüm bu ilişkiler göz önüne alındığında tehdit durumlarının yetkecilik için elverişli bir zemin sağladığı görülmektedir (Russo ve arkadaşları, 2020).

Altemeyer'e göre (1996) öngörülebilir bir dünya arzusu yetkeci bireylerin bir özelliğidir. Aksi halde yetkeci bireyler belirsiz bir durumla karşı karşıya kalacaktır ve bu durum onlar için bir tehdit unsuru oluşturacaktır. Bireylerin bulundukları bir yerden başka bir yerleşim yerine göç etmeleri ise belirsizlik yaratacaktır ve yer bağlılığının önemli bir unsuru olan yer sürekliliğine karşı bir tehdit olarak ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla yetkeci bireylerin değişimi bir tehdit olarak görecekları ve bulundukları yerde kalmayı sürdürme yönünde bir irade ortaya koyacakları öne sürülebilir. Bu varsayımın tutarlı olarak sağ kanat yetkecilik ve Türkiye'ye olan yer bağlılığı arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunmasının anlaşılabilir bir bulgu olduğu söylenebilir.

Korelasyon analizi sonuçlarına göre yer bağlılığı değişkeninin dönme, kalma ve gitme tercihleri ile ilişkisi şu şekildedir; Türkiye'ye yer bağlılığı yüksek olan katılımcılar Türkiye'de kalmak isterken düşük yer bağlılığına sahip katılımcılar Suriye'ye dönmek veya üçüncü bir başka ülkeye (Avrupa veya ABD) gitmek istemektedirler. Yer bağlılığının bir yerde kalma kararını doğrudan yordadığı göz önünde bulundurulduğunda (Clark ve arkadaşları, 2015) bu sonuçlar anlamlı görünmektedir.

Korelasyon analizi sonuçlarına göre sağ kanat yetkecilik değişkeninin dönme, kalma ve gitme tercihleri ile ilişkisi şu şekildedir; sağ kanat yetkecilik düzeyi arttıkça katılımcıların dönme ve kalma istekleri artmaktadır. Yetkecilik düzeyi arttıkça gitme isteği ise azalmaktadır. Bu sonuçlar sağ kanat yetkeci kişilerin belirsizliğe karşı hoşgörüsüz (Vallerga, 2010), yeni deneyimlere kapalı (Perry ve Sibley, 2012) ve geleneğe aşırı bağlı (Altemeyer, 1996) yapıları göz önünde bulundurulduğunda anlamlı görünmektedir. Sağ kanat yetkecilik düzeyleri yüksek katılımcılar üçüncü bir başka ülkeye gitmenin oluşturacağı belirsizliği bir tehdit olarak görmüş olabilirler. Bu durum onları dönme ve kalma tercihlerine yönlendirmiş olabilir. Aşağıdaki tartışmalar da bu ilişkilerin anlaşılmasına yardımcı olabilir.

9.2 Sağ Kanat Yetkeciğin Dönme, Kalma ve Gitme Tercihleri ile Doğrudan

İlişisine Dair Bulguların Tartışılması

Daha önce ifade edildiği gibi kişilerin tehdit algıları arttıkça sağ kanat yetkecilik düzeyleri artmaktadır (Russo ve arkadaşları, 2020). Bu durumda bireylerin algıladıkları tehditin yönünün, türünün ve seviyesinin ikamet etmek isteyecekleri yeri tercih ederken önemli bir etmen olması beklenmektedir. Sağ kanat yetkeci bireylerin kişilik özelliklerine bakıldığında geleneksel değerlere sıkı bir bağlılığın söz konusu olduğu görülmektedir (Altemeyer, 1996). Yetkeci bireyler için gelenek anlamlı bir dünya sunar ve bu durum belirsizliğe karşı hoşgörüsüz olan yetkeci bireyler içi karmaşık olmayan bir dünya görüşü demektir (Vallerga, 2010). Bu noktada yetkeciliği yüksek Suriyeli mültecileri için geleneklerinin mekânı olan Suriye'ye dönüş yapma isteğinin yüksek olacağı beklenebilir. Sonuçlar bu beklenti ile uyusmaktadır.

Yetkeci bireyler belirsizliğe karşı hoşgörüsüzdür (Perry ve Sibley, 2012). Bu durumda yetkecilik düzeyleri düşük olan bireylerin Avrupa veya Amerika gibi herhangi bir üçüncü ülkeye gitme isteklerinin daha fazla olacağı düşünülebilir. Şöyle ki, göç etmek insanlar için belirsizlik yaratan bir durumdur. Dolayısıyla yetkeci bireylerin bu gibi bir durumu tehdit olarak algılamaları muhtemeldir. Netice olarak da bireylerdeki yetkecilik düzeyi azaldıkça göç etmenin getireceği tehditin algılanması da azalacak ve gitme yönündeki istek artacaktır. Sonuçlar bu varsayımı desteklemektedir.

9.3 Türkiye'ye olan Yer Bağlılığının Dönme, Kalma ve Gitme Tercihleri ile

Doğrudan İlişisine Dair Bulguların Tartışılması

Bir yerde ikamet süresinin artması yere bağlılığın olasılığını artırdığından süre, yer bağlılığı için önemli bir yordayıcıdır (Hashemnezhad ve diğerleri, 2013; Vorkinn ve

Riese 2001). Ek olarak süre kişi-yer ilişkisinin merkezindeki anlamları ve duygusal bağları derinleştirmek için önemli bir zemin oluşturur (Nejati ve Mahdavi, 2016; Smaldone, 2006). Suriye’de savaşın çıktığı tarihten bu yana geçen on yılı aşkın süre zarfında Suriye’den Türkiye’ye mülteci göçü yaşanmaktadır. Yaklaşık on yıllık süre zarfı Suriyeliler için Türkiye’ye olan yer bağlılığını geliştirme konusunda belirleyici olacaktır. Yer bağlılığı ise bir yerde kalma kararına doğrudan katkı sağlamaktadır (Clark ve arkadaşları, 2015). Qing ve arkadaşları (2022), bazı sakinlerin yüksek düzeyde deprem riski altında olan bölgelerde yaşamaya devam etmesini yer bağlılığı ile açıklamaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda Türkiye’ye olan yer bağlılıkları yüksek kişiler Türkiye’de kalma yönünde tercihte bulunacaklar ve Suriye’ye dönme veya üçüncü bir ülkeye gitme konusunda isteksiz olacaklardır. Bulgular bu beklentileri karşılamıştır. Türkiye’ye olan yer bağlılıkları yüksek kişiler yüksek düzeyde kalma kararı verirken düşük düzeyde Suriye’ye dönme ve üçüncü bir ülkeye gitme yönünde tercihte bulunmuştur.

9.4 Sağ Kanat Yetkeciliğin Dönme, Kalma ve Gitme Tercihleri ile İlişkisinde Yer Bağlılığının Aracı Rolünün Tartışılması

Daha önce de ifade edildiği gibi tehdit durumları kişilerin yetkecilik düzeylerinde bir artış ortaya çıkarmaktadır (Duckitt ve Sibley 2009; Roccato ve Russo, 2017, Russo ve arkadaşları, 2020). Lavine ve arkadaşlarına göre (2005) yetkeci kişilik özelliğine sahip kişilerin tehdit algılarını besleyen haberleri okuma olasılıkları daha yüksektir. Yetkeci kişilerin belirsizliğe karşı hoşgörüsüz bireyler olmaları onları öngörülebilir bir dünyada yaşamaya itmektedir (Altemeyer, 1996). Bu noktada Türkiye’de yaşayan Suriyeli mülteciler için birkaç farklı tehdit kaynağının olduğu görülmektedir. Suriye’de mevcut savaş ortamının sürmesi Suriyeli mülteciler için önemli bir tehdit kaynağı gibi görünmektedir. Aynı şekilde Türkiye’de yaşıyor olmanın

getirdiği bir takım kimlik, aidiyet ve ekonomik problemlerden söz edilebilir (Demirdağ, 2015; Demirdağ ve Hasta, 2017; Demirdağ, 2021; Özdemir ve Öner-Özkan, 2016).

Dahası yer değiştirme fikri de onlar için bir tehdit unsurudur. Bu durumda sağ kanat yetkeçiliği yüksek bireylerin Türkiye’ye olan yer bağlılıkları yüksek olduğu şartlarda yer değiştirmenin getireceği belirsizlik ve Suriye’deki savaş ortamının varlığı sebebiyle mevcut konumlarında kalmak isteyecekleri düşünölebilir. Sağ kanat yetkeçilikleri yüksek olup Türkiye’ye yer bağlılığı geliştirmemiş kişilerin ise Türkiye’de yaşıyor olmanın getirdiği tehditler sebebiyle Türkiye’de kalmak istemeyecekleri varsayılabilir. Bu noktada yetkeçilik düzeylerinin yüksek olması onları üçöncü bir öлкеye gitmekten ziyade (Örn; Avrupa öلكesi veya Amerika) Suriye’ye dönme yönünde tercihte bulunmaya itebilir. Son olarak hem yetkeçilik düzeyleri düşük hem de Türkiye’ye yer bağlılığı geliştirememiş katılımcılar üçöncü bir öлкеye (Örn; Avrupa öلكesi veya Amerika) gitme konusunda tercihte bulunabilirler. Tüm bu durumlarla ilişkili olarak sağ kanat yetkeçilik ile Türkiye’ye olan yer bağlılığı arasında kurulacak olan ilişkinin sağ kanat yetkeçiliğinin dönme, kalma ve gitme kararıyla olan ilişkisinde aracı bir rol üstlenmesi beklenmiştir. Bir başka deyişle bu çalışmada sağ kanat yetkeçilik değişkeninin dönme, kalma veya gitme isteğini Türkiye’ye olan yer bağlılığı değişkeni aracılığıyla anlamlı olarak yordayıp yordamadığı merak edilmiştir.

Sonuçlar beklentileri karşılamaktadır. Yetkeçilik Türkiye’ye olan yer bağlılığı aracılığıyla Suriye’ye dönme, Türkiye’de kalma ve üçöncü bir öлкеye (Örn; Avrupa öلكesi veya Amerika) gitme kararlarını anlamlı olarak yordamaktadır.

Türkiye’ye yer bağlılığının sağ kanat yetkeçilik ile Suriye’ye dönme arasındaki aracı rolü dikkat çekmektedir. Normal şartlar altında sağ kanat yetkeçilik dönme isteğini olumlu yönde yordarken Türkiye’ye olan yer bağlılığı bu ilişkiye aracılık ettiğinde dönme isteği azalmaktadır. Sağ kanat yetkeçiliği yüksek olan bireylerin kişilik

özellikleri açısından ele alındığında bu durumun olası sebepleri anlaşılabilir. Şöyle ki, Altemeyer'e göre (1996) sağ kanat yetkeci bireyler gelenek ve göreneklerine sıkı bir bağlılık gösterme eğilimdedirler. Çünkü gelenek, belirsizlikten hoşlanmayan yetkeci bireyler için karmaşık olmayan bir dünya görüşü sunar ve bu durum belirsizliği azaltır (Vallerga, 2010). Suriyeli mülteciler için ise Suriye, bağlı oldukları geleneklerin bir mekânı konumundadır. Bu noktada mekân sosyokültürel bir yapı olarak işlev görmektedir. Çoğu zaman yer tarihsel malzeme ile birleştiğinde geleneğin inşa edilmiş bir dışavurumu olarak şekillenmektedir (Chen ve arkadaşları, 2021; Hillier ve Hanson, 1989). Bu sebepten dolayı bazı yerler için geleneğin mekânsal bir formu denilebilir. Örneğin Erdoğan (2017), kırsal kesimdeki Türk evlerinin şekillenmesinde dini geleneklerin ve sosyokültürel değerlerin ne şekilde bir rol oynadığını Edirneli Ağaçbekler ailesi ve yaşadıkları ev örnekleminde araştırmıştır. Geleneksel değerlerle uyumlu olarak komşuluk ilişkisini kolaylaştıran ortak bir kapının varlığına rağmen aradaki duvarın mahremiyeti koruyacak yükseklikte olduğunu gözlemlemiştir. Ayrıca avlu oğullar evlendikçe onlar için yeni bir oda eklenmeye uygun şekilde düzenlenmiştir. Ek olarak ev içi mekânlar da kadın ve erkek arasındaki geleneksel ilişkilere hizmet edecek şekilde oluşturulmuştur. Komşuluk ilişkilerinin önemi, mahremiyet, geniş aile yapısı, gelenekselleşmiş kadın erkek ilişkileri geleneksel değerlerin bir ifadesi olarak ele alındığında sosyal, dini ve kültürel kullanımların evin yapısını şekillendirdiği söylenebilir (Erdoğan, 2017). Dolayısıyla geleneğe olan bağlılık geleneğin bir ifadesi olarak yerlere olan bağlılıkla beraber görülecektir. Bu durum nitel çalışmada da kolaylıkla görülebilir. 12 katılımcının 3'ü Suriye'deki evlerinden bahsederken evlerinin 'klasik Arap işi' evlerden olduğunu ifade etmiştir. Sonuç olarak yetkeci kişilerin geleneklerine olan bağlılıkları yüksek olacağından Suriye'ye olan yer bağlılıkları da yüksek olacaktır. Bu durum onları dönme tercihinde bulunmaya itiyor olabilir. Ancak

Türkiye'ye olan yer bağılılığı olumlu yönde bu ilişkiye aracılık ettiğinde dönme isteği azalmaktadır.

Türkiye'ye yer bağılılığının sağ kanat yetkecilik ile Avrupa veya Amerika gibi üçüncü bir ülkeye gitme arasındaki aracı rolü de sağ kanat yetkeci bireylerin kişilik özellikleri göz önüne alındığında akla yatkın görünmektedir. Bulgulara göre katılımcıların yetkecilik düzeyleri düştükçe Türkiye'ye olan yer bağılılıkları düşmektedir ve sonuç olarak üçüncü bir başka ülkeye gitme yönündeki istekleri artmaktadır. Göç etmek belirsizlik yaratan bir durum olarak potansiyel bir tehdit kaynağıdır. Buna rağmen Suriyeli mültecilerin bu yöndeki istekleri onlar için Türkiye'de kalmanın daha büyük bir tehdit oluşturduğu anlamına gelebilir. Ayrıca yetkeci kişiler belirsizliğe karşı hoşgörüsüz, farklılığa karşı tavizsiz ve yeni deneyimlere oldukça kapalı bireylerdir (Akrami ve Ekehammar, 2006; Hotchin ve West, 2018; Perry ve Sibley, 2012; Stenner, 2009). Ek olarak belirsizliğe karşı hoşgörüsüzlüğün yetkeci bireylerin bir özelliği olduğu hatırlanacak olursa göç etmenin getireceği potansiyeller riskler de yetkeci bireylerce bir tehdit olarak algılanacaktır. Bu açıklamalar ışığında Türkiye'ye yer bağılılığının yetkecilik ile üçüncü bir başka ülkeye gitme arasındaki ilişkide üstlendiği aracı rol anlaşılır görünmektedir.

Özetleyecek olursak yetkecilik düzeyleri yüksek Suriyelilerin Suriye'ye dönme yönünde bir istekleri olduğu görülmektedir. Türkiye'ye olan yer bağılılığı arttıkça ise kalma tercihinde bir artış meydana gelmektedir. Yetkecilik düzeyleri düşük Suriyelilerin ise üçüncü bir başka (Avrupa veya Amerika) ülkeye gitme yönünde istekli oldukları görülmektedir. Yetkeci kişilerin geleneklerine bağlı ve yeni deneyimlere kapalı oluşu göz önünde bulundurulduğunda bu ilişkilerin anlamlı olduğu düşünülmektedir.

9.5 Sonuç ve Öneriler

Çeşitli araştırmalar göstermiştir ki yer bağlılığındaki artış çevreci davranışlarla ilişkilidir (Fornara ve ark., 2020, Vaske ve Kabrin, 2001). Bu durum Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye olan bağlılıklarının önemini göstermektedir. Suriyeli mültecilerin yer bağlılıklarını artırmaya yönelik politikalar geliştirmek onların Türkiye'yi daha fazla sahipleneceklerine ve daha fazla çevre yanlısı tutum ve davranışlarda bulunacaklarına işaret etmektedir.

Araştırmanın birtakım sınırlılıklarından bahsedilebilir. Araştırma süreci içerisinde veri toplama aşamasında medya ve sosyal medya gündemlerine yoğun bir şekilde konu olan Suriyeli mültecilerin Türkiye'deki varlığının sorgulanması, katılımcıların tercihlerini manipüle etmiş olabilir. Muhtemelen bu durum araştırma sürecine kontrol edilemeyen bir karıştırıcı değişken olarak dâhil olmuştur. Bu konuda yapılacak sonraki çalışmalar için, bu durumun katılımcıların tercihlerini en az etkileyecek şekilde düzenlemeler yapılması önerisinde bulunulabilir.

Son olarak göç, yer değiştirme, iltica, sürgün ve yabancılaştırmanın şekillendirdiği çağımız dünyasında yerlerinden edilmiş insanların psikolojik ve sosyal olarak yerlerini tekrar edinmelerine yardımcı olacak her türlü çalışmanın değerli olduğu düşünülmektedir.

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı Türkiye’de ikamet etmekte bulunan Suriyeli mültecilerin Suriye’ye dönme, Türkiye’de kalma ve üçüncü bir ülkeye (Avrupa veya Amerika) gitme tercihleri ile sağ kanat yetkecilik düzeyleri arasındaki ilişkide Türkiye’ye olan yer bağlılığı değişkeninin aracı rolünü incelemektir. Bunun için ilk olarak, Suriyeli mültecilerden 12 katılımcı ile nitel çalışma gerçekleştirilmiştir. Ardından araştırmanın temel amacı doğrultusunda, Türkiye’de yaşayan Suriyeli mülteciler arasından ulaşılan 268 katılımcıyla yürütülen nicel bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Yer Bağlılığı Ölçeği ve Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların yer bağlılığı ile sağ kanat yetkecilik puanları arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca Türkiye’ye olan yer bağlılığının sağ kanat yetkecilik ile dönme, kalma ve gitme tercihleri arasındaki ilişkide aracı rolü tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yer, yer bağlılığı, Türkiye’ye olan yer bağlılığı, sağ kanat yetkecilik, Suriyeli mülteciler, Türkiye’de kalmak, Suriye’ye geri dönmek, bir başka ülkeye gitmek.

ABSTRACT

Basic purpose of this study is to research the mediator role of place attachment to Turkey variable between the relationship of Syrian refugees', which live in Turkey, choice of going back to Syria, staying in Turkey, or going to a third country (USA or Europe), and their right-wing authoritarianism levels. Therefore, first of all, a qualitative study, with 12 attendants of Syrian refugees, is made. And then, a quantitative study with 268 attendants, among Syrian refugees living in Turkey, was made. In this study, Place Attachment Scale and Short Form Right Wing Authoritarianism Scale was used as a data collection tool. As a result of the study, a positive significant relationship was found between attendants' place attachment and Right Wing Authoritarianism scores. Besides, place attachment to Turkey is detected to have a mediator role between right wing authoritarianism and going back, stay and leaving decision.

Keywords: Place, place attachment, place attachment to Turkey, right wing authoriterianism, Syrian refugee, stay in Turkey, return to Syria, go to another country.

KAYNAKÇA

Agnew, J. (1987). *Place and Politics*. The Geographical Mediation of State and Society.

Boston: Allen Unwin.

Agnew, J., Shelley, F. ve Pringle, D., G. (2003). Classics in human geography revisited.

Progress in Human Geography, 27(5), 605–614.

doi:10.1191/0309132503ph451xx

Adorno, T. W., Frenkel-Brunswik, E., Levinson, D. J. ve Sanford, R. N. (1950). *The authoritarian personality*. N.Y: Harper & Brothers.

Ahrentzen, S. B. (1992). Home as a Workplace in the Lives of Women. In I. Altman, & S. M. Low (Eds.), *Place attachment* (pp. 113-138). Plenum Press.

Akalın, P., K. (2020). Yer Bağlılığı Kavramı, Modeller, Yer Bağlılığının Birey, Toplum

ve Çevre Yaşamına Katkıları. *Çevre Psikolojisi*. (ed. Uçar, G., K., Hasta, D.)

109-143. Nobel.

Akrami, N., and Ekehammar, B. (2006). Right-wing authoritarianism and social

dominance orientation: their roots in big-five personality factors and facets. *J.*

Individ. Differ. 27, 117–126. doi: 10.1027/1614-0001.27.3.117

Albers, T., Ariccio, S., Weiss, L. A., Dessi, F. ve Bonaiuto, M. (2021). The Role of

Place Attachment in Promoting Refugees' Well-Being and Resettlement: A

Literature Review. *International Journal of Environmental Research and Public*

Health 18(21):11021. <https://doi.org/10.3390/ijerph182111021>

- Altemeyer, B. (1981). *Right-wing authoritarianism*. University of Manitoba Press.
- Altemeyer, B. (1988). *Enemies of Freedom: Understanding Right-Wing Authoritarianism*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Altemeyer, B. (1996). *The authoritarian specter*. Harvard University Press.
- Altemeyer, B. (1998). The other. In M. P. Zanna (Eds.), *Advances in Experimental Social Psychology: Vol. 30. Authoritarian personality* (pp. 47–92). Academic Press.
- Altemeyer, B., & Hunsberger, B. (1992). Authoritarianism, religious fundamentalism, quest, and prejudice. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 3, 113–133. http://doi.org/10.1207/s15327582ijpr0202_5
- Baban, F., Ilcan, S., and Rygiel, K. (2017). Syrian refugees in Turkey: pathways to precarity, differential inclusion, and negotiated citizenship rights. *J. Ethnic Migrat. Stud.* 43, 41–57. doi:10.1080/1369183X.2016.1192996
- Bachelard, G. (2017). *Mekânın Poetikası*. (A. Tümertekin, Çev.). İthaki Yayınları. (Orijinal eserin basım tarihi 1957)
- Bauer, T. (2019). *Müphemlik Kültürü ve İslâm: Farklı Bir İslâm Tarihi Okuması* (2. Baskı) (T. Bora, Çev.). İletişim Yayınları. (Orijinal eserin basım tarihi 2011)
- Bean, L., L. ve Shelley, F., M. (2004). *Borders and vulnerability*. In Brunn, S., Harrington, J.W. ve Hansen, K., editors, *World minds*, Washington, DC: Association of American Geographers, in press.

- Berry, J.W. (1997). Immigration, acculturation and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46, 5-68.
- Berry, J., W. (2001). A psychology of immigration. *J Soc Issues*, 57:615-631.
- Berry, J., W., Phinney J., S., Sam, D., L. ve Vedder, P. (2006). Immigrant youth: acculturation, identity, and adaptation. *Appl Psychol*, 55, 303-332.
- Berry, J.W. (2009). *Living together in culturally-plural societies: Understanding and managing acculturation and multiculturalism*. In Perspectives on Human Development, Family, and Culture (Eds S Bekman, A Aksu-Koç), 227-240. New York, Cambridge University Press.
- Berry, J. W., Poortinga, Y. H., Segall, M. H., & Dasen, P. R. (2011). *Cross-cultural psychology: Research and applications* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Billig, M. (2006). Is My Home My Castle? Place Attachment, Risk Perception, and Religious Faith. *Environment and Behavior*, 38(2), 248–265.
<https://doi.org/10.1177/0013916505277608>
- Billings, S. W., Guastello, S. J. ve Rieke, M. L. (1993). A comparative assessment of the construct validity of three authoritarianism measures. *Journal of Research in Personality*, 27(4), 328-348. <https://doi.org/10.1006/jrpe.1993.1023>
- Bonnes, M., ve Secchiaroli, G. (1995). *Environmental psychology: A psycho-social introduction* (C. Montagna, Trans). Sage Publications, Inc.
- Braun, V. ve Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. DOI: 10.1191/1478088706qp063oa

- Brown, B. B. ve Perkins D. D. (1992). Disruptions In Place Attachment. In I. Altman, & S. M. Low (Eds.), *Place attachment* (pp. 279-304). Plenum Press.
- Brown, W., Gordon, P. E. ve Pensky, M. (2018). *Authoritarianism: Three Inquiries in Critical Theory*. University of Chicago Press.
- Chen, Y., Xu, K., Liu, P., Jiang, R., Qiu, J., Ding, K. ve Fukuda, H. (2021). Space as Sociocultural Construct: Reinterpreting the Traditional Residences in Jinqu Basin, China from the Perspective of Space Syntax. *Sustainability* 2021, 13, 9004. <https://doi.org/10.3390/su13169004>
- Clark, W. A. V., Duque-Calvache, R., & Palomares-Linares, I. (2015). Place Attachment and the Decision to Stay in the Neighbourhood. *Population, Space and Place*, 23(2), e2001. doi:10.1002/psp.2001
- Cottrell, C., A., ve Neuberg, S., L. (2005). Dierent emotional reactions to dierent groups: A socio-functional threat-based approach to “prejudice”. *J. Personal. Soc. Psychol.* 88, 770–798.
- Cottam, M., Dietz-Uhler, B., Mastors, E., Preston, T. (2016). *Introduction To Politic Psychology*. (3. Baskı). Routledge.
- Croucher, S., M. (2013). Integrated Threat Theory and Acceptance of Immigrant Assimilation: An Analysis of Muslim Immigration in Western Europe. *Commun. Monogr.* 2013, 80, 46–62.
- Demirdağ, A. (2015). Sosyal medyada Suriyeli sığınmacı imajının tehdit algısı ve insanlıktan çıkarma eğilimine göre değişimi. Sözlü bildiri, DTCF Psikoloji Bölümü Almanak-II Etkinliği (14 Nisan 2015), Ankara Üniversitesi, Ankara.

Demirdağ, A. ve Hasta, D. (2017). What account for prejudice against refugees? And do tragic news about their plight help attenuate negative perception of them? Sözlü bildiri, The 15th European Congress of Psychology (11-14 Temmuz 2017), Amsterdam, Hollanda.

Demirdağ, A. (2021). *Suriyeli Mültecilere İlişkin Kalıpyargı İçeriği ve Davranış İlişkisi: Duyguların ve Ahlaki Dışlamanın Aracı Rolü*. [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/73992/?sequence=1&isAllowed=y>

Dona, G. (1991). Acculturation and Ethnic Identity of Central American Refugees in Canada. Hispanic. *Journal of Behavioral Sciences*, 13(2), 230–231.
doi:10.1177/07399863910132009

Doty, R. M., Peterson, B. E., & Winter, D. G. (1991). Threat and authoritarianism in the United States, 1978–1987. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 629–640. <http://doi.org/10.1037/0022-3514.61.4.629>

Duckitt, J. (2001). A dual process cognitive-motivational theory of ideology and prejudice. *Advances in Experimental Social Psychology*, 33, 41–113.
[https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(01\)80004-6](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(01)80004-6)

Duckitt, J. (2006). Differential effects of right wing authoritarianism and social dominance orientation on outgroup attitudes and their mediation by threat from and competitiveness to outgroups. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(5), 684–696. <https://doi.org/10.1177/0146167205284282>

- Duckitt, J., ve Fisher, K. (2003). The impact of social threat on worldview and ideological attitudes. *Political Psychology*, 24(1), 199-222.
<https://doi.org/10.1111/0162-895X.00322>
- Duckitt, J. ve Sibley, C. G. (2009). A dual-process motivational model of ideology, politics, and prejudice. *Psychological Inquiry*, 20, 98–109.
<http://doi.org/10.1080/10478400903028540>
- Eliade, M. (1991). *Kutsal ve Dindışı*. (M. A. Kılıçbay, Çev.). Gece Yayınları. (Orijinal eserin basım tarihi 1959).
- Erdoğan, N. (2017). Cultural Traditions and Domestic Space: Ağaçbekler Home. *SAGE Open*, 7(3), 215824401773281. doi:10.1177/2158244017732815
- Fehr, I., ve Rijken, C. (2022). Child Labor Among Syrian Refugees in Turkey. *Front. Hum. Dyn.* 4:861524. doi: 10.3389/fhumd.2022.861524
- Feldman, S. (2003). Enforcing Social Conformity: A Theory of Authoritarianism. *Political Psychology*, 24(1), 41–74. doi:10.1111/0162-895x.00316
- Feldman, S. ve Stenner, K. (1997). Perceived threat and authoritarianism. *Political Psychology*, 18(4), 741-770. <https://doi.org/10.1111/0162-895X.00077>
- Fornara, F., Molinario, E., Scopelliti, M., Bonnes, M., Bonaiuto, F., Cicero, L., ... Bonaiuto, M. (2020). The extended Value-Belief-Norm theory predicts committed action for nature and biodiversity in Europe. *Environmental Impact Assessment Review*, 81, 106338. doi:10.1016/j.eiar.2019.106338

Frenkel-Brunswik, E. (1949). Intolerance of ambiguity as an emotional and perceptual personality variable. *Journal of Personality*, 18, 108–143.

<https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1949.tb01236.x>

Fromm, E. (1996). *Özgürlükten Kaçış* (3. Baskı). (S. Yeğin, Çev.). Payel. (Orijinal eserin basım tarihi 1941)

Fullilove, M. T. (1996). Psychiatric implications of displacement: contributions from the psychology of place. *American Journal of Psychiatry*, 153, 1516–1523.

González, K., V., Verkuyten, M., Weesie, J. ve Poppe, E. (2008). Prejudice towards Muslims in the Netherlands: Testing integrated threat theory. *Br. J. Soc. Psychol.* 47, 667–685.

Göregenli, M. (2021). *Çevre Psikolojisi: İnsan-Mekân İlişkileri* (5. Baskı). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Gustafson, P. (2001). Meanings of place: Everyday experience and theoretical conceptualizations. *Journal of Environmental Psychology*, 21, 5-16.

<https://doi.org/10.1006/jevp.2000.0185>

Güler, İ. ve Karaçor, E. (2018). Yer Bağlılığı ve Risk Algısı Kavramları Arasındaki İlişki. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(4), 1377-1390.

<https://doi.org/10.29130/dubited.402347>

Harris, P. B., Werner, C., M., Brown, B., B. ve Ingebritsen, D. (1995). Relocation and privacy regulation: A cross-cultural analysis. *Journal of Environmental Psychology*, 15(4), 311-320.

<https://doi.org/10.1006/jevp.1995.0027>

- Hasta, D., Kırıl, G. ve Yalçın, Ö. (2011). *Siyaset Psikolojisi: Seçme Konular*. Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Yayınları.
- Hayes, A. F. (2016). The process macro for SPSS and SAS.
<http://www.processmacro.org/download.html>
- Hernandez, B., Hidalgo, M., C. Ve Ruiz, C. (2014). Theoretical and methodological aspects of research on place attachment. *Place Attachment*. Routledge.
- Hidalgo, M. ve Hernandez, B. (2001). Place attachment: conceptual and empirical questions. *Journal of Environmental Psychology*, 21(3), 273-281.
<https://doi.org/10.1006/jevp.2001.0221>
- Hillier, B. ve Hanson, J. (1989). *The Social Logic of Space*. Cambridge University Press: Cambridge, UK.
- Hoffarth, M.R. ve Hodson, G. (2016). Green on the outside, red on the inside: Perceived environmentalist threat as a factor explaining political polarization of climate change. *Journal of Environmental Psychology*, 45, 40-49.
<https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2015.11.002>
- Hotchin, V., and West, K. (2018). Openness and intellect differentially predict right-wing authoritarianism. *Personal. Individ. Differ.* 124, 117–123. doi: 10.1016/j.paid.2017.11.048
- Hummon, D. M. (1992). Community Attachment. In I. Altman, & S. M. Low (Eds.), *Place attachment* (pp. 253-278). Plenum Press.

- Inalhan, G., Yang, E. ve Weber, C. (2021). Place Attachment Theory. In R. Appel-Meulenbroek & V. Danivska (Eds.), *A Handbook of Theories on Designing Alignment between People and the Office Environment* (pp.181-194). Routledge.
- Jorgensen, B. S. ve Stedman, R. C. (2001). Sense of place as an attitude: Lakeshore owners attitudes toward their properties. *Journal of Environmental Psychology*, 21(3), 233-248. <https://doi.org/10.1006/jevp.2001.0226>
- Jost, J. T., Glaser, J., Kruglanski, A. W. ve Sulloway, F. J. (2003). Political Conservatism as Motivated Social Cognition. *Psychological Bulletin*, 129(3), 339-375. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.3.339>
- Kaplan, G. T. (2021). *Yetkeciliğin ve Sosyal Baskınlık Yöneliminin Çevrecilikle İlişkisinde Tehdit Algısı ve Psikolojik Mesafenin Rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı.
- Kay, A. C., Gaucher, D., Napier, J. L., Callan, M. J., & Laurin, K. (2008). God and the government: Testing a compensatory control mechanism for the support of external systems. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95, 18–35. <http://doi.org/10.1037/0022-3514.95.1.18>
- Kaya, A. (2020). Reception: Country Report. Global Migration: Consequences and Responses Working Paper. Istanbul 37.
- Kline, R. B. (2011). Principles and practice of structural equation modeling (3rd ed.). Guilford Press.

- Koç, M., Görücü, İ. ve Akbıyık, N. (2015). Suriyeli Sığınmacılar ve İstihdam Problemleri. *Birey ve Toplum*, 5(9), 63-93.
- Korkmaz, M. (2017). Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Türkiye İşgücü Piyasasına Etkileri ve Değerlendirmeler. *Sosyal Güvençe Dergisi*, 7(13), 57-83.
<https://doi.org/10.21441/sguz.2018.64>
- Kyle, G. T., Graefe, A., & Manning, R. E. (2005). Testing the dimensionality of place attachment in recreational settings. *Environment and Behavior*, 37, 153–177.
- LaFromboise, T., Coleman, H. L. K., ve Gerton, J. (1993). Psychological impact of biculturalism: Evidence and theory. *Psychological Bulletin*, 114(3), 395–412.
<https://doi.org/10.1037/0033-2909.114.3.395>
- Landmann, H., Gaschler, R., ve Rohmann, A. (2019). What is threatening about refugees? Identifying different types of threat and their association with emotional responses and attitudes towards refugee migration.
<https://doi.org/10.17605/OSF.IO/9NGJM>
- Lavine, H., Lodge, M., & Freitas, K. (2005). Threat, authoritarianism, and selective exposure to information. *Political Psychology*, 26, 219–244.
<http://doi.org/10.1111/j.1467-9221.2005.00416.x>
- Lewicka, M. (2005). Ways to make people active: the role of place attachment, cultural capital and neighborhood ties. *Journal of Environmental Psychology*, 25, 381–395.

- Lewicka, M. (2010). On the Varieties of People's Relationships With Places.
Environment and Behavior, 43(5), 676–709. doi:10.1177/0013916510364917
- Lewicka, M. (2011). Place attachment: How far have we come in the last 40 years?
Journal of Environmental Psychology, 31(3), 207–230.
doi:10.1016/j.jenvp.2010.10.001
- Li, M. Y. (2012). *Place attachment in university students: social antecedents and academic motivations*. University of Pittsburgh. <http://d-scholarship.pitt.edu/6179/>
- Louis, W. R., Duck, J. M., Terry, D. J., Schuller, R. A. ve Lalonde, R. N. (2007). Why do citizens want to keep refugees out? Threats, fairness and hostile norms in the treatment of asylum seekers. *European Journal of Social Psychology*, 37(1), 53–73. <https://doi.org/10.1002/ejsp.329>
- Low, S. M. ve Altman, I. (1992). Place attachment. In I. Altman, & S. M. Low (Eds.), *Place attachment* (pp. 1-12). Plenum Press.
- Manzo, L. (2005). For better or for worse: exploring multiple dimensions of place meaning. *Journal of Environmental Psychology*, 25, 67–86.
- Manzo, L., & Perkins, D. (2006). Finding common ground: the importance of place attachment to community participation in planning. *Journal of Planning Literature*, 20, 335–350.
- Marcus, C. C. (1992). Environmental Memories. In I. Altman, & S. M. Low (Eds.), *Place attachment* (pp. 87-112). Plenum Press.

Mazlumder (2016). 16 Temmuz 2016 Tarihinde Siteler Bölgesinde Yaşayan Suriyeli

Sığınmacıların Maruz Kaldıkları Toplu Şiddet Olayları.

<http://www.ankara.mazlumder.org/fotograf/yayinresimleri/dokuman/rapor.pdf>

Mazumdar, S. ve Mazumdar, S. (2004). Religion and place attachment: A study of

sacred places. *Journal of Environmental Psychology*, 24, 385-397.

<https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2004.08.005>

Mazumdar, S. ve Mazumdar, S. (2009). Religion, immigration and home making in

diaspora: Hindu space in Southern California. *Journal of Environmental*

Psychology, 29, 256 -266. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2008.07.004>

Mazumdar, S., Mazumdar, S., Docuayan, F. ve McLaughlin, C. M. (2000). Creating a

sense of place: The Vietnamese-Americans and Little Saigon. *Journal of*

Environmental Psychology, 20, 319-333. <https://doi.org/10.1006/jevp.2000.0170>

Millon, T. (1957). Authoritarianism, intolerance of ambiguity, and rigidity under ego-

and task-involving conditions. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*,

55(1), 29-33. <https://doi.org/10.1037/h0040352>

Mirisola, A., Roccato, M., Russo, S., Spagna, G., & Vieno, A. (2014). Societal threat to

safety, compensatory control, and right-wing authoritarianism. *Political*

Psychology, 35, 795-812. <https://doi.org/10.1111/pops.12048>

Özdemir, F. ve Öner-Özkan, B. (2016). Türkiye’de sosyal medya kullanıcılarının

Suriyeli mültecilere ilişkin sosyal temsilleri. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 4(8), 227-

244. doi: 10.7816/nesne-04-08-04

- Perry, R., and Sibley, C. G. (2012). Big-five personality prospectively predicts social dominance orientation and right-wing authoritarianism. *Personal. Individ. Differ.* 52, 3–8. doi: 10.1016/j.paid.2011.08.009
- Peterson, B. E., Doty, R. M. ve Winter, D. G. (1993). Authoritarianism and attitudes toward contemporary social issues. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 19(2), 174 -184. <https://doi.org/10.1177/0146167293192006>
- Peterson, B. E., Smirles, K. A. ve Wentworth, P. A. (1997). Generativity and authoritarianism: Implications for personality, political involvement, and parenting. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1202-1216. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.72.5.1202>
- Phinney, J. (1990). Ethnic identity in adolescents and adults: A review of research. *Psychological Bulletin*, 108, 499- 514.
- Phinney, J. S. (1991). The Multigroup Ethnic Identity Measure: A New Scale for Use with Diverse Groups. *Journal of Adolescent Research*, 7(2), 156–176. <https://doi.org/10.1177/074355489272003>
- Porteous, J., D. (1976). Home: the territorial core. *Geographical Review* 66(4): 383–390.
- Proshansky, H. M. (1978). The city and self-identity. *Environment and Behavior*, 10(2), 147–169. <https://doi.org/10.1177/0013916578102002>

- Qing, C., Guo, S., Deng, X., Wang, W., Song, J., & Xu, D. (2022). Stay in Risk Area: Place Attachment, Efficacy Beliefs and Risk Coping. *International journal of environmental research and public health*, 19(4), 2375.
<https://doi.org/10.3390/ijerph19042375>
- RHTAC, (2011). *Refugee Health Technical Assistance Center* (Mental Health).
<https://refugeehealthta.org/physical-mental-health/mental-health/> (erişim 25 Aralık 2022).
- Relph, E. (1976). Place and Placelessness. London: Pion Ltd.
- Riley, R. B. (1992). Attachment to the ordinary landscape. In I. Altman, & S. M.Low (Eds.), *Place attachment* (pp. 13-36). Plenum Press.
- Roccato, M., & Russo, S. (2017). Right-wing authoritarianism, societal threat to safety, and psychological distress. *European Journal of Social Psychology*, 47, 600–610. <http://doi.org/10.1002/ejsp.2236>
- Rollero, C. ve De Piccoli, N. (2010). Does place attachment affect social well-being? *Revue Européenne de Psychologie Appliquée*, 60(4), 233-238.
<https://doi.org/10.1016/j.erap.2010.05.001>
- Rowley, H.A., S. Baluja ve T. Kanade, (1998). Neural network-based face detection. *Pattern Anal. Mach. Intell.*, 20, 23-28.
- Russo, S., Mirisola, A., Dallago, F. ve Roccato, M. (2020a). Facing natural disasters through the endorsement of authoritarian attitudes. *Journal of Environmental Psychology*, 68(2), 101412. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2020.101412>

- Russo, S., Roccato, M., & Merlone, U. (2020b). *Actual Threat, Perceived Threat, and Authoritarianism: An Experimental Study. The Spanish Journal of Psychology*, 23. doi:10.1017/sjp.2020.7
- Ryder, A. G., Alden, L. E., ve Paulhus, D. L. (2000). Is acculturation unidimensional or bidimensional? A head-to-head comparison in the prediction of personality, self-identity, and adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(1), 49–65. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.79.1.49>
- Sales, S. M., ve Friend, K. E. (1973). Success and failure as determinants of level of authoritarianism. *Behavioral Science*, 18, 163–172. <http://doi.org/10.1002/bs.3830180304>
- Sam, D. L. (2006). Acculturation: Conceptual background and core components. In D. L. Sam & J. W. Berry (Eds.), *The Cambridge handbook of acculturation psychology* (pp. 11–26). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511489891.005>
- Sanford, N. (2006). Çağdaş Açılımla Yetkeci Kişilik. (M. R. Gürkaynak-V. Batmaz, Çev.). (V. Batmaz, Der.) *Otoriteriyen Kişilik* (s. 61-82) içinde. Salyangoz Yayınları.
- Saygın, S. ve Hasta, D. (2018). Göç, Kültürleşme ve Uyum. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(3), 312-333. <https://doi.org/10.18863/pgy.364115>
- Scannell, L. ve Gifford, R. (2010). Defining place attachment: A tripartite organizing framework. *Journal of Environmental Psychology*, 30(1), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2009.09.006>

- Schmitz, P.G. (2001). *Psychological aspects of immigration*. In Cross-Cultural Topics in Psychology, 2nd edition (Eds L.L. Adler, U.P. Gielen), 229-243. London, Praeger
- Shumaker, S. A. ve Taylor, R. B. (1983). Toward a Clarification of People-Place Relationships: A Model of Attachment to Place. In N. R. Feimer, & E. S. Geller (Ed.), *Environmental Psychology: Directions and Perspectives* (pp. 219-251). Praeger.
- Sibley, C. G. ve Duckitt, J. (2008). Personality and prejudice: A metaanalysis and theoretical review. *Personality and Social Psychology Review*, 12(3), 248–279.
<https://doi.org/10.1177/1088868308319226>
- Sixmith, J. (1986). The meaning of home: An exploratory study of environmental experience. *Journal of Environmental Psychology*, 6, 281-298.
[https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(86\)80002-0](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(86)80002-0)
- Smaldone D. 2006. The role of time in place attachment. *Proceedings of the 2006 Northeastern Recreation Research Symposium*: 47–56.
- Steg, L., van den Berg, A., E. ve de Groot J. I. M. (2018). Environmental Psychology: History, Scope, and Methods. In L. Steg, A. E. van den Berg, & J. I. M. de Groot (Eds.), *Environmental psychology: An introduction* (pp. 1-11). Wiley-Blackwell.
<https://doi.org/10.1002/9781119241072.ch1>
- Stenner, K. (2005). *The authoritarian dynamic*. Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511614712>

- Stenner, K. (2009). "Conservatism," context-dependence, and cognitive incapacity. *Psychol. Inq.* 20, 189–195. doi: 10.1080/10478400903123994
- Stephan, W.G.; Ybarra, O. (1999). Bachman, G. Prejudice toward immigrants. *J. Appl. Soc. Psychol.*, 29, 2221–2237.
- Stephan, W. G., Ybarra, O., & Bachman, G. (1999). Prejudice toward immigrants. *Journal of Applied Social Psychology*, 29(11), 2221–2237.
<https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1999.tb00107.x>
- Stephan, W.G. ve Renfro, C.L. (2002). The role of threat in intergroup relations. In *From Prejudice to Intergroup Emotions. Differentiated Reactions to Social Groups*; Mackie, D.M., Smith, E.R., Eds.; Psychology Press: New York, NY, USA, 2002; pp. 191–207.
- Stephan, W., G.; Ybarra, O. ve Rios, K. (2016). Intergroup threat theory. In *Handbook of Prejudice, Stereotyping, and Discrimination*; Nelson, T.D., Ed.; Psychology Press: New York, NY, USA.
- Stokols, D., ve Shumaker, S. A. (1981). People in places: A transactional view of settings. In Harvey, J. H. (Ed.). *Cognition social behaviour and the environment*. (pp.441-488)
- Trąbka, A. (2019). From functional bonds to place identity: Place attachment of Polish migrants living in London and Oslo. *Journal of Environmental Psychology*. doi:10.1016/j.jenvp.2019.02.010

- Tuan, Y.-F. (1977). *Space and Place: The Perspective of Experience*. Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.
- Turton, C. (2016). Defining residential place attachment and exploring its contribution to community and personal environmental actions. (2016). What is a refugee. www.unrefugees.org/refugee-facts/what-is-a-refugee/ (erişim 25 Aralık 2022).
- Uysal, D. M. Ve Aydın-Çakır, A. (2020). An Experimental Study on the Variation of the Attitudes towards the Syrian Refugees in Turkey. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi: Journal of Political Science*, 8(2), 274-296.
<https://doi.org/10.14782/marmarasbd.699422>
- Vallejo-Martín, M., Canto, J. M., San Martín García, J. E. ve Perles Novas, F. (2020). Prejudice and Feeling of Threat towards Syrian Refugees: The Moderating Effects of Precarious Employment and Perceived Low Outgroup Morality. *International journal of environmental research and public health*, 17(17), 6411.
<https://doi.org/10.3390/ijerph17176411>
- Vallerga, M., E. (2010). *Pure Authoritarianism: A New Approach to Authoritarianism*. [master's Theses/San Jose State University].https://scholarworks.sjsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=4894&context=etd_theses
- Vaske, J.J., Kobrin, K.C., 2001. Place attachment and environmentally responsible behavior. *The Journal of Environmental Education*, 32(4): 16-21.
- Vorkinn, M. ve Riese, H. (2001). Environmental concern in a local context: The significance of place attachment. *Environment and Behavior*. 33(2): 249- 263.

- Ward, C., & Rana-Deuba, A. (1999). Acculturation and adaptation revisited. *J Cross Cult. Psychol.*, 30, 422-442.
- Ward, C., & Kennedy, A. (1999). The measurement of sociocultural adaptation. *International Journal of Intercultural Relations*, 23(4), 659–677.
[https://doi.org/10.1016/S0147-1767\(99\)00014-0](https://doi.org/10.1016/S0147-1767(99)00014-0)
- Wilkinson, R. (1972). *The broken rebel*. New York: Harper & Row
- Wilson, G. (1973). *The psychology of conservatism*. New York: Academic Press.
- Winter, D. N. D. ve Koger, S. M. (2004). *The psychology of environmental problems* (2. Baskı). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Yalçın, S. (2016). Syrian child workers in Turkey. *Turkish Policy Quart.* 15, 89–98
- Yaşaroğlu, C. (2017). Mekânsal bağlılık ölçeği: Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Journal of Human Sciences*, 14(3), 2810-2817. <https://doi.org/10.14687/jhs.v14i3.4665>
- Yitmen, Ş. ve Verkuyten, M. (2018). Positive and negative behavioural intentions towards refugees in Turkey: The roles of national identification, threat, and humanitarian concern. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 28(4), 230-243. doi:10.1002/casp.2354
- Zakrisson, I. (2005). Construction of a short version of the Right-Wing Authoritarianism (RWA) scale. *Personality and Individual Differences*, 39(5), 863-872.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.02.02>

EKLER

11.1 Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bu araştırma; Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Psikoloji Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Derya Hasta danışmanlığında, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Psikoloji yüksek lisans öğrencisi Muhammed Huzeyfe Gültekin tarafından yürütülmektedir. Yüksek lisans tez çalışması kapsamında yürütülen bu araştırmanın amacı, yer bağlılığı, tehdit algısı ve yetkecilik gibi bir takım değişkenlerin arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ortalama yarım saat sürecektir bu çalışma kapsamında sizden bir takım sorulara cevap vermeniz istenmektedir. Soruların doğru ve yanlış cevapları bulunmamaktadır ve sorulara vereceğiniz cevaplarda önemli olan sizin kendi duygu ve düşüncelerinizi içtenlikle yanıtlara yansıtmanızdır. Teste başladıktan sonra sizi rahatsız eden bir durumla veya ifade ile karşılaştığınızda istediğiniz anda çalışmayı yarıda bırakma hakkına sahipsiniz. Lütfen anketteki bütün soruları dikkatle okuyarak cevaplayınız.

Bu araştırmaya gönüllü olmanız karşılığında size herhangi bir ücret verilmeyecek ve sizden de herhangi bir ücret talebinde bulunulmayacaktır.

Sorulara vereceğiniz cevaplar kesinlikle üçüncü bir kişi ile paylaşılmayacaktır ve bireysel bir değerlendirmeye tabi tutulmayacaktır. Bu sebepten dolayı anket formuna isim yazmayınız. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için Muhammed Huzeyfe Gültekin (e-mail: huzeyfe.gultekin@atauni.edu.tr) ile iletişim kurabilirsiniz.

Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı ve araştırmanın sonuçlarının bilimsel dergilerde yayınlanmasını kabul ediyorsanız aşağıdaki kutucuğu işaretleyiniz.

☐Kabul ediyorum.

11.2 Bilgilendirilmiş Onam Formu (Arapça)

يجري هذا البحث من قبل محمد حزيفه جولتكين - طالب دراسات عليا في علم النفس الاجتماعي في معهد العلوم الاجتماعية بجامعة أنقرة تحت إشراف الأستاذة الدكتورة دريا هاستا - أكاديمية في قسم علم النفس بجامعة أنقرة - كلية اللغة والتاريخ والجغرافيا. الهدف من هذا البحث الذي سيستخدم نتائجه في رسالة ماجستير هو فحص العلاقة بين عدد من طلب المتغيرات مثل التعلق بالمكان وإدراك التهديد والاستبداد. ضمن هذا الاستطلاع التي سيستغرق نحو نصف ساعة ي منكم الإجابة على عدد من الأسئلة. لا توجد إجابات صحيحة أو خاطئة للأسئلة، والمهم هو أنكم تعكسون مشاعركم وأفكاركم في الإجابات بصدق. فيمكنكم إيقاف الاستطلاع. يرجى قراءة والإجابة ، ا يزعجكم إذا رأيتم اي عبارة أو موقف على جميع الأسئلة بعناية.

لن تتم مشاركة الاجابات مع اي أحد ولن تخضع للتقييم الفردي. لهذا السبب ليس داعي لكتابة الاسم. لمزيد من المعلومات حول الدراسة يمكنكم التواصل مع محمد ح زيفه جولتكين عبر البريد الإلكتروني

(huzeyfe.gultekin@atauni.edu.tr):

إذا كنت توافق على المشاركة في هذا البحث بمحض ارادتك ونشر نتائج البحث في المجلات العلمية يرجى وضع علامة في المربع أدناه.

☐ موافق

11.3 Demografik Bilgi Formu

Lütfen Aşağıdaki Soruları Yanıtlayınız.

1. Cinsiyetinizi belirtiniz.

- () Kadın
() Erkek
() Diğer:.....

2. Yaşınızı yazınız.

.....

3. Eğitim durumunuzu belirtiniz.

- () Okur Yazar () İlkokul Mezunu
() Ortaokul Mezunu () Lise Mezunu
() Üniversite öğrencisi () Üniversite mezunu
() Yüksek lisans öğrencisi () Yüksek lisans mezunu
() Doktora öğrencisi () Doktora mezunu

4. Hangi sosyo-ekonomik sınıfta yer aldığınızı düşünüyorsunuz?

- () Alt () Alt-orta () Orta () Orta-Üst () Üst

5. En uzun süre kaldığınız yerleşim birimini belirtiniz.

- () Metropol (Şam, Halep, Dera, Ankara, İstanbul)
() Şehir
() İlçe
() Kasaba
() Köy

6. Şuan yaşamakta olduğunuz ilin ismini yazınız.

.....

7. Türkçe Biliyor musunuz?

- () Evet
() Hayır

Yanıtınız “**Evet**” ise Türkçe konuşma düzeyiniz nedir?

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Hiç konuşamıyorum
konuşuyorum

Çok iyi

8. Medeni Durumunuz:

- Evli ()
Bekar ()
Diğer:.....

9. Çocuğunuz var mı?

- Evet ()
Hayır ()

Yanıtınız “**Evet**” ise çocuklarınızın sayısı kaçtır?.....

Yanıtınız “**Evet**” ise kaç Türkiye’de doğdu?.....

10. Türkiye’de size yakın ikamet eden akraba/larınız var mı?

Evet ()

Hayır ()

11. Suriye’de edindiğiniz arkadaşlarınızla iletişiminiz sürüyor mu?

Evet ()

Hayır ()

12. Suriye’de edindiğiniz komşularınızla iletişiminiz sürüyor mu?

Evet ()

Hayır ()

13. Suriye’deki savaş sona erdiği taktirde aşağıdakilerden hangisini en çok tercih edersiniz. Lütfen yalnızca bir seçeneği işaretleyiniz.

() Suriye’ye dönmeyi tercih ederim.

Suriye’ye dönmeyi ne kadar istersiniz?

1 2 3 4 5 6 7

Çok az isterim

Çok fazla isterim

() Türkiye’de kalmayı tercih ederim.

Türkiye’de kalmayı ne kadar istersiniz?

1 2 3 4 5 6 7

Çok az isterim

Çok fazla isterim

() Amerika ya da bir Avrupa ülkesine gitmeyi tercih ederim.

Amerika ya da bir Avrupa ülkesine gitmeyi ne kadar istersiniz?

1 2 3 4 5 6 7

Çok az isterim

Çok fazla isterim

11.4 Demografik Bilgi Formu (Arapça)

الرجاء الإجابة على الأسئلة التالية

١. ما هو جنسكم؟

() المرأة

() الذكر

٢. اكتب عمرك.

.....

٣. يرجى توضيح حالتك التعليمية.

() يعرف القراءة والكتابة () خريج مدرسة ابتدائية

() خريج المدرسة الإعدادية () خريج المدرسة الثانوية

() طالب جامعي () خريج جامعي

() طالب دراسات عليا () خريج دراسات عليا

() طالب دكتوراه () خريج دكتوراه

٤. ما هي الطبقة الاجتماعية والاقتصادية التي تعتقد أنك تنتمي إليها؟

() سفلي () منخفض - متوسط () متوسط () متوسط - علوي () علوي

٥. حدد التسوية حيث بقيت أطول فترة.

() متروبوليس (دمشق ، حلب ، درعا ، أنقرة ، اسطنبول)

() مدينة

() بلد

() قصبة

() قرية

٦. اكتب اسم المدينة التي تعيش فيها حاليًا.

.....

٧. هل تتحدث لغة التركية؟

() أجل

() لا

إذا كانت إجابتك "نعم"، فما هو مستواك في اللغة التركية؟

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩

أحدث جيدًا

لا أستطيع التحدث على الإطلاق.

٨. حالتك الاجتماعية:

() متزوج

() أعزب

آخر.....:

٩. هل لديك أطفال؟

أجل ()

لا ()

إذا كانت إجابتك "نعم" ، فكم عدد الأطفال لديك؟
إذا كانت إجابتك "نعم" ، فكم عدد الذين ولدوا في تركيا؟

١٠. هل لديك أقارب يقيمون بالقرب منك في تركيا؟

أجل ()

لا ()

١١. هل أنت على تواصل مع الأصدقاء الذين عرفتهم في سوريا؟

أجل ()

لا ()

١٢. هل أنت على تواصل مع جيرانك في سوريا؟

أجل ()

لا ()

١٣. أي من الخيارات التالية الأفضل لكم إذا انتهت الحرب في سوريا؟ يرجى وضع إشارة على خيار واحد فقط.

() أفضل العودة إلى سوريا.

ما مقدار رغبتك في العودة إلى سوريا؟

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧

أريد ذلك لحد ما

أريد ذلك كثيراً

() أفضل البقاء في تركيا.

ما مقدار رغبتك في البقاء في تركيا؟

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧

أريد ذلك لحد ما

أريد ذلك كثيراً

() أفضل الذهاب إلى أمريكا أو أي بلد أوروبية.

ما مقدار رغبتك في الذهاب إلى أمريكا أو أي بلد أوروبية؟

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧

أريد ذلك لحد ما

أريد ذلك كثيراً

11.5 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

Cinsiyet:

Yaş:

Şu an yaşadığınız şehir:

En uzun süre yaşadığınız şehir:

Türkiye’de ne tür işlerde çalıştınız?

.....
.....

Şu an hangi işte çalışıyorsunuz?

.....
.....

Ailenizde Türkçe konuşabilen birileri var mı?

Evet () Hayır ()

Yanıtınız “**Evet**” ise ailenizde kimlerin Türkçe konuşabildiğini (örn., annem, ortanca kardeşim vb.) belirtiniz:

.....
.....

Sizin Türkçe konuşma düzeyiniz nedir?

1 2 3 4 5 6 7 8 9

**Hiç konuşamıyorum
konuşuyorum**

Çok iyi

Medeni Durumunuz:

Evlili () Bekar () Diğer:.....

Çocuğunuz var mı?

Evet () Hayır ()

Yanıtınız “**Evet**” ise çocuklarınızın sayısı?.....

Yanıtınız “**Evet**” ise kaç Türkiye’de doğdu?.....

Türkiye’de size yakın ikamet eden akraba/larınız var mı?

Evet () Hayır ()

Suriye’de edindiğiniz arkadaşlarınızla iletişiminiz sürüyor mu?

Evet () Hayır ()

Suriye’de edindiğiniz komşularınızla iletişiminiz sürüyor mu?

Evet ()

Hayır ()

Sorular

- Türkiye’ye gelmeden önce hangi şehirde yaşıyordunuz?.....
 - Yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?
 - Yaşadığınız şehri, içerisinde yaşarken sever miydiniz?
 - Niçin?
- Türkiye’ye gelmeden önce yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?
 - Yaşadığınız evi, içerisinde yaşarken sever miydiniz?
 - Niçin?
- Türkiye’ye gelmenizden itibaren kaldığınız şehirleri ve taşınma serüveninizi anlatır mısınız?
 - Kamplarda kaldınız mı?
 - Türkiye’de yaşadığınız şehrin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?
 - Türkiye’de yaşadığınız şehri seviyor musunuz?
 - Niçin?
- Türkiye’de yaşadığınız evin fiziksel özelliklerinden bahseder misiniz?
 - Isınma veya sizi rahatsız eden başka bir problemi var mı?
 - Yaşadığınız evi, seviyor musunuz?
 - Niçin?
- Türkiye’ye karşı duygusal bir bağlılık geliştirdiğinizi düşünüyor musunuz?
 - Evet () Hayır ()
 - Yanıtınız “**evet**” ise bu duygusal bağlılık Türkiye’ye gelişinizin üzerinden ne kadar zaman sonra oluşmaya başladı.
- Türkiye’deki komşularınızla (yerli halktan olan) ilişkileriniz nasıl?
 - Çocuklarınızın arkadaşlıklarından hiç endişelendiğiniz oluyor mu?
 - Niçin?
 - Ankara’nın Siteler semtinde yaşanan (Suriyelerin evlerinin ve dükkânlarının taşlanması vb.) gibi hadiseler size neler hissettirdi?
 - Hadiselerden sonra bazı fikirlerinizde değişimler oldu mu? (Örn; Türkiye’de artık yaşamak istemiyorum gibi)
- Türkiye’de daha farklı bir şehirde yaşamak ister miydiniz?
 - Evet () Hayır ()
 - Niçin?
 - Yanıtınız “**evet**” ise hangi şehir?.....
- Bulunduğunuz şehirde farklı bir mahallede/mıntıkada yaşamak ister miydiniz?
 - Evet () Hayır ()
 - Niçin?
- Bulunduğunuz şehirde hangi tarihi yerleri ziyaret ettiniz?
 - En çok nerede vakit geçirmeyi seviyorsunuz?
 - Ankara’yı ne sıklıkla gezersiniz?

- Türkiye’de yaşadığınız hayat koşullarından memnun musunuz?
 - Suriye’de olsaydınız daha iyi hayat koşullarına sahip olabileceğinizi düşünüyor musunuz?
 - Evet () Hayır ()
 - Niçin?
- Suriye’de savaş sonlansa geri dönmek ister misiniz?
 - Evet () Hayır ()
 - Niçin?
- Farklı yerlere gitmek zorunda kalmasaydınız (Örn; hiç savaş çıkmasaydı) ömrünüz boyunca Suriye’de yaşamak ister miydiniz?
 - Evet () Hayır ()
 - Niçin?
- Suriye ile ilgili haberlerin paylaşıldığı sosyal medya hesaplarını takip ediyor musunuz?
 - Evet () Hayır ()
 - Yanıtınız “**evet**” ise hangi sıklıkla?.....
- Şu anda size bir imkân verilse Avrupa’ya ya da başka bir yere (.....) gitmek ister misiniz?
 - Evet () Hayır ()
 - Niçin?
 - “Şunlar olsaydı Türkiye’den ayrılmak istemezdim” dediğiniz şeyler var mı?
- Çocuklarınızı nerede büyütmek istersiniz?
 - Suriye () Türkiye () Avrupa () Amerika ()
 - Diğer.....
 - Niçin?
- Türkiye’de yaşadığınız en güzel deneyimler neler?
- Türkiye’de yaşadığınız en kötü deneyimler neler?
- Türkiye’de yaşamamanın sizce en güzel tarafları neler?
- Türkiye’de yaşamamanın sizce en kötü tarafları neler?

Sorulara verdiğiniz kıymetli cevaplarınız için teşekkür ederim.

11.6 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları (Arapça)

الجنس:

العمر:

المدينة التي تعيش/تعيشين فيها:

المدينة التي عشت فيها أطول مدة:

ما هي الاعمال التي اشتغلت بها في تركيا؟

هل يوجد في عائلتك أي شخص يتكلم اللغة التركية؟

نعم () لا ()

إذا إجابتك "نعم" اكتب من يستطيع التحدث باللغة التركية في عائلتك
(المثال: أمي ، أختي ، أبي ، بنتي ، أخي ، ابني)

.....

ما هو مستواك في اللغة التركية؟

9 8 7 6 5 4 3 2 1

اتحدث بطلاقة

لا أستطيع التحدث

حالتك الزوجية؟

متزوج \ متزوجة () أعزب / عزباء () آخر

هل لديك أطفال؟

نعم () لا ()

كم طفلا لديك؟

كم من أطفالك ولدوا في تركيا ؟

هل لديك أي أقارب ساكنين قريب منك؟

نعم () لا ()

هل لديك تواصل مع أصدقائك التي تعرفت بهم في سوريا؟

نعم () لا ()

هل لديك تواصل مع جيرانك في سوريا؟

نعم () لا ()

الأسئلة

في أي مدينة كنت تعيش قبل أن تأتي إلى تركيا؟

كيف كان الوضع العمراني/ الانشائي في المدينة التي كنت تعيش / تعيشين فيها في سوريا؟

هل كنت تحب / تحبين المدينة التي كنت تعيش / تعيشين فيها؟

لماذا ؟

كيف كان وضع البيت التي كنت تعيش / تعيشين فيه في سوريا؟

هل كنت تحب / تحبين البيت الذي كنت تعيش / تعيشين فيه؟

لماذا ؟

في أي مدن أقمت منذ قدومك إلى تركيا وكيف كانت تجربة الانتقال؟

هل سكنت في المخيمات؟

كيف كان الوضع في المدن التي عشت فيها داخل تركيا ؟

هل تحب / تحبين المدينة التي تعيش / تعيشين بها في تركيا؟

لماذا ؟

كيف وضع البيت الذي تعيش / تعيشين فيه بتركيا؟

هل تجد أي صعوبة في تدفئة البيت أو هل هناك أي مشكلة أخرى تزعجك؟

هل تحب / تحبين البيت الذي تعيش / تعيشين فيه؟

لماذا ؟

هل شعرت بارتباط عاطفي بتركيا بعد قدومك؟

نعم () لا ()

إذا أجابتك "نعم" ، بعد كم من الوقت بدأ يتشكل هذا الارتباط العاطفي بتركيا؟

كيف علاقاتك مع جيرانك (السكان الأصليين) في تركيا؟

هل تشعر بقلق بخصوص صداقات اولادك؟

لماذا ؟

كيف شعرت بعد الهجمات على منازل و دكاكين السوريين في أنقرة؟
هل تغيرت اشعارك و افكارك عن تركيا بعد هذه الهجمات؟

هل ترغب في العيش في مدينة مختلفة في تركيا؟

نعم () لا ()

إذا إجابتك "نعم" في اي مدينة تريد ان تعيش؟

.....

هل تريد ان تعيش في منطقة اخرى داخل مدينة التي تعيش فيها؟

نعم () لا ()

إذا إجابتك "نعم" في اي منطقة تريد ان تعيش؟

.....

لماذا ؟

ما الأماكن التاريخية التي قمت بزيارتها بمدينة التي تعيش فيها؟

أين تحب أن تقضي الوقت بمدينة التي تعيش فيها ؟

كم مرة تقوم بجولة في أنقرة؟

هل أنت مبسوط عن ظروفك المعيشية في تركيا؟

هل تعتقد أنه من الممكن أن تكون ظروفك المعيشية أفضل إذا كنت في سوريا؟

نعم () لا ()

لماذا ؟

هل ترغب في العودة إذا انتهت الحرب في سوريا؟

نعم () لا ()

لماذا ؟

هل كنت ترغب في العيش في سوريا طوال حياتك إذا لم تكن مضطراً للهجرة؟

نعم () لا ()

لماذا ؟

هل تتابع حسابات وسائل التواصل الاجتماعي التي تنشر الأخبار عن سوريا؟

نعم () لا ()

إذا إجابتك "نعم" كم مرة؟

هل ترغب في الذهاب إلى أوروبا أو مكان آخر إذا أتحت لك الفرصة ؟

نعم () لا ()

إذا إجابتك "نعم" إلى أين؟ (.....)
لماذا ؟

ما هي الاسباب التي تمنعك او يمكن ان تمنعك من مغادرة تركيا؟

أين تريد/تريدين تربية أطفالك؟

سوريا () تركيا () أوروبا () أمريكا ()

آخر

ما هي أفضل التجارب التي عشت في تركيا؟

ما هي أسوأ التجارب التي عشت في تركيا؟

ما رأيك في أفضل جوانب المعيشة في تركيا؟

ما رأيك في أسوأ جوانب المعيشة في تركيا؟

شكرا جزيلا لإجاباتكم على الأسئلة.

11.7 Yer Bağlılığı Ölçeği

Lütfen ifadeleri dikkatlice okuyunuz ve sizin için en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.
Doğru ya da yanlış yanıt yoktur. Samimi olması koşuluyla tüm yanıtlarınız değerlidir.

		KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	BİRAZ KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
1.	Türkiye’de iken kendimi mutlu hissedirim.	①	②	③	④	⑤
2.	Türkiye ile ilgili kayda değer anılarım vardır.	①	②	③	④	⑤
3.	Eğer Türkiye’den ayrılmak zorunda kalırsam, üzülmem.	①	②	③	④	⑤
4.	Başkalarına Türkiye’yi ziyaret etmelerini öneririm.	①	②	③	④	⑤
5.	Türkiye’yi severim.	①	②	③	④	⑤
6.	Türkiye’den ayrılırsam Türkiye’yi unuturum.	①	②	③	④	⑤
7.	İnsanlara Türkiye’deki önemli yerleri veya mekânları göstermekten hoşlanmam.	①	②	③	④	⑤
8.	Türkiye’yi hatırlatan eşyaları yanımda bulundururum.	①	②	③	④	⑤
9.	Türkiye bana yabancı gelir.	①	②	③	④	⑤
10.	Türkiye’de olmadığım zaman Türkiye ile ilgili gelişmeleri takip etmeyi bırakırım.	①	②	③	④	⑤
11.	Türkiye’de yaşadıklarımla ilgili şeyleri insanlara anlatırım.	①	②	③	④	⑤
12.	Türkiye ile gurur duyarım.	①	②	③	④	⑤
13.	Ayrı kaldıktan sonra Türkiye’ye geri dönmek iyi hissettirir.	①	②	③	④	⑤
14.	Türkiye dışında iken Türkiye’den birileri ile karşılaşmaktan memnuniyet duyarım.	①	②	③	④	⑤
15.	Türkiye’de rahatlamış hissedirim.	①	②	③	④	⑤
16.	Türkiye benim için çok özeldir.	①	②	③	④	⑤
17.	Türkiye benim için çok şey ifade eder.	①	②	③	④	⑤

11.8 Yer Bağlılığı Ölçeği (Arapça)

عناصر قياس الارتباط بالمكان

يرجى تحديد مستوى موافقتك أو عدم موافقتك على كل عبارة معطاة أدناه عن طريق وضع علامة على أحد الأرقام الموجودة بجانب ذلك البيان. غير موافق على الإطلاق (١)، غير موافق (٢)، موافق لحد ما (٣)، موافق (٤)، موافق تماماً (٥)

غير موافق على الإطلاق	غير موافق	موافق لحد ما	موافق	موافق تماماً	
١	٢	٣	٤	٥	١ أشعر بالسعادة أثناء تواجدي في تركيا.
١	٢	٣	٤	٥	٢ لدي ذكريات رائعة متعلقة بتركيا.
١	٢	٣	٤	٥	٣ لن أشعر بالحزن إذا اضطررت إلى مغادرة تركيا.
١	٢	٣	٤	٥	٤ أنصح الآخرين بزيارة تركيا.
١	٢	٣	٤	٥	٥ أحب تركيا.
١	٢	٣	٤	٥	٦ سوف أنسى تركيا في حال مغادرتي لها.
١	٢	٣	٤	٥	٧ لا أحب أن أظهر للناس أماكن أو مواقع مهمة موجودة في تركيا.
١	٢	٣	٤	٥	٨ احتفظ بالأشياء التي تذكرني بتركيا بحوزتي.
١	٢	٣	٤	٥	٩ تبدو تركيا غريبة بالنسبة لي.
١	٢	٣	٤	٥	١٠ أتوقف عن متابعة التطورات المتعلقة بتركيا في الأوقات التي لا أكون فيها متواجداً فيها.
١	٢	٣	٤	٥	١١ أخبر الناس بمجريات الحياة التي عشتها في تركيا.
١	٢	٣	٤	٥	١٢ أشعر بالفخر تجاه تركيا.
١	٢	٣	٤	٥	١٣ العودة إلى تركيا بعد مغادرتها يجعل الانسان يشعر بالسعادة.
١	٢	٣	٤	٥	١٤ عندما أكون خارج تركيا، سوف أشعر بالامتنان عند مقابلتي لشخص من تركيا.
١	٢	٣	٤	٥	١٥ أشعر بالراحة في تركيا.
١	٢	٣	٤	٥	١٦ تركيا شيء خاص جداً بالنسبة لي.
١	٢	٣	٤	٥	١٧ تركيا تعني الكثير بالنسبة لي.

11.9 Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği

Aşağıda katılabileceğiniz ya da karşı olabileceğiniz bir grup ifade verilmiştir. Lütfen okuduktan sonra her bir ifadeye katılıp katılmama düzeyinizi cümlelerin altlarında verilen 1’den 9’a kadar olan rakamlardan birini daire içine alarak belirtiniz. İlk düşündüğünüz yanıtların en uygun yanıtlar olduğunu unutmayınız.

	İfadeler	Kesin likle katıl mıyor um	Olduk ça katılımı yorum	Biraz Katılmı yorum	Kar arsı zım	Biraz katılı yoru m	Old uk ça katıl ıyor um	Kesin likle katılı yoru m
1	Ülkemizin, günümüz toplumuna hâkim olan radikal ve ahlaksız akımları yok etmek için güçlü bir lidere ihtiyacı var.	1	2	3	4	5	6	7
2	Çoğu insanı rahatsız etse bile ülkemizin, geleneksel şeylere karşı çıkma cesareti gösterebilecek özgür düşünen bireylere ihtiyacı var.	1	2	3	4	5	6	7
3	“Modası geçmiş şeyler” ve “modası geçmiş değerler” yaşam için hala en iyi rehberdir.	1	2	3	4	5	6	7
4	Eğer geleneksel olmayan değerlere ve fikirlere karşı daha toleranslı ve anlayışlı olsaydık toplumumuz daha iyi durumda olurdu.	1	2	3	4	5	6	7
5	Kürtaj, pornografi ve evlilik konusunda Allah’ın koyduğu yasalar çok geç olmadan katı bir şekilde uygulanmalı ve bu yasaları ihlal edenler mutlaka cezalandırılmalıdır.	1	2	3	4	5	6	7
6	Dünya o kadar da kötü ve tehlikeli bir yer değil; toplumun güçlü bir lidere değil farklı düşünen insanlara kulak vermeye ihtiyacı var.	1	2	3	4	5	6	7
7	Gazeteler/sosyal medya sansürlenseydi en iyisi olurdu, böylece insanlar zararlı ve iğrenç içeriklerin etkisi altında kalmazdı.	1	2	3	4	5	6	7
8	Çoğu iyi insan devlete meydan okumakta, dini eleştirmekte ve “normal bir yaşam tarzına” itibar etmemektedir.	1	2	3	4	5	6	7
9	Atalarımız toplumumuzu inşa etme şekilleri nedeniyle daha fazla onurlandırılmalıdır. Aynı zamanda onların inşa ettiği bu toplumu yok eden güçleri durdurmalıyız.	1	2	3	4	5	6	7
10	İnsanlar kutsal kitaplara ve dine daha az önem verip onların yerine kendi ahlaki standartlarını geliştirmelidir.	1	2	3	4	5	6	7

11	Bir şeyleri mahvetmeye çalışan pek çok radikal ve ahlak yoksunu insan var; toplum onları durdurmalıdır.	1	2	3	4	5	6	7
12	Kötü edebiyata katlanmak onu sansürlemekten daha iyidir.	1	2	3	4	5	6	7
13	Gerçekler gösteriyor ki kanun ve düzeni sağlamak için suça ve cinsel ahlaksızlığa karşı daha sert olmalıyız.	1	2	3	4	5	6	7
14	Sorun çıkaranlara akıllıca ve insanca muamele yapılmış olsaydı, günümüz toplumu şimdikinden daha iyi bir durumda olurdu.	1	2	3	4	5	6	7
15	Eğer toplum öyle istiyorsa, ülkemizi içeriden zehirleyen kötülüğü ortadan kaldırmaya yardım etmek her gerçek yurttaşın görevidir.	1	2	3	4	5	6	7

11.10 Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği (Arapça)

العناصر ذات التكوين القصير لمقياس استبدادية الجناح الأيمن

يرجى تحديد مستوى موافقتك أو عدم موافقتك على كل عبارة معطاة أدناه عن طريق وضع علامة على أحد الأرقام الموجودة بجانب ذلك البيان. غير موافق أبداً (١)، تماماً غير موافق (٢)، غير موافق لحد ما (٣)، متردد (٤)، موافق لحد ما (٥)، تماماً موافق (٦)، موافق بكل تأكيد (٧)

	غير موافق أبداً	غير موافق	تماماً غير موافق	غير موافق لحد ما	متردد	موافق لحد ما	تماماً موافق	موافق بكل تأكيد
١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	بلدنا بحاجة إلى قائد قوي للقضاء على التيارات المتطرفة والأخلاقية التي تهيمن على المجتمع في وقتنا الحاضر.
٢	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	تحتاج بلادنا إلى أفراد يتمتعون بالتفكير الحر والقادرين على إظهار جرأة الموقف في وجه التقاليد، حتى لو كان ذلك يسيء إلى معظم الناس.
٣	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	"الأشياء التي عفا عليها الزمن" و "القيم التي عفا عليها الزمن" لا تزال أفضل دليل للحياة.
٤	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	لو كنا أكثر تسامحاً وتفهماً للقيم والأفكار الغير تقليدية، لكان مجتمعنا في حالة أفضل.
٥	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	يجب تطبيق القوانين التي وضعها الله بخصوص الإجهاض، الأفلام الإباحية والزواج بصرامة قبل فوات الأوان، ويجب معاقبة كل من يخالف هذه القوانين.
٦	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	الدنيا ليست بذلك المكان السيء والخطير؛ المجتمع بحاجة للاستماع لأناس ذوي تفكير مختلف وليس لقائد قوي.
٧	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	لو كانت الصحف / وسائل التواصل الاجتماعي خاضعة للرقابة لكان ذلك أفضل، وبالتالي لما بقي الناس تحت تأثير محتواها الضار والبعيظ.
٨	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	معظم الأناس الطيبين لا يقبل تحدي سيادة الدولة وانتقاد الأديان و"نمط الحياة الطبيعية".
٩	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	يجب تكريم أسلافنا أكثر بسبب الأشكال التي أنشأوا بها مجتمعنا. في نفس الوقت؛ يجب علينا إيقاف القوى التي تعمل على تدمير المجتمع الذي قاموا بإنشائه.
١٠	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	يجب على الناس التركيز بشكل أقل على الكتب المقدسة والدين، ويجب عليهم التركيز على تطوير المعايير الأخلاقية بدلاً من ذلك.
١١	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	هناك العديد من الأشخاص المتطرفين والفاستقيين الذين يحاولون إفساد الأشياء؛ يجب على المجتمع إيقافهم.
١٢	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	تحمل الأدب السيء أفضل من فرض الرقابة عليه.
١٣	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	تظهر الحقائق ضرورة أن نكون أكثر صرامة في التعامل مع الجريمة والفجور الجنسي للحفاظ على القانون والنظام.
١٤	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	لو تم التعامل مع الأشخاص المثيرين للشغب بحكمة وإنسانية، لكان مجتمع اليوم أفضل حالاً مما هو عليه الآن.
١٥	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	من واجب كل مواطن حقيقي أن يساعد في استئصال الشر الذي يسم بلادنا من الداخل إذا شاء المجتمع.